

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmnožen
na ciklostili. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Dobrodoša
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojškim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužnji Evropi.

Poltnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 650 lir - Leto XLI. št. 253 (12.285)

Trst, nedelja, 10. novembra 19

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

7096 AA 60100200

Praznih rok po 10 letih

BORIS RACE

Sodba o pomembnosti osimskih sporazumov se danes, po preteku desetih let, ni spremenila od sodbe, ki smo jo izrekli ob samem podpisu. Takrat smo ocenili te sporazume kot vzgleden primer avtonomnega reševanja enega izmed problemov, ki jih je povzročila druga svetovna vojna. Naše območje je v prvih povojnih letih bilo na svetu med najbolj vročimi. Morda ga je v tem oziru prekašal le Berlin. Zato je pobotanje med Italijo in Jugoslavijo in dogovor med njima, da bosta v bodoče še bolj sodelovali predvsem na gospodarskem področju, še bolj pomembno, ker tu dejansko ni predstavljalo le odstranitve odprtih vprašanj, marveč je bilo s konkretnimi obveznostmi projicirano v bodočnost.

Iskreno moramo priznati, da smo si takrat predstavljali, da se bodo dogovori hitro uresničevali, posebno tisti, ki bi morali prispevati k reševanju gospodarstva obmejnih krajev, ki so bili najbolj prizadeti z novo mejo. Pa ni bilo tako. Prav gospodarski deli sporazumov so bili tarča največjih napadov, v prvi vrsti prosta industrijska cona na Krasu. Nasprotovanje njeni uresnitvi je postalo bojno geslo vseh tistih sil, predvsem v Trstu, ki so odklanjale pomirjenje z Jugoslavijo in so bile proti tudi malenkostni, gospodarski soodvisnosti obmejnih pasov v obeh državah. Nikakor ni šlo za skrb, da bi intenzivnejše sodelovanje povzročilo izgubo možnosti odločevanja o lastni usodi, za avtonomijo odločanja, saj bi šlo za medsebojno odvisnost, kar je značilnost vsakršne izmenjave. Gre za atavičen odpor, da bi bili Slovenci in Slovani na splošno udeleženi pri pomembnejših premikih v gospodarstvu. Zaradi teh zapletov ni bilo na tem področju nič storjenega. K vsemu temu so se pridružile gospodarske težave Jugoslavije, ki so najprej zavrele osebnih obmejnih promet, v tem času še maloobmejnih blagovnih promet.

Naša skupnost je pred desetimi leti pozdravila tudi tiste dele sporazuma, ki obvezujejo obe državi, da bosta zagotovili obema manjšinama, slovenski v Italiji in italijanski v Jugoslaviji, »največjo možno zaščito«. Tudi tu smo se motili. Takrat smo si predstavljali, da bo ta trdna obljuba uresničena po kratkem postopku z vladnim dekretom, podobnim kot je veljalo za ostale dele sporazume. Predlog dekreta je predsedstvo vlade res izdelalo, ki pa je imel dve veliki napaki: veljal naj bi le za tržaško pokrajino in je bil skrajno skromen po vsebini. Vseboval je namreč le določbe o pravicah slovenskega jezika po Posebnem statutu Londonkega memoranduma, uvedbo službe prevajalcev - tolmačev, možnost ponovne pridobitve slovenskega imena in priimka ter izročitev narodnega doma pri Sv. Ivanu. Tako rešitev so iz razumljivih razlogov odločno odklonili vsi predstavniki Slovencev, demokratskih strank in celo deželni odbor.

Kot je znano, je pozneje delovala posebna komisija pri predsedstvu vlade, ki je razpravljala o vsebini zakona za zaščito slovenske manjšine, ki pa zaradi razhajajočih si stališč ni zaključila dela z enotnim predlogom. Pozneje je prva senatna komisija začela razpravljati o raznih zakonskih predlogih, prišlo je do avdicij in sedaj je zadeva običajna v pričakovanju osnutka, ki ga pripravlja vlada.

Slovenska narodnostna skupnost je torej desetletno sporazuma pričakala praznih rok. Prav te dni se širijo glasovi, da utegne vlada v kratkem izdelati svoj osnutek zakona. Težko je napovedati, kakšen bo ta osnutek, dobro pa je znano, da Krščanska demokracija že leto pričakuje, da je njen osnutek uravnotežen in zato pravišen ter da so vsi ostali osnutki nerealni, ker da ne upoštevajo razporejenosti dela italijanskega prebivalstva, ki da bi se uprlo, če bi slovenski manjšini zakon priznal preveč pravic. Na take posledice namigujejo tudi škofje

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Zaključek 8. študijskih dnevov Mitje Gorjupa v Portorožu Okrogla miza o osimskih sporazumih pokazala na vrsto nerešenih vprašanj

IVAN FISCHER

PORTOROŽ — Nekdo je nekoč rekel, da je bil osimski sporazum priložnost, ki sta jo imeli dve državi, da postavita svoje odnose na neko drugo raven. Jugoslavija in Italija sta dali s podpisom osimskih sporazumov zgled, kako se lahko po miro-

ljubni poti rešujejo odprta vprašanja med državami. S tega vidika je obracun povsem pozitiven. Včerajšnja okrogla miza o desetletnici osimskih sporazumov, s katero so se zaključili letošnji študijski dnevi Mitje Gorjupa, pa je pokazala, da je bil Osimski na nekaterih področjih v bistvu zamujena priložnost.

Uvodne misli so na včerajšnji o-

krogli mizi podali novinarji Janko Tedeško, Robert Škerlj, Andrej Novak in Vojmir Tavčar, nakar je v razpravo posegla cela vrsta družbenopolitičnih delavcev in novinarjev iz Italije in Jugoslavije. Rdeča nit, ki je potekala skozi vso razpravo, je bila ugotovitev, da je osimski sporazum, vsaj kar zadeva zakonsko zaščito slovenske manjšine v Italiji, ostal le kos papirja, kljub obvezam ob podpisu. O potrebi zaščite slovenske manjšine v Italiji ni imel nihče dvomov, tudi oba predstavnika Liste za Trst, ki sta se okrogle mize udeležila ne. Njuna prisotnost je bila pravzaprav edina nova nota v pogovoru o osimskih sporazumih. Camber in Spiazzi nista povedala nič novega, bila pa sta zelo omikana in sta se prilagodila okolju, v katerem sta govorila. Nobenih napadov ni bilo, niti na Jugoslavijo niti na slovensko manjšino, seveda ob ugotovitvi, da je že zelo zaščiten, da je v njeno korist bilo sprejetih nad sto ukrepov in da konec koncev, če hočejo kaj več, naj se pustijo prešteti, kot se pušča preštevati italijanska narodnostna skupnost v Jugoslaviji. Da gre za nekaj povsem različnega (preštevovanje pripadnikov italijanske skup-

nosti v Jugoslaviji je zgolj statistična zadeva, od njene večje ali manjše številčnosti nikakor ni odvisna njena zaščita in njena možnost nadaljnega razvoja) jima sploh ni padlo na pamet. Zdi se jima povsem normalno, da je manjšino treba zaščititi tam, kjer je najbolj številna, ne pa kjer je zaradi majhnega števila svojih pripadnikov najbolj izpostavljena asimilacijskim pritiskom.

Vse bolj trezno so govorili drugi udeleženci okrogle mize od socialističnega Carboneja, ki je omenil široko možnost posvetovanja med sosednjima državama na vseh področjih, do Paola Parovela, ki je ponovil predlog o ustanovitvi proste cone na pod-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

**Priloga
ob 10-letnici
osimskih
sporazumov**

Ob zahtevi po drugačnem pristopu večinskih narodov

Sklepni dokument »Srečanja manjšin« o nenadomestljivosti kulture sožitja

TRST — Drugi in zadnji dan »Srečanja manjšin« v Trstu je v razpravi in v sklepnem dokumentu nesporno dokazal pomen kulture sožitja, ki je mogoča samo s preseganjem etnocentrizma in z medsebojnim spoznavanjem. To seveda zahteva povsem drugačen pristop večinskega naroda do manjšine. S tem so se včeraj strinjali vsi z izjemo predstavnice slovenske manjšine na Madžarskem, za katero SR Madžarska nudi manjšinam vse, in predstavnika Južnotirolske ljudske stranke, ki je izhajal s pozicij večinskega, dominantnega naroda in je dosledno zagovarjal dvigovanje plotov med skupnostmi in v bistvu zavračal sožitje.

Z malenkostnimi razlikami glede na različno usodo, ki jih tare, so se torej vsi predstavniki manjšin iz petih držav strinjali z ugotovitvijo, da je sožitje nenadomestljivo in da edino lahko jamči bodočnost manjšinam in zagotovi mir in varnost v tem delu sveta. Tudi predstavnik do-

lomitskih Ladincev, ki je v začetku z grenkobo ugotovil, da jih je njihova toleranca v stoletjih zožila na malenkostni jezikovni otok, je nato priznal, da ni alternative kulturi sožitja. Ladinski primer seveda zgovorno dokazuje nevarnost enostranske tolerance, enostranske kulture sožitja. Kot je poudaril predstavnik Narodnega sveta koroških Slovencev Smolle si lahko manjšina sama pomaga, a samo, če ji to večinski narod dovoli. Prav ta zahteva, da večinski narod spremeni svojo miselnost, je bila splošna poanta razprave.

Predstavnik Alternativne južnotirolske liste Langer je na zahtevo gradščanskih Hrvatov še poglobil to vprašanje iz izkušenj na Južnem Tirolskem. Odločno se je zavzel, da ne bi sožitje zajelo samo elito, bilo nekaj diplomatskega, temveč da bi zajelo vse prebivalstvo. Kot večina udeležencev je odločno branil dvojezičnost in zaželel, da ne bi na Ju-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Jugoslovensko dramsko pozorišče sinoči med nami

TRST — Sinoči je v tržaškem Kulturnem domu gostovalo Jugoslovensko dramsko pozorišče s komedijo Balkanski špijon. Gostovanje je bilo uokvirjeno v izmenjavi med našim in beograjskim gledališčem, naj zapišemo, da je SSG gostovalo letos februarja v Beogradu z »Delitvijo« Piera Chiare.

Sinočno predstvo si je ogledalo lepo število naših gledalcev in lahko zapišemo, da je bil pravi gledališki užitek.

Igra avtorja Dušana Kovačevića je v režiji Dušana Jovanovića in v interpretaciji igralcev Danila Stojkovića, Branka Petrića, Sanje Milosavljević, Josipa Tatića, Stojana Dečermića, Branislava Lečića in Zlate Pušeljić delovala kot briljantno delo, ki pa nosi v svoji komični strukturi globoke konflikte in probleme, sumničenje špijon med nami, sovražnik z Zahoda postanejo obsesija družinskega očeta, ki vidi povsod strahove in nevarnosti. Teza o zunanji nevarnosti in špijonazi se znajde v vrtincu dogajanja...

Uspeh predstave je zaznamovan s podatkom, da smo sinoči gledali 160. ponovitev, kar pomeni vsekakor izjemen dosežek. (am)

Košarka: danes ob 17.30 v Trstu

Jadran za prvo zmago

TRST — Jadranovi košarkarji bodo danes ob 17.30 v tržaški športni palači v šestem kolu drugoligaškega italijanskega prvenstva igrali proti moštvu Montebellune.

Po petih prvenstvenih kolih so naši predstavniki še vedno brez točke in številni njihovi navijači danes pričakujejo, da bodo Ban in tovariši vendarle izbrisali »ničlo« s prvenstvene lestvice.

Jadranovci seveda pričakujejo, da jih bodo tudi na današnji tekmi bodrili številni navijači, saj so se drugoligaški nastopi izkazali kot izjemno težki in brez podpore navijačev bo zelo težko ugnati tudi današnjega tekmeča, pa čeprav doslej se v tem prvenstvu ni najbolje izkazal. Še vedno je sicer vprašljiv nastop Klavdija Starca, ki ima težave z gležnjem, vseeno pa smo prepričani, da bodo naši košarkarji danes dali vse od sebe in tako pospravili prvi prvenstveni par točk.

KASPAROV SVETOVNI PRVAK
KRAS GLOBTRADE BREZ TEŽAV
NERODEN SPODRSLJAJ MEBLA
NA 18. STRANI

SKGZ odklonila svojo prisotnost na odprtju pariške razstave o Trstu

V torek se bo v Parizu začela velika razstavna manifestacija »Trouver Trieste«, ki naj bi svetu predstavila široko pahljačo tržaške ustvarjalnosti, življenja in kulture. Žal ni tako in slovenska narodnostna skupnost v Italiji občuti ta »žal« na lastni koži, kljub zagotovilom župana Richettija, da bodo razstave kazale »skozi filter« tudi na delčke slovenske obstojnosti.

Dejstvo je, da je prispevek Slovencev v vsesplošno tržaško življenje popolnoma izničen, zaradi česar so se v zadnjih mesecih razplamtele polemike, ki pa, kot največkrat doslej, niso obrodile nobenih sadov, razen tega, da so organizatorji trmasto vztrajali na svojem, spodbujeni od najbolj nazadnjaških in nacionalističnih krogov.

Rezultati so jasni in očitni — o Slovencih čim manj ali nič! Zaradi tega je tudi član organizacijskega odbora Jože Pirjevec iz

protesta odklonil svojo prisotnost na torkovih otvoritvah, prav tako Slovenska kulturno - gospodarska zveza, ki je poslala protestno noto ministru za kulturne dobrine Antoninu Gullottiju, francoskemu ministru za kulturo Jacku Langu, tržaškemu županu Richettiju in direktorju italijanskega kulturnega inštituta v Parizu Fernandu Carusu. Vsebinske protestne note je sledeča:

Zahvaljujemo se za prijazno povabilo, da bi se udeležili slovesnosti ob odprtju niza manifestacij Trouver Trieste. Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da so organizatorji skoraj popolnoma prezrli prisotnost slovenske narodnostne skupnosti, edine avtohtone manjšine v mestu. Zaradi tega želimo izraziti naše nasprotovanje tudi z našo odsotnostjo na otvoritvi.

SLOVENSKA KULTURNO -
GOSPODARSKA ZVEZA

● Sklepni

NADALJEVANJE S 1. STRANI

žnem Tirolskem nikoli prisostvoval manifestaciji proti dvojezičnosti, kot jo je včeraj videl v Trstu.

Predstavniki gradiščanskih Hrvatov Rešetarić je pri prikazu težav svoje skupnosti z ogorčenostjo ugotovil, da bi bilo primernejše govoriti o »nekulturi sožitja« kot o kulturi. Spregovoril je o šovinizmu in celo razizmu večinskega naroda. Navedel je, kako funkcionarji vedno poudarjajo, kako je samo nemščina uradni jezik. Kako daleč gre ta netoleranca je plastično prikazal predstavnik združenja Čehov in Slovakov na Dunaju Petrik, ki je navedel, da je češko obarvana nemška govorica še vedno modni hit za avstrijske komike. Prikazal je, kako je celo ženski izbirati primerek nemškega zakonca in zavrne češkega. Ob tem je dunajski gradiščanski Hrvat ugotovil, da so si manjšine tudi same krive, ker so se na diskriminacijo že privadile.

Predstavniki Zveze slovenskih organizacij Felir Wieser je ob vsej tej problematiki sožitja samokritično priznal, da so se manjšine do sedaj premalo zavedale tega problema. Zakone o manjšinah sestavljajo ljudje, ki so o manjšinski problematiki premalo informirani. Kje torej graditi to sožitje? Po Wieserjevih besedah so naravni kraji vrtci, šole, društva, delovna mesta in občila. V tem se je vse premalo investiralo. Navedel je primere zamujene gradnje kulture sožitja ob misovski zmagi v Bocnu, nacionalistični Listi za Trst in rovarjenju koroškega Heimatdiensta. Ob tem se je upravičeno spraševal, ali imajo manjšine zgrajene koncepte, kako bi seznale in osveščale večino s problematiko manjšine. Pogoji so seveda različni, a manjšine bi si morale izmenjevati izkušnje tudi na tem področju.

Se in še bi lahko naštevali posege, navajali ugotovitve manjšinskih predstavnikov, a je že dovolj, da povzamemo le nekaj misli iz sklepnega dokumenta. Po ugotovitvi o nenadomestljivi vlogi sožitja dokument vsebuje tudi misel, da je treba preprečiti oživljanje nacionalističnih in neofašističnih tendenc, ker ne zavirajo, marveč dejansko onemogočajo sožitje. Pri tem sklepane misli navajajo primer Slovencev v Italiji, ki že 36 let od sprejetja ustave čakajo na zaščitni zakon. Udeleženci »Srečanja manjšine« so solidizirali s Slovenci v Italiji in izrazili pričakovanja, da bi v Rimu čimprej odobrili za manjšino sprejemljiv zakon. (voc)

Včeraj manifestacije v 133 mestih, prihodnjo soboto skupna manifestacija v Rimu

Študentje po vsej Italiji zahtevajo stvarno spoštovanje pravice do študija

RIM — Okrog 700 tisoč študentov se je včeraj podalo na ulice 133 italijanskih mest, da bi manifestiralo v prid pravice do študija. Slednjo v večji ali manjši meri ogrožajo neurejeni šolski prostori, zamude pri namestitvah učnega osebja, skratka konkretni problemi, s katerimi se spopadajo posamezni zavodi. K vsemu temu pa je treba dodati še osnutek finančnega zakona za leto 1986, ki predvideva znatne poviške vpisnin in drugih šolskih pristojbin.

Včerajšnje manifestacije je večinoma priredila Zveza srednješolcev, ki je včlanjena v ZKMI, vendar ena izmed posebnosti, s katerimi se javlja po večletnem mrtvilu obujeno študentovsko gibanje, je ravno odklanjanje ozkih strankarskih in ideoloških etiket. Kar za razliko od leta 1968 poganja sedanjo študirajočo mladino na ulice, je predvsem skrb za bodoč-

nost, v kateri mnogim grozi brezposelnost in s katero se nove generacije nameravajo spopasti s čimboljšo šolsko pripravo. Ta pa je v sedanjih razmerah v precejšnji meri nemogoča, poleg iz že omenjenih razlogov tudi zato, ker zlasti srednje šole opredeljujejo zastareli koncepti in programi.

Ponekod, npr. v Milanu, Genovi in Trstu, so podobne manifestacije bile že v preteklih dneh in tednih, prihodnjo soboto (16. t.m.) pa bo skupna manifestacija v Rimu, ob kateri je predvideno, da bodo študentske delegacije posameznih mest nastopile pri ministrici za šolstvo Falcucci. Včerajšnje manifestacije so v glavnem potekle brez incidentov. Edino v Bologni so zabeležili manjša nasilna dejanja, ki so jih izzvale manjše skupine »avtonomistov« in demoproletarcev.

V radijskem govoru, namenjenem prebivalstvu vzhodne Evrope Reagan posredoval sovjetskemu ljudstvu željo po mirnem sožitju

WASHINGTON — Po predsinočni izjavi republikanskim članom Kongresa, da pojde v Ženevo na sestanek z Gorbačovom »brez utvar glede sovjetskih namenov, vendar z občutkom zaupanja in optimizma, ki sloni na zavesti, da so si ZDA v zadnjih petih letih spet utrdile mednarodni prestiž«, je Reagan včeraj zatrdil, da morata Amerika in Sovjetska zveza sobivati v miru. Dodal je, da od srečanja s sovjetskim državnikom pričakuje »ploden rezultat, ki naj izgladi pot nadaljnjim takšnim sestankom«.

To je ameriški predsednik dejal v tradicionalnem sobotnem radijskem govoru, ki je bil tokrat namenjen naravnost prebivalstvu Sovjetske zveze, in to prek valov »Glasu Amerike«, usmerjenega v vzhodnoevropske države. Reagan je kritiziral sovjetske voditelje, češ da so »Izvestja« nepopolno poročala o razgovoru, ki ga je imel s skupino sovjetskih časnikarjev, medtem ko naj bi sovjetske osebnosti lahko svobodno govorile ameriški javnosti prek njene televizijske mreže. Tiste dele intervjuja, ki jih »Izvestja« niso omenila, je Reagan o-

značil kot »važne«, obenem pa opredelil pisanje sovjetskega tiska o »sovražnem razpoloženju ZDA do SZ« kot »izkrivljenje«. »Američani ljubijo mir in ne ogrožajo vaše države«, je poudaril Reagan in pripomnil, da je ameriško ljudstvo »strpno in umerjeno, toda neuklonljivo v obrambi lastnih svobod in domovine«.

Šef Bele hiše se je spomnil druge svetovne vojne, ko so ZDA in SZ bile zaveznice ter se poklonil junaštvu sovjetskega ljudstva, pri čemer je omenil leningrajsko in stalingrajsko bitko. Po vojni, je nadaljeval Reagan, so ZDA v treh letih skrcile efektivno vojaščino z 12 na 1,5 milijona enot, hkrati pa predlagale, naj bi jedrska energija, nad katero so takrat imele monopol, prešla pod nadzor mednarodne ustanove, kar pa se ni zgodilo. Reagan je nanovo branil vesoljski ščit SDI s pripombo, da so ZDA pripravljene deliti sadove ustreznih raziskav z vsemi državami sveta. Predsednik se je zavzel za prost in odkrit dialog s SZ ter zaželel, naj bi meja med veselima na Aljaski postala prav tako odprta kot je meja med ZDA, Kanado in Mehiko.

ZDA nočejo popustiti ugrabiteljem

WASHINGTON — »Z ugrabitelji se lahko pogovorimo, ne bomo pa se z njimi pogajali.« Tako je včeraj izjavil eden od glasnikov Bele hiše, potem ko so štirje od šestih Američanov, ki so jih ugrabili pred časom v Bejrutu pripadniki skupine »džihad islam«, pisali Reaganu, naj se z ugrabitelji pogodi za njihovo izpustitev. Terry Anderson, Lawrence Jenico (duhovnik), David Jacobsen in Thomas Sutherland so za pomoč prosili med drugim še canterburyjskega nadškofa Runcieja, ki je brž pozval muslimanske skrajneže, naj nemudoma sprejmejo njegovega odposlanca Waita. Usoda zadnjih dveh ugrabljenih, Williama Buckleya in Petra Kilburna ni znana, sicer pa so podpisniki pisma Reaganu in Runcieju zatrdili, da je bil Buckley umorjen.

Po neuradnih vesteh je ameriška administracija v stalnem stiku »z vsemi dejavniki, ki lahko pripomorejo k srečni rešitvi zadeve«.

● Praznih rok po desetih letih

NADALJEVANJE S 1. STRANI

tržaške, goriške in videmske pokrajine.

Nasprotnikov naše zaščite je več vrst. Najbolj glasni so si tisti, ki trdijo, da zadostuje zbrati in v zakonu poenotiti besedilo obstoječih zakonov in drugih norm, ki se tičejo slovenske manjšine. Po vsebini naj bi torej ostalo vse po starem. Vztrajne so pa tiste politične sile, ki trdijo, da je zakon potreben in da ga je treba čimprej sprejeti, a le pod pogojem, da se nekatere pravice, ki jih slovenska manjšina zahteva, ne priznajo, ali da se omejuje. Ker so te sile politično najmočnejše in najvplivnejše, obstaja resna nevarnost, da bi vsilile take rešitve, ki ne bi pomenile bistvenega premika v zaščiti naše skupnosti. Zato je potrebno, da se ponovno pomudimo z nekaterimi vprašanji in povemo, kaj ni sprejemljivo, oz. kaj mora zakon vsebovati, da bo vreden označbe, da je zaščitni.

V prvi vrsti gre za Slovence v videmski pokrajini. Zakon mora zaobjeti tudi ta del slovenske manjšine, vključiti jo je treba v »širše območje«, ker bi njena izločitev pomenila potvarjanje dejanskega stanja. Tudi možnost, da bi se samoidentificirala po posebnem vzajemnem postopku, rešuje le videz brez možnosti, da se realizira. Označba slovenskega prebivalstva videmske pokrajine, da je »slovenskega izvora« je izmišljena z očitnim političnim ciljem.

Nikogar ni treba prepričevati, da je položaj tega dela manjšine v deželi drugačen kot na Goriškem in Tržaškem. To seveda ne opravičuje, da bi ga odpisali, ali definirali za neko posebnost. Omenjene razlike je mogoče upoštevati, na drugačen način z drugačnim pristopom in s postopnostjo. Tudi za vključitev v ožje območje bi za ta del manjšine morali veljati podobni postopki.

Ožje območje (tisti deli teritorija, na katerem je dana večja pravica rabe slovenskega jezika) mora obsegati tudi mesta odn. njihovo ožjo in ne le širšo okolico.

Izvajanje pravice slovenskega jezika mora biti rešeno z zadostnim šte-

vilom oseb v javnih službah, ki obvladajo slovenski jezik. Uvedba tolmačev - prevajalcev je lahko le začetna in začasna rešitev.

Če ni v videmski pokrajini uvedena slovenska osnovna šola, ni realno pričakovati, da bi se dijaki vpisovali v srednjo šolo s slovenskim učnim jezikom. Preizkusni kamen za dobro voljo pri reševanju problemov Slovencev v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini je prav v omenjeni udelebi.

Starši, učno in neučno osebje šol ter dijaki so s trikratnim bojkotom volitev v okrajne in pokrajinske svete zadosti odločno in enotno zahtevali avtonomen svet za slovenske šole.

Gospodarski interesi slovenske manjšine morajo biti zaščiteni vsaj v tolikšni meri, da njena gospodarska moč ne pada, kar je mogoče uresničiti s soodločajočo udeležbo pri prostorskem in družbenogospodarskem planiranju, s pravično odškodnino celotni skupnosti za razlastitve in s korenitim posegom v gospodarstvo na tistih območjih, kjer je prišlo do največjega izseljevanja.

V tem naštevanju smo se dotaknili le nekaterih važnejših vprašanj, s čimer ni torej omenjeno vse, kar je vredno kritike in kar še zahtevamo. Verjetno, da za to priložnost zadostuje, v prepričanju, da bodo do tu izrečene besede imele odziv. To bi pričakovali ob tej pomembni obletnici.

BORIS RACE

● Okrogla miza

NADALJEVANJE S 1. STRANI

ročju Oreha, ki bi bila povezana z že obstoječo industrijsko cono v Kopru ter do poslanca KPI Cuffara in predstavnika KPI v evropskem parlamentu Rossettija. Carbone je tudi omenil obvezo italijanske vlade, da zakonsko uredi zaščito slovenske manjšine ter dodal, da ima minister Vizzini že besedilo osnutka, ki bi po njegovem mnenju lahko bil osnova za razpravo med političnimi silami.

Cuffaro je poudaril, da je osimski sporazum odpravljal sleherni negotovost glede meje in njene začasnosti,

obenem pa je zaprl nekaj bolečih stranic za obe strani. Po njegovem mnenju je bila industrijska cona na Krasu od vsega začetka neizvedljiva in zato komunisti bolj podpirajo druge rešitve, recimo sodelovanje na visoki tehnološki in znanstveni ravni. Tako on kot Giorgio Rossetti sta v zvezi z zaščito slovenske manjšine dejala, da gre za vprašanje demokracije in načelnosti in da večja ali manjša raven zaščite ne more biti odvisna od večje ali manjše številčnosti narodnostne skupnosti na nekem področju. Ne smemo se bati soočanja z drugo kulturo, je rekel Rossetti in omenil nevarno naraščanje nacionalizmov in razizma v nekaterih evropskih državah.

Slovenci hočemo biti dejavni razvoja v deželi in v državi, v kateri živimo, je v svojem posegu dejal ravnatelj SLORI Darko Bratina, vendar se pri tem ne maramo odreči svoji nacionalni identiteti. Slovenci smo tarča vsakdanjega nasilja, ki seveda ni vedno fizično. Nasilje je tudi v lažeh, ki jih lahko zasledimo v nam nenaklonjenem tisku. Bratina se je prav tako izrekel proti preštevanju, oziroma za preštevanje, vendar samo potem, ko bo zaščitni zakon že nekaj časa v veljavi in bo manjšina imela vse možnosti za razvoj.

V razpravo so posegli še mnogi udeleženci od nekdanjega podpredsednika slovenske vlade za časa pogajanj o osimskih sporazumih do nekdanjega veleposlanika v Rimu in sedanjega zveznega podsekretarja za zunanje zadeve Marka Kosina. Čačinovič je menil, da bi morala italijanska stran jasno povedati, če ni zainteresirana za gospodarski del osimskih sporazumov in za pristo cono na Krasu ter bi glede tega o tem delu osimskih sporazumov spet govorili. Marko Kosin je s svoje strani obžaloval, da se osimski sporazum ni uresničil v dveh pomembnih delih: tistem, ki zadeva gospodarski del in pa tistem, ki govori o zaščiti slovenske manjšine. Ostaja dejstvo, da je osimski sporazum velik politični uspeh in zgled pri urejanju odnosov med državami.

STROJI IN ORODJA ZA OBDELAVO MARMORJA

Glavina Nazario

Ul. Carplison 16 — Tel. (040) 761-953 — TRST

ZA POLAGANJE PLOŠČIC:

● rezila za ploščice ● električni stroji za lomljenje granita in marmorja ● stroj za niveliranje in brušenje tal.

ZA KAMNOSEKE:

● diamantne plošče za stroje ● »flex« ● diamantne plošče »INCIMAR« za brušenje nožev ● loščilci ● rezila na vodo in brez ● stroji za sekanje marmorja ● plošče »ZEC« ● dleta in šila »WIDIA« ● loščilni svlnčeni prah in krema ● lepila in kiti ● razna kladiva.

ALEXIA

krzna

trst - trg ospedale 2
tel. 772.303

visoka moda in konfekcija po naročilu

Nova trgovina čevljev

vas pričakuje z najnovjšimi modeli škornjev in čevljev za toplo zimo

Stefani Claudio

TRST — Ul. Battisti 23 — Telefon 723206

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Slabi energetske temelji

Bolj kot so dnevi hladni, več je napovedi, da bomo Jugoslavlani letošnjo zimo preživeli v pomanjkanju vseh vrst energije. Suša je tako izpraznila rečna korita in akumulacijska jezera, da vodne elektrarne proizvajajo samo še minimalne količine električne energije. Električne imata dovolj le Srbija in Kosovo, vsepovsod drugod so že morali uveljaviti redukcije električne energije v manjšem obsegu. Premoga za kurjavo ni dovolj in v Ljubljani so se na primer že odločili, da kupec do nadaljnjega kupi lahko samo 2 tona premoga. Težave so začele nastajati pri oskrbi s tekočimi naftnimi gorivi in v nekaterih republikah je preskrba z plinskim oljem in bencinom že motena, zlasti tam, kjer pravzaprav opravljajo obširna kmetijska dela. Mazuta pa tako in tako manjka že dalj časa, kar se pozna zlasti pri proizvodnji električne energije v nekaterih republikah (npr. Hrvaški), kjer imajo zgrajenih več toplotnih elektrarn na mazut, pa te elektrarne počivajo, ker ni dovolj goriva. Stanje lahko popravi samo obilen dež ali precejšen kup deviz ali pa — mila zima.

Moč jugoslovanskih elektrarn je nekaj več kot 18 tisoč megavatomov. Te elektrarne so sposobne na leto narediti nekaj več kot 72 milijard kilovatin ur električne energije, kar pomeni, da bi lahko imeli na razpolago vsak dan okoli 200 milijonov kilovatin ur električne energije, kar bi zadostovalo za normalno porabo. Toda pozimi porabimo v Jugoslaviji okoli 220 kilovatin ur električne energije. Ali z drugimi besedami: zmogljivost elektrarn ni tolikšna, da bi lahko pokrila potrebe v zimskih mesecih. Zato smo vse doslej elektriko

trajno na mazut, ki pa zaradi pomanjkanja mazuta in predragega goriva že nekaj let v glavnem električne energije skorajda ne proizvajajo. Toda tudi pogoste redukcije električne energije v letu 1983 jugoslovanskih gospodarstvenikov niso spametovale: gradnja novih elektrarn zelo počasi napreduje. V Sloveniji npr. že nekaj let trdijo, da je čimprej treba začeti z gradnjo vodnih elektrarn na Savi in Muri, toda do uresničevanja teh projektov najbrž še ne bo prišlo kmalu. Vedno znova se zatika pri denarju, ki ga za gradnjo ni dovolj. Samo elektrogospodarstvo je v neenah izgubah (cena električne energije je sorazmerno nizka) in za nove gradnje ne more zbrati dovolj denarja. Denarja od drugod (posojil) pa ni. Pa tudi gospodarska politika ni dovolj energična, da bi gradnje na takšen ali drugačen način uspela pospešiti.

Tej gospodarski politiki je uspelo nekoliko pospešiti le posodabljanje premogovnikov. Rudarji so se zato letos kar izkazali in bodo nakopali okoli 70 milijonov ton premoga. Toda gospodarska politika je računala na bistveno večji kup premoga, na 82 milijonov ton. Kljub delu ponoči, ob nedeljah in praznikih, se rudarjem ni uspelo približati zastavljenemu cilju. Vzrok? Modernizacija rudnikov je sicer stekla, vendar je prepočasna, da bi lahko ujela naraščajočo potrebo. Pa še tega, kar so v premogovnikih nakopali, porabniki niso mogli dobiti sproti, kajti železnica nima dovolj vagonov, da bi lahko razvozila nakopan premog.

Nekoliko drugače je pri naftnih derivatih. Letos bodo doma sicer načrpali približno toliko nafte, kot so načrtovali (okoli 4 milijone ton), toda močno se je zataknilo pri uvozu nafte. Jugoslavija je računala, da bo lahko letos uvozila iz Sovjetske zveze toliko surove nafte kot lani, ko je Sovjetska zveza pristala, da bi Jugoslaviji prodala za dva milijona ton surove nafte več, kot pa je bilo dogovorjeno v okviru meddržavnih blagovnih kontingentov. Toda Sovjeti so se izgovorili, da je bila lanska pomoč v nafti izjemna in da je leto zaradi drugih gospodarskih vzrokov Jugoslaviji ne morejo zagotoviti toliko kot lani, pač pa 1,2 milijona ton manj. Sovjetsko nafto bi lahko država plačala brez težav, saj se je izvoz najbolj povečal prav v Sovjetsko zvezo. Zdaj pa mora iskati dodatne devize za nakup nafte na konvertibilnih trgih. Pod silo razmer je zato država predpisala, da morajo vsi jugoslovanski izvozniki povečati prispevke za uvoz nafte. Ta odlok je začel veljati šele pred nekaj dnevi, kar pomeni, da se denarja za nakup nafte še ne bo tako kmalu zbralo dovolj, kar pa lahko pomeni, da bo naftnih goriv kmalu začelo močnejše primanjkovati, čeprav morda samo začasno. Doslej smo namreč uvozili kar za petino manj nafte, kot bi jo morali po energetskih načrtih za letošnje leto.

Zdi se, da Jugoslavlani nima druge možnosti, kot da z energijo skrajno varčuje. Toda tudi varčevati ne more kar v nedogled, saj je po porabi energije že skoraj na dnu evropske lestvice. Izračunali so namreč, da zdaj porabi Jugoslavlani povprečno okoli 3500 kilovatin ur električne energije na leto. Koliko še lahko varčuje, pove primerjava, da je že leta 1980 Norvežan porabil 20 tisoč kilovatin ur električne energije na leto, Šved 11 tisoč in pol, Zahodni Nemec 6 tisoč, Britanec, Francoz in Avstrijec pa 5 tisoč kilovatin ur električne energije na leto. Podobne primerjave pa bi lahko našli tudi za porabo premoga in tekočih naftnih goriv. Treba bo storiti kaj drugega. Predvsem bo energetska politika države treba postaviti povsem na drugačne temelje. Glede na to, da se Jugoslavija že nekaj let ubada z enakimi energetskimi težavami, pa se vsiljuje vprašanje, ali bodo sposobni takšne temelje v resnici kaj kmalu tudi postaviti.

JOŽE PETROVČIČ

BERITE

»Novi Matajur«

Dokument deželne KPI ob desetletnici Osimskih sporazumov

Z Osimom postavili osnove za nove odnose

TRST — Deželni komite KPI je na svoji zadnji seji obravnaval desetletnico podpisa Osimskih sporazumov in ob koncu seje odobril dokument, v katerem deželna KPI navaja svoja stališča do tega sporazuma.

Z Osimskim sporazumom so bile dokončno določene meje med obema državama, postavljene so bile osnove za ekonomsko sodelovanje, obe državi pa sta tudi sprejeli obvezo o zaščiti manjšin v svojih državah. Po mnenju KPI podpis sporazuma ni pomenil le konca vseh nesporazumov, ki so v zgodovini večkrat pretresli obmejna področja, temveč se je začela tudi nova faza v odnosih med obema državama.

KPI tudi danes poudarja, da je v interesu Italije, da si prizadeva za uresničitev tega sporazuma in tako prispeva k stabilnosti mednarodnih odnosov na Balkanskem polotoku in še posebej h krepitvi dobrih odnosov z neuvrščeno in socialistično Jugoslavijo. Zato si morajo italijanska vlada in vse demokratične sile prizadevati, da področje ob meji z Jugoslavijo postane simbol gospodarskega razvoja, odprtega za mednarodno sodelovanje. Pri tem je treba izolirati vse tiste sile, ki si še danes prizadevajo, da se določila Osimskih sporazumov ne bi uresničila.

Zato je nujno, navaja dokument KPI, da se čimprej določijo zakonski

instrumenti za sanacijo gospodarstva v Julijski krajini in za gospodarsko sodelovanje obmejnih področij.

Dokument KPI navaja tudi prvi desetletni obračun izvajanja sporazumov. Tako so bili po mnenju KPI sprejeti pomembni zakoni (ali pa so v obravnavi v Parlamentu), rešeni so bili problemi v zvezi z obojestranskim priznanjem diplom, dogovorili so se glede odškodnin beguncem, za cestne povezave, za ribolov v Jadranu in za skupno skrb za okolje.

Niso pa bili realizirani sklepi o zaščiti etničnih manjšin. Italija še ni odobrila zaščitnega zakona za slovensko manjšino, pri čemer so po mnenju KPI glavni krivci vlada, ki zamuja z vložitvijo zakonskega predloga, in pritiski KD ter konservativnih sil v Trstu in Gorici. Tudi pomemben del

gospodarskih dogovorov ni bil realiziran tudi zato, ker je prišlo do napak v upravljanju, kar je omogočilo tudi precej široko ljudsko akcijo proti tem sporazumom. Tudi KPI je že v letu 1982 opozarjala, da je treba za ponoven vzpon tržaškega in deželnega gospodarstva iskati drugačne oblike sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, kot je predvidena prosta cena na Krasu. V tem smislu je KPI tudi predložila svoj zakonski osnutek.

V zaključku svojega dokumenta KPI poudarja, da je politika prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo, ki jo je osimski sporazum še okrepil, prispevala k temu, da je meja med obema državama postala najbolj odprta v Evropi in zato je potreben napor vseh demokratičnih sil, da se ta politika miru in sodelovanja še okrepi.

F-JK prednjači na izdatkih za zdravstvo

TRST — Zdravstvo ostaja ena tistih dejavnosti, ki zaradi velikih izdatkov zaskrbljuje vsedržavne in deželne politične in upravne kroge. Najhujši problem je, kako naj zdravstvene ustanove zaključijo letošnje finančno leto, saj je za to potrebna še 2.150 milijard lir.

Med deželami, ki predstavljajo velik problem v okviru zdravstvenih financ, je prav gotovo dežela Furlanija - Julijska krajina. Ministrstvo za zdravstvo je izračunalo, da se v naši deželi na zdravstvenem področju potroši za posameznika največ. Na vsakega prebivalca pride 779.000 lir, medtem ko je vsedržavno povprečje 648.000 lir. V naši deželi se torej potroši kar 20 odstotkov več kot drugje.

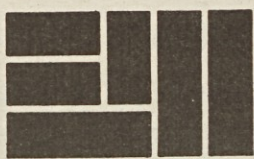
Dvojezična antologija

CELOVEC — Na sedežu Koroške trgovinske zbornice so v sredo zvečer odpri 38. Avstrijski teden knjige. V okviru te prireditve so v četrtek predstavili javnosti tudi dvojezično antologijo »Slovenska beseda na Koroškem«, knjigo je izdala založba Österreichischer Bundesverlag in s tem omogočila širši avstrijski javnosti vpogled v slovensko književnost na Koroškem od X. stoletja do danes.

Antologijo so pripravili Reginald Vospernik, Pavle Zablatnik, Erik Prunč in Florian Lipuš. Knjiga je namenjena predvsem ljubiteljem književnosti obeh skupin, šolarjem, učiteljem in institucijam.

Naj še zapišemo, da sta na tednu knjige zastopani tudi obe slovenski založbi Drava in Mohorjeva družba, slednja je za torej priredila še večer šansonov Svetlane Makarovičeve.

pozimi uvažali, poleti pa smo jo izvažali. Zdaj pa je elektriko zaradi nizkega vodostaja povsod v srednji Evropi celo zelo težko uvoziti, tudi če bi za uvoz imeli dovolj deviz. Deviz pa ni dovolj, saj jih ni niti za najbolj potreben uvoz nafte. Vsi energetiki se zato zaskrbljeno ozirajo v nebo. Dolgotrajnejšega dežja pa ne bo, bita in tako na primer elektrarne na Donavi proizvajajo samo tretjino siceršnjih količin električne energije. Pred dnevi so morali celo nuklearno elektrarno v Krškem prilagoditi vodnim razmeram: morala je zmanjšati proizvodnjo električne energije zato, ker je bil pretok Save tako majhen, da se je voda, ki jo rabijo za ohlajanje elektrarne, v reki segrela močno čez dopustne meje. Vendar za zdajšnje (in napovedujoče se) pomanjkanje električne energije ni kriva samo suša. Krivce je treba iskati pri tvornicah energetske politike, ki niso poskrbeli, da bi v Jugoslaviji gradili elektrarne po nekakšnem ustaljenem vrstnem redu, tako kot jih gradijo v tujini. Zaradi tega jugoslovansko elektrogospodarstvo že vrsto let obratuje brez najnujnejših energetskih rezerv, tako rekoč iz rok v usta. Ob tem pa so vodni viri ostali neizkoriščeni; imamo pa zgrajenih več toplotnih elek-

EDI MOBILI

KAKOVOST
IN PRESTIŽ

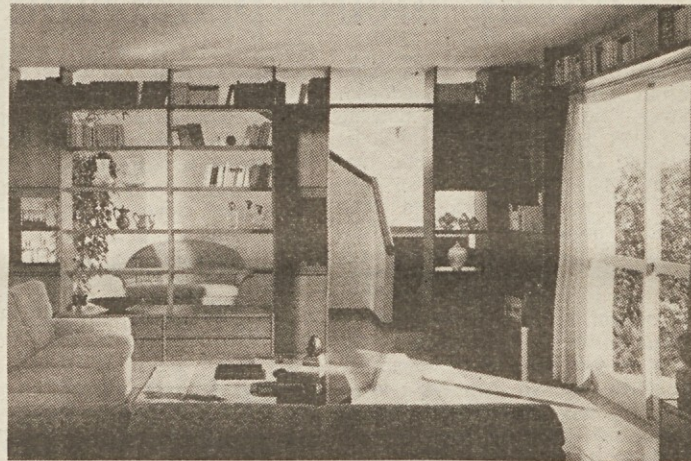
TRST

Ul. Baiamonti 3 - tel. 820766

Ul. Di Vittorio 12 - tel. 813301

ekskluzivni zastopnik
kuhinj

moreluzzo

Olajšave pri plačilu

Zurlan

TRST

Ul. Vidali, 9 - Telef. 763563

Ul. Carducci 20 - Telef. 795071

Ul. Muratti, 4 - Telef. 795542

SONY

GRUNDIG

IMPERIAL PHILIPS

ARISTON

NORDMENDE

COMPTON

FLEX

SIRCHIEIR ZX SPECTRUM

SANYO

Shineldo

HITACHI

BRAUN

INNO-HIT

PIONEER

Rowenta

IGNIS

Candy

Vse to in ostale artikle
dobite v trgovinah

Zurlan

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNANI

Umirjena razprava v tržaškem občinskem svetu

Stališča strank deset let po Osimu

Tržaški občinski svet se je na petkovi seji v umirjenem a dokaj hladnem vzdušju spomnil 10. obletnice podpisa osimskih sporazumov. Po besedah župana Richettija so v razpravo posegli predstavniki vseh svetovalskih skupin, ki so bile na seji prisotne.

Tržaški župan je med drugim dejal, da je sporazum predstavljal v duhu Helsinških sporazumov prispevek k miru v tem delu Evrope, obenem pa je predstavljal za velik del istranskega prebivalstva žalosten dogodek. Sporazum se je uokvirjal v širšo optiko definicije meja in imel namen, da bi se ustvarile osnove za nov in usklajen razvoj obmejnega področja in v tem sklopu predvidel razne instrumente, mnogi od katerih so se pozitivno razvili; po županovih besedah pa je bil dan prevelik poudarek možnosti gradnje mešane proste industrijske cone, ki sedaj ni več aktualna, tudi zaradi spremenjenih gospodarskih pogojev. Župan Richetti je vsekakor potrdil celovit pomen sporazumov, ki se pogumno projektirajo v prihodnost.

V imenu KPI je spregovoril pokrajinski tajnik Poli, ki je uvodoma podčrtal velik pomen tega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, na osnovi katerega je že bilo veliko storjenega v obojestranskem interesu. Spo-

razumi so tudi odprli dolgoročno perspektivo glede vloge prebivalcev, ki pripadajo manjšinskim etničnim skupnostim in potrdil lojalnost obeh držav do principa o njihovi najširši zaščiti, kar je bistveno vprašanje notranje demokracije obeh držav. Poli je poudaril, kako je KPI kot prva stranka leta 1982 predlagala, da je treba iskati nove oblike gospodarskega sodelovanja med državama, s čimer so se strinjale vse demokratične stranke, kar pa je še zgovorneje pokazalo pravi konservativni in nacionalistični obraz vodstva liste, ki ni znalo odgovoriti na porajajoče potrebe tržaškega produktivnega aparata in je še pripomoglo k ustvarjanju strahu in kontrapozicij do slovenske manjšine in postavljalo v nevarnost sožitje na tem obmejnem področju. Poudaril je tudi, da je po mnenju KPI vse bolj nujno, da parlament odobri zakon o globalni zaščiti slovenske manjšine, ki naj pripozna pravico vsem prebivalcem, ki ji pripadajo, do lastne identitete in do lastnega osebnega in skupnega razvoja. To je obveza, ki jo mora italijanska demokracija izpolniti do teh lojalnih prebivalcev, ki s svojo prisotnostjo bogatijo kulturni pluralizem države.

Po mnenju svetovalca Tržaškega gibanja Parovela so sporazumi bili realistično dejanje v interesu miru

in razvoja obmejnega področja in so za Trst in njegovo prihodnost predstavljali zgodovinski preobrat. Parovel je pristavil, da je treba sedaj prebiti psihološke zidove, v katerih se mesto po svoji volji zapira in prav v tem je odločilna bitka mesta; boriti se je torej treba proti tem sovražnikom, ki se nočejo odpirati in so proti vsakemu sodelovanju. Potem ko je odpadla možnost za izgradnjo proste industrijske cone na Krasu, je pristavil, ni več nobene ovire za celovito izvajanje osimskih sporazumov, tudi glede zaščite slovenske manjšine, proti kateri so se strumetalno zagnali isti nasprotniki, ki so nasprotovali industrijski coni in dvignili nacionalistično in dvoumno kampanjo.

Svetovalka Frausin (PSI) je v svojem posegu dejala, da izgradnja proste industrijske cone na Krasu ni imela smisla, zaradi česar so Tržačani pravilno ravnali, ko so se ji uprli. Zagovarjala je tudi predlog po uresničitvi integralne proste cone, kar po njenem mnenju potrjuje tudi dejstvo, da podobne cone sedaj ustvarjajo v Jugoslaviji.

Po pričakovanem blatenju sporazumov s strani misovskega predstavnika je spregovoril načelnik skupine LpT Cecovini, po katerem so bili sporazumi prava prelomnica za Trst;

po njegovem so bili pripravljeni v strogi tajnosti, tako da prebivalstvo sploh ni vedelo ničesar; sporazumi bi lahko bili boljši, je pristavil, so pa taki, ker jih je pripravljval neki neznan funkcionar. Tudi Cecovini je ponovil predlog o integralni prosti coni in pozval občinski odbor, naj predvidena občinska komisija čimprej začne z delom. LpT se ni postavila proti političnemu delu sporazumov, je pristavil, medtem ko je za njim svetovalec Gambassini zmiagoval z glavo, pozneje pa se je drugi desničarski predstavnik liste Gabrielli javno distanciral od teh Cecovinih izjav.

Republikanec Rossi je v svojem kratkem posegu priznal, da ni moč zanikovati, da bi bilo v teh desetih letih storjenega nič pozitivnega v zvezi z izvajanjem sporazumov in dodal, da je treba nadaljevati po tej poti. Pozitivno je ta mednarodni sporazum ocenil predstavnik KD Tomizza, po katerem je v duhu Helsinške listine pripomogel k odpravi vseh tistih razlogov, ki bi lahko ustvarjali trenja na meji. Zavzemati se moramo, je še pristavil, da bi meje ne bila področja, kjer bi nastajali razni konflikti in zaključil, da je treba sporazume tolmačiti kot prispevek, ki daje zagotovila, da lahko v tem duhu gledamo naprej in delamo v korist miru.

Sovjetski ambasador Nikolaj Lunkov jutri na obisku v našem mestu

Sovjetski veleposlanik v Italiji Nikolaj Lunkov se bo jutri v okviru uradnega obiska v naši deželji mudil v Trstu, kjer si bo med drugim ogledal razstavo »Dežela severnega sija«, ki jo v teh dneh prireja sovjetska tiskovna agencija TASS v sodelovanju s krajevno sekcijo združenja Italija-SZ, poleg tega pa se bo srečal tudi z najvišjimi predstavniki tržaške pristaniške ustanove. Sovjetski gost se bo ob priliki obiska obenem udeležil slovesnosti na sedežu italijansko-sovjetskega združenja, kjer bodo predali svojemu namenu nekatere nove tehnične naprave; posebne važnosti pa je se zlasti srečanje s predsednikom pristaniške ustanove Zanettijem, s katerim se bo Lunkov pogovarjal o možnostih za povečanje blagovnega pomorskega prometa preko tržaškega pristanišča. Stvarne možnosti obstajajo predvsem na področjih kontejnerskega prometa in naftnih derivatov, kjer so v prejšnjih letih že dosegli zadovoljive rezultate. Omeniti gre, da sta se obe strani pred kratkim že srečali in med drugim tudi sklenili okvirno sodelovanje.

● Novi komandant oddelka karabinerjev Remo Selvaggi, je včeraj zjutraj obiskal tržaško županstvo, kjer se je župan Richetti z gostom zadržal v daljšem razgovoru.

S petkove razprave v občinskem svetu

Na pariški prireditvi bo slovenska prisotnost dokaj blede prikazana

V Parizu se bo v torek začel sklop kulturnih manifestacij pod naslovom »Trouver Trieste«, ki naj bi ponesle v širši svet podobo Trsta. Kakšna bo ta podoba; bodo pokazale same razstave in druge prireditve, ki se bodo zvrstile do maja prihodnjega leta. Prireditve organizira tržaška občina, zanimivo pa je, da občinski svet sploh ni razpravljal o tej pobudi, vendar ne po njegovi krivdi.

Širša razprava o tem problemu je prišla na dnevni red občinskega sveta šele na petkovi seji, ko je župan Richetti odgovarjal na celo vrsto vprašanj, ki so mu jih zastavili številni svetovalci opozicije že pred meseci. Jasno je torej, da se je občinski odbor izmikal razpravi o tem vprašanju, priprave na pariško manifestacijo pa so šle po svoji poti, ne da bi bil občinski svet o njih seznanjen.

Vprašanja svetovalcev so se nanašala na najrazličnejše aspekte razstave, od vsebinskih pa do upravnih aktov, ki jih je občinski odbor med tem časom sprejel. Ne bomo se zaustavljali ob vseh teh vprašanjih, omejili se bomo le na nekatere. Tako je župan Richetti na vprašanja komunističnih svetovalcev Spetiča in Visolija ter svetovalca Tržaškega gibanja Parovela o prisotnosti slovenske narodnostne skupnosti na razstavi generično dejal, da bi le-ta na čeprav, v filtriranih obrisih skozi fantazijo in prosto ustvarjalnost morala pokazati posebno sliko Trsta, za katerega rast so v teku stoletji pripomogle različna ljudstva; pristavil je še, da ni dvomov, da bodo razstave, dokumentarci in seminarji pokazali poseben doprinos slovenske manjšine in to ne kot ločene in zaprte skupnosti, ampak kot komponente širše tržaške stvarnosti. Župan Richetti je tudi dodal, da ne gre pozabiti, da so bili predstavniki manjšine celovito zastopani tako v znanstvenem odboru kot v komisiji strokovnjakov prav z namenom, da bi zagotovili povezavo tudi s kulturno stvarnostjo slovenskega jezika.

S takim odgovorom so bili predložitelj vprašanj povsem nezadovoljni; svetovalec Visoli je med drugim dejal, da se je župan izmikal celi vrsti vprašanj, ki gredo od kulture sožitja pa do drugih aspektov, ki kažejo na prisotnost slovenske manjšine v teh krajih; županov odgovor je označil kot opravičilo, ker o resničnih problemih ni sploh odgovoril. Tudi Parovelov poseg je bil zelo oster. Občinski odbor je obtožil, da o etničnih problemih, predvsem pa o negativnih aspektih, ki zavirajo tvorno razpravo o teh vprašanjih, sploh ni hotel slišati in o njih razpravljati, ampak se jim je izmikal. Ob koncu je Parovel to prireditev ocenil kot »kulturni relikv«.

Zelo kritični o ravnanju občinskega odbora glede celotne prireditve je bil tudi svetovalec Monfalco; med pripravami se je odbor kretal v pravi administrativni zmed, je dejal in obrnjen proti županu Richettiju pristavil, da mu celotna zadeva, kako je bilo obravnavano vprašanje prisot-

nosti slovenske manjšine na razstavi daje vtis, da bo Lista za Trst pristala in odobrila razne sklepe (»tudi tako, da si bo zamašila nos«), ki jih bo treba še sprejeti v zvezi s pariško manifestacijo, samo da je bila prisotnost slovenske manjšine na njej potisnjena ob stran.

Zelo pomenljive so bile sicer besede misovskega predstavnika, ki je z zadovoljstvom dejal, da se povsem strinja z vsebino razstave.

Sindikalni svet o problemih v Lloydju

Sindikalni svet Tržaškega Lloydja je v teh dneh objavil svoje stališče v zvezi z nedavnim sklepom vodstva omenjene pomorske družbe s katerim je slednje preklicalo napovedano ukinitve linijske zveze s Kitajsko in istočasno razpustitev dveh ladijskih posadk. Sindikalno predstavništvo je v tiskovnem komuniqueju obsodilo poskuse vodstva družbe, da skrči delovni organik obenem pa izrazilo zaskrbljenost zaradi čedalje večje krize v pomorskem sektorju.

Napovedano ukinitve linijske zveze s Kitajsko, je rečeno v sporočilu, je treba smatrati kot negativen znak tudi do deželne uprave, ki je, kot znano, aktivno posredovala pri reševanju tega vprašanja.

OD DANES DALJE

V Rossettiju Strindbergova Nevihta

Po velikih uspehih v največjih evropskih gledališčih prihaja Piccolo Teatro iz Milana s Strindbergovo Nevihto tudi v Trst, kjer bo v Stalnem gledališču F-JK gostoval od danes pa do 24. novembra. Današnja predstava se bo začela ob 16. uri, medtem ko je premiera napovedana za torek, 12. t.m., ob 20.30.

V tem znanem Strindbergovem delu, ki ga režira svetovno znani Giorgio Strehler, bodo nastopili znani italijanski gledališki igralci, kot so Tino Carraro, Franco Graziosi, Gianfranco Mauri, Stefania Graziosi, Edmonda Aldini, Gloria Sobrito, Domenico Valente, Ettore Gaipa, Elena Zo in Harmanna Mandeli.

Na sliki: Edmonda Aldini.

Tabor mladih pripravlja decembrski sejem

Tridnevni decembrski sejem je pred nami (stopinjo več, stopinjo manj). Kot pač nekdo na to gleda. Domišljamo si tržnico z vsem kar k njej spada. Barantanje, prodajanje, izpostavljanje. Družba obrabljenih predmetov bo brez dvoma zanimiva. Iščejo se nekaj mladih obrtnikov ali usvarjalcev, ki bi radi razstavljali in prodajali svoje ročno izdelane predmete. Barvne vaze, usnjene torbice, slike, igračke za otroke, lutke, obleke. Vse kar si nekdo domišlja in sam izdeluje. Poskrbeli bomo za sodobno reklamiranje (plakati, tisk, radio; izvzemši televizijo). Ponudba je po našem mnenju zanimiva z ekonomskega vidika (posebno za nemaloštevilne brezposelne) in s kulturnega oziroma umetniškega. Svoje točke lahko prodajajo še akrobati; igralci, tudi cirkuški; glasbeniki itd., (če je kdo tako »korajžen«, saj smo Slovenci plahi). Kdor misli torej prodajati svoje ročne izdelke, obrabljene predmete itd., naj se v čimkrajšem času (vsaj do konca decembra brez običajne zamude) javi v baru Prosvetnega doma na Opčinah, tel. 040/213945. Sejem bo trajal od 4. do 6. decembra.

P.S.: Kdorkoli želi darovati taboru mladih obrabljene predmete, ki so mu v napoto, ali jih več ne rabi, ravno tako lahko kliče na zgoraj omenjeno telefonsko številko.

Tabor mladih

Posebna oddaja o martinovanju po radiu Trst A

Danes popoldne ob 17. uri bo na sporedu posebna oddaja z naslovom MARTINOVANJE, posvečena tradicionalnemu prazniku sv. Martina. Med drugimi sodelujejo nabrežinski moški pevski zbor »Igo Gruden«, duo Igo in Nevo Radović in priljubljeni slovenski operni pevec Ladko Korošec. V informativnem delu oddaje bodo spregovorili slovenski vinogradniki z obeh strani meje. Oddaja, realizirana v Nabrežini na kmetijskem posestvu Radović, spada v okvir sodelovanja med postajami Radio Trst »A«, Radio Koper in Radio Ljubljana.

NADJA ROJAC

Kabaretna skupina danes v Zgoniku

V sklopu proslav ob 40-letnici KD Rdeča zvezda iz Saleža, bo danes ob 18. uri v športno-kulturnem centru v Zgoniku druga prireditev iz tega cikla, ki bo prav gotovo pritegnila pozornost širšega kroga ljubiteljev smeja in zabave sploh. V goste namreč prihaja dobro znana ljubljanska kabaretna skupina »Mappet show«, ki jo sestavljajo Rifle (Janez Hočvar), Tof (Tone Fornezzi) in Maja. Zabavni program bo trajal približno poluradno uro in avtorji bodo ob glasbeni spremljavi predstavili izbor skečev humorističnih in satiričnih prikazov današnjega načina življenja in njegovih protagonistov. Kdor je pred dobrim letom prisostvoval na Opčinah nastopu skupine »Mappet show«, prav gotovo ne bo zamudil današnje priložnosti, da se brezskrbno razvedri in pozabava.

Obveznost, ki jo mora izpolniti doberšen del davkoplačevalcev

Do konca meseca plačati predujem davkov

Do konca novembra bodo morali davčni obvezanci vplačati predujem davkov na dohodek v letu 1985, ki znaša 92 odstotkov davkov, plačanih v letu 1984. Ker je zadeva precej zapletena, možnosti pomot pa precejšnje in zlasti drage, bomo skušali bralcem zadevo razložiti na osnovi pogovora, ki smo ga imeli z direktorjem Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, Vojkom Kocjančičem.

Predvsem so plačila davčnega predujma oproščeni tisti davkoplačevalci, ki predstavljajo obrazec 101 in tisti, ki predstavljajo obrazec 740, pa nimajo več kot pol milijona lir kosmatih dodatnih letnih dohodkov poleg plače. Predujem mora plačati vsak, katerega davek IRPEF je maja letos ob vplačilu salda davčne vsote, presegel 100 tisoč lir. Samoobdavčenje davka ILOR pa morajo opraviti vsi tisti, katerih vsota ILOR je lani presegla 40 tisoč lir. Obe davčni vsoti, se pravi za IRPEF in ILOR (100 in 40 tisoč lir), se nanašata na seštevek vsote, ki smo jo vplačali pri predujmu in nato še pri majski poravnavi davčnih obveznosti (pri saldu). Povrh pa so mnogi davkoplačevalci obvezani plačati tudi predujem dodatnega davka ILOR (addizionale), in sicer v primeru, ko izračunani (in torej ne predvideni) dodatni ILOR zneso več kot dolžni mesečni znesek 11 tisoč lir (dodatni ILOR znaša namreč 8 odst. davka ILOR). Naj dodamo, da so za plačilo dodatnega ILOR obvezni vsi podjetniki, medtem ko med odvisnimi delavci zadeva v glavnem tiste, ki imajo poleg plače še dohodke od nepremičnin ali drugačne dodat-

ne dohodke (na primer od poklicnih storitev ali podobno).

Da bi bila zadeva bralcem čimbolj jasna, nam je Vojko Kocjančič postregel s konkretnim primerom odvisnega delavca, ki je v letu 1984 (davčna osnova za leto 1985) zaslužil 15 milijonov letnega dohodka, povrh pa je lastnik hiše s katastrskim donosom 800 tisoč lir letno. Ker ima pri plači davke že odbite, bo zaradi nepremičnine moral pri samoobdavčenju plačati davek na dohodek fizičnih oseb IRPEF in krajevni davek na dohodek ILOR. Ker se katastrski donos 800 tisoč lir prišteje k plači, mora plačati 27 in ne 18 odstotkov davka IRPEF, kar zneso 216 tisoč lir. Sešteti mora davčni predujem za leto 1984 in poravnavo davkov (saldo) maja 1985 in tako dobi davčno osnovo iz leta 1984, na temelju katere plača predujem davka IRPEF za leto 1985, ki znaša 92 odstotkov od lanskega davka IRPEF (ki, kot smo zapisali, znaša 216 tisoč lir), kar nam da vsoto 199 tisoč lir.

Če davčni obvezanec ne sodi med tiste, ki so za 25 let oproščeni njegovega plačevanja, mora pri samoobdavčenju plačati 15 odstotkov od katastrskega donosa (800 tisoč lir), kar zneso 120 tisoč lir, pri predujmu pa 92 odstotkov te vsote, ali 110 tisoč lir. V tem konkretnem primeru bo torej moral davčni obvezanec plačati predujem v znesku 199 tisoč lir za IRPEF in 110 tisoč lir za ILOR. Dodatnega davka ILOR pa mu ne bo treba plačati, ker njegov ILOR ne presega 132 tisoč lir, ozi-

roma obveznega mesečnega zneska 11 tisoč lir.

Seveda ta primer velja za tiste, katerih dohodki se v letu 1985 niso bistveno spremenili. Precej bolj zapletena pa je zadeva, če se nam dohodki zvišajo ali znižajo. Če bomo plačali preveč predujma, bomo morali na povračilo čakati vsaj pet ali šest let, če pa bomo plačali premalo, bomo morali ob poravnavi plačati še 27-odstotno globo, v katero so vštete tudi zamudne obresti. Največ težav imajo v tem smislu podjetja, ki danes težko natančno predvidijo, kakšen bo njihov dohodni dohodek, saj poslovna doba nemalokrat prihranja nepričakovana presenečenja. Prav zato v uradih SDGZ natančno obveščajo svoje člane oziroma porabnike svojih storitev, koliko predujma morajo plačati. Tistim, katerih dohodek je doživel večje spremembe, pa na novo obračunavajo celotno davčno prijavo za predvidene dohodke leta 1985, tako da ostane čim manjša možnost napake.

SDGZ v teh dneh obvešča svoje člane tudi o poravnavi zakasnelih ali pozabljenih plačil pri splošnem INPS, za katero so podaljšali rok do 20. novembra. Za vse, ki obveznosti niso poravnali, je sedaj skrajni čas, da to storijo, sicer bodo morali poleg običajnih glob plačati tudi precej višje zneske. Naj še dodamo, da je še vedno v teku akcija za skupinski nakup elektronskih blagajn, za kar naj se vsi zainteresirani čimprej obrnejo na urade združenja.

(vb)

Pogovor s predsednikom Kiljanom Ferlugo

Društvo Slovencev miljske občine načrtovalo bogat program delovanja

Od septembra dalje smo v našem dnevniku zapisali vrsto člankov in intervjujev o letošnji dejavnosti naših kulturnih društev. Morda ni prav, da smo skorajda za konec pustili naš prispevek o Društvu Slovencev miljske občine, ki zasluži z naše, pa tudi s strani celotne naše slovenske javnosti, še posebno pozornost.

Oglasili smo se seveda pri predsedniku tega društva Kiljanu Ferlugo. »Tako sem zaposlen, da ne vem, kje se me glava drži. 33 let sem že v miljski občinski upravi; kot ste že omenili, sem predsednik domačega društva, pa še član kakih sedmih komisij in odborov in še politično močno angažiran.«

Tak uvod o njegovi osebni angažiranosti, je nujno pogojeval naše pričakovanje, da bo tudi letošnja dejavnost društva ponovno bogata in razvejana.

»Obnovili smo našo kulturno dejavnost že konec meseca septembra. Navezali smo stike s šolo, občino, začeli z vajami našega zbora, ki šteje 28 pevcev in pevk in jih vodi Rihard Lahajnar. Imeli smo 18. oktobra že prvo predavanje, ki nam ga je pripravil novinar Lojze Abram o odpravi pod vnožje Himalaje, 20. oktobra pa smo organizirali enodnevni izlet na Brione, ki je izredno dobro uspel.«

Omenil nam je nato ustanovitev gospodarske zadruge Vesna, ki pomeni, je dejal, pomembno pridobitev za Slovence miljske občine, in orisal program bodočega delovanja društva, ki predvideva, med drugim zbiranje podatkov za krajevni leksikon in namero mladih, da okrepijo delovanje svoje sekcije.

»Nameravamo začeti tudi z rekreacijsko telovadbo za odrasle. Seveda moramo rešiti še vprašanje telovadnice in pa urnika, ki bi bil za vse udeležence te telovadbe — do sedaj se jih je prijavilo 15 — tudi najbolj primeren. Verjetno bo to dejavnost sprejel v vodstvo naš domačin Igor Tul.«

Tudi z vrtcem in šolo so člani domačega društva v pogajanjih za izvedbo ciklusa predavanj ljudsko-pedagoškega značaja. »Obrnil smo se za sodelovanje na pedagoške iz Kopra, ki so nam že pozitivno odgovorili.«

Meseca marca je domače društvo podpisalo pogodbo z občinsko upravo, da bo pevski zbor sodeloval na vseh prireditvah v občini, enkrat na leto pa tudi izven njenih meja (letos morda na Cresu — Lošinj, s katerim ima miljska občina že štiri leta prijateljske stike).

»Naš zbor deluje sedaj že osem let — bil je namreč ustanovljen 15. oktobra 1977. Pripravljamo se, da bi proslavili tudi to obletnico in da bi ob tej priložnosti razdelili društvene značke tako pevcem, kot vsem našim šolarjem. Naš zbor je sodeloval na spominskih svečanostih v naši občini. Še to naj povem, da so se trije naši mladi člani in sicer Luisa Antoni, Samo Ferluga in Ivo Tul udeležili seminarja za kulturne delavce, ki ga je, kot vsako leto, organizirala ZSKD.«

Našel nam je nato vrsto prireditev, ki jih imajo že sedaj v programu, kot na primer miklavževanje, ali božičnico, predavanja, med temi na primer predavanje o krajevni preteklosti, ki je vplivala tudi na dogajanja v tej občini.

»Sodelujemo dobro tudi z miljskim krožkom Famea mjesana in z domačo koralno-folklorno skupino »On-gia«. Imamo pa seveda v načrtu Prešernovo proslavo, sodelovanje na reviji »Primorska poje«, razne veselice in krajevne šagre in še druge prireditve tudi v sodelovanju z borčevskimi organizacijami, šolo in občinsko upravo.«

Bogata dejavnost torej, ob kateri lahko domačim kulturnim delavcem samo zaželimo veliko uspeha.

N. L.

Na Opčinah na pobudo Sklada M. Čuk Harmonikarski večer v Prosvetnem domu

Sklad Mitje Čuka je v petek zvečer priredil v Prosvetnem domu na Opčinah prvo od vrste prireditev, ki jih namerava izvesti še v tem mesecu, ko se omenjeni sklad pripravlja na svoj občni zbor. Gost tega večera je bil harmonikarski ansambel Sinthesis, ki ga vodi prof. Klavdij Furlan in ki je med našim občinstvom že dobro poznan po številnih uspehih, ki jih je s svojimi nastopi dosegel tako doma kot v raznih krajih Italije in v matični domovini.

Mlade harmonikarje je v imenu sklada Mitja Čuk pozdravila njegova predstavica Stanka Čuk, ki je še posebej čestitala mlademu harmonikarju Koradu Rojcu za njegov izreden uspeh na nedavnem svetovnem tekmovanju harmonikarjev v Lizboni. Harmonikarski ansambel je nato izredno lepo izvedel bogat program, v katerem so bile naslednje skladbe: Brehme - Tango, Rauch - Slike iz vele mesta, Götz - Dalmatinski plesi, Derbenko - Ruske miniature, Dobler - Werziada, Bujevo skladbo Moderna suita in Odmev iz Bozajeva. Koncert je bil zelo lep, občinstvo z njim zadovoljno, žal ni bilo toliko publike na omenjenem večeru, kot so na Opčinah sicer navajeni.

Sklad Mitja Čuka namerava pripraviti drugi večer 14. t.m., ko bo gost tega večera Tržaški godalni kvartet Glasbene matice. (nl)

»Marija se bori z angeli« druga letošnja premiera SSG

MARIJA SE BORI Z ANGELI s Štefko Drolčevom v glavni vlogi (na sliki z Jurijem Součkom ter Alešem Valičem in Danilom Benedičičem v ozadju) je druga predstava letošnje abonmaje Slovenskega stalnega gledališča. Delo je za Dramo SNG Ljubljana režiral Dušan Mlakar, gostovanje pa bo potekalo v Kulturnem domu v Trstu od četrtega do nedelje, zaključilo pa se bo v ponedeljek in torek v Gorici. Gre za delo slovi-tega češkega dramatika Pavla Kohouta, enega od podpisnikov Listine 77, ki trenutno živi v izgnanstvu. V njem govori o svoji domovini in

bolečini skozi zgodbo o pokončni gledališki igralki, ki so jo oblasti odzale in ki bi jo po letih brezposelnosti zaradi njene slave spet rade pritegnile v gledališče. Tako kritika kot občinstvo sta sprejela uprizoritev ljubljanskih gostov s pohvalami in zadovoljstvom.

90 let Katarine Pavline-Trampuž

Treba je reči, da je visokih starostnikov v Nabrežini in njeni bližnji okolici ostalo res zelo malo. Še zlasti takih, kot je današnja jubilarica Katarina Pavlina vd. Trampuž, ki se kljub ne ravno zeleni starosti lahko

ponašajo še z razmeroma čvrstim zdravjem. Let ima za sabo že devetdeset, to pa nikakor ni malo. Pozabili smo povedati, da naša slavljenska ni ravno iz Nabrežine; izhaja namreč iz kmečke rodbine iz bližnjega Prečnika, kjer je pred natančno devetdesetimi leti zagledala luč sveta kot zadnja v družini osmih otrok. V Nabrežini vsekakor živi že dobrih 60 let. Tja se je preselila nekaj let potem, ko se je zakonsko povezala z domačim kamnolikarjem Jožefom Trampužem. Zakonca sta imela troje otrok; posledice zadnje vojne so se nato zgrnile tudi nad njimi, saj je hčer Milko, ki danes živi skupaj z materjo, okupator odpeljal v zloglasni Ravensbrück, mlajši sin Mario pa je prestopil k partizanom. V osvobodilni vojski je po vojni tudi ostal in pozneje v JLA prevzel odgovorne naloge. Tudi najstarejša hči, Cvetka, je precej občutila dolgo roko takratnega režima; zaradi antifašističnih idej so njenega moža večkrat aretirali in priprli. Zanimivo je, da so našo jubilarico v devetih desetletjih življenja zelo malo pestile bolezni; kakšna pa je torej skrivnost za tako visoko starost? Vse življenje sem stalno delala, nam je odgovorila.

Ob visokem jubileju želimo naši slavljenci iz vsega srca vse najboljšše. V.

pisma uredništvu Devinsko-nabrežinska sekcija SSK odgovarja na odprto pismo komunistov

Tajništvo devinsko - nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti je na svoji seji v sredo, 6. novembra, z zadovoljstvom ugotovilo, da prihaja po izvolitvi nove občinske uprave v Devinu - Nabrežini do zanimive razprave o tem, kako naj se politično združujemo Slovenci v Italiji. V to diskusijo ne posegajo samo vodilni politični kadri, ampak tudi volilci, kar le še potrjuje potrebo, da bi o tej problematiki odkrito razpravljali v javnosti, namesto da bi se bolj ali manj anonimno oglašali po časopisih. Zato SSK predlaga javno razpravo o politični stvarnosti v zamejstvu, s posebnim poudarkom na nabrežinskih dogodkih, da bodo stališča vseh prišla na dan jasneje kot doslej.

Slovenska skupnost ob tej priliki poudarja, da odločno odklanja metode blatenja in natočevanja, ki ne sodijo v okvir omikanih političnih in človeških odnosov in da ne sprejema od nikogar lekcij o tem, kdo in kako ruši enotnost. Komunistično partijo Italije, ki očita Slovenski skupnosti, da je z vstopom v drugačno koalicijo v Devinu - Nabrežini razbila »enotnost med strankami, ki zastopajo Slovence«, je treba vprašati, zakaj ji takšna enotnost ni pri srcu v Zgoniku, na Repentabru in v Dolini, kjer so SSK za vstop v večino ponujali kot miloščno eno odborništvo in sploh niso hoteli razpravljati o resorju, ki bi pripadal njenemu odborniku. V vseh teh občinah so obstajale številke za »enotnost med strankami, ki zastopajo Slovence«, KPI pa se je na to poživljala in tako je v teh slovenskih občinah SSK v opoziciji, KPI pa s socialisti v večini. Tega svojega železnega zavezništva s socialisti pa KPI ni znala ali ni hotela izkoristiti, da bi vplivala na socialiste, da bi tudi v Devinu - Nabrežini pristali na domačo upravo. Odveč je torej spraševati SSK, zakaj ni vztrajala pri socialistih, če sami komunisti tega niso naredili kljub svojim izrazito dobrim odnosom s socialistično stranko, s katero so se, med drugim, prav v tistih dneh pogodili za sestavo večine in odbora v miljski občini.

V Devinu - Nabrežini enotnosti med strankami, ki zastopajo Slovence, ni bilo, in to ne po krivdi SSK. Številke, ki jih navaja KPI so izmišljene: za domačo upravo je bilo na razpolago 9 glasov (6 KPI in 3 SSK), medtem ko je Tuta že na prvi seji občinskega sveta glasoval za Caldija in širile so se govorice, da bi se v primeru sestave nacionalnega bloka vzdržal, nikakor pa se ne bi pridružil domači upravi. SSK je razpolagala s temi podatki; če je KPI imela drugačne podatke, pa je morala to jasno povedati takrat, namesto da to namiguje sedaj. Devet glasov vsekakor ne bi zadostovalo niti za manjšinsko upravo, kajti Caldi, ki je starejši od Brezi-garja, bi bil izvoljen brez odločilnega glasu fašista in mu torej ne bi bilo treba odstopiti, tako kot pred petimi leti ni odstopil župan KPI, ki je bil izvoljen, ker je bil starejši od demokristjana Tombesija. Tu je vredno spomniti, da je takrat do takega glasovanja prišlo, ker KPI ni hotela za nobeno ceno odstopiti županskega me-

sta in je sestavila s socialisti manjšinsko upravo ter potisnila SSK v opozicijo.

Tokrat je bila zadeva z županom zelo jasna. SSK si je od vsega začetka prizadevala, da bi bil slovenski. Pri tem je bila sama, kajti načelnik KPI je smatral celo za potrebno poudariti v občinskem svetu, da »KPI ni nikoli trdila, da mora biti župan Slovenec«. To pa je bilo bistvo in mi smo bili pripravljeni tudi na pogajanja o drugih kandidatih, ki pa jih njihove stranke niso predlagale. V tem smislu smo se večkrat izrekli.

Novi odbor je bil sestavljen na osnovi programa SSK. Gre za isti program, ki ga je SSK predlagala KPI in ki je bil osvojen kot osnova za obnovo domače uprave. Novi odbor bo moral izvajati ta program, za kar jamčijo župan in politični tajniki, ki so ga podpisali. Nebistveno je torej, koliko učinkovitih odborikov ima katera stranka, kajti — in vsi, ki so kdaj sedeli v kakem odboru, to dobro vedo — v občinskem odboru ne prihaja do glasovanj, ampak se program izvaja soglasno. Če soglasja ni, je pač potrebno preverjanje. Vsekar pa si je SSK zagotovila odborništva, ki so ključnega pomena za slovensko manjšino: kmetijstvo, obrtništvo, trgovino, kulturo, šport in šolstvo, katerega v prejšnjem mandatu KPI ni hotela izpustiti iz rok. Kar pa zadeva urbanistiko, ohranja župan predsedstvo gradbene komisije, drugih velikih pristojnosti na tem področju pa v bodoče ne bo, saj je bil novi regulacijski načrt pravkar odobren.

In končno še ena točka, to je oцена, ki jo KD daje o prejšnji upravi. SSK je v njej sodelovala samo štiri leta. Za njenih prvih šest let ne odgovarja, točneje, vedno jih je zelo kritično ocenjevala. Glede zadnjega odbora pa mislimo, da je treba odkrito priznati, da razen variante regulacijskega načrta, nekaterih posegov na področju kulture in nove razsvetljave, ni mogoče navdušujoče ocenjevati v njem opravljenega dela. Naša pozitivna ocena torej ostane, s priznanjem, da zlasti v kraških vaseh prejšnja uprava ni pustila za seboj vidnejših sledov.

Ob vsem tem se postavlja vprašanje, čemu tako ostri napadi in stališča komunistov, ki niso v skladu z uradnimi izjavami KPI, da si še nadalje prizadeva za obnovo domače uprave. Kar pa zadeva SSK in njene volilce, smo mnenja, da so slednji že na zadnjih volitvah pokazali, da pozitivno ocenjujejo naše delo predvsem po uspehih in ne po etiketah. V tem se SSK razlikuje od drugih strank, kakor tudi na osnovi ugotovitve, da se nobena ideološko ozko opredeljena stranka, toliko manj če je italijanska, ne more predlagati za temelj, na katerem graditi politično enotnost med Slovenci. O tem in o drugih vprašanjih smo v vsakem trenutku pripravljeni na javno razpravo, ki bi verjetno marsikaj pojasnila.

Tajnik sekcije
SSK Devin - Nabrežina
IVAN BRECELJ

Nepredviden incident v barkovljanskem društvu

Spoštovano uredništvo.

Rad bi opozoril našo javnost na nepredviden incident, ki se je pripetil zvečer 31. 10. 85 v prostorih barkovljanskega društva. Novoustanovljeni mladinski krožek društva je organiziral, kot svojo prvo pobudo za tisti večer, družabno zabavo s plesom. Med družabnostjo so si nekatere omejene skupine fantov, od katerih so nekateri baje tudi precej starejši od srednješolcev, poskrbele za čisto svojevrstno zabavo, ki je slo-nela predvsem na pitju do pijanosti, medsebojnem pretepanju, razbijanju stolic in sanitarne opreme v stranišču (in torej družbene imovine) in na vsesplošnem izzivanju. Pripisati je samo treznosti organizatorjev, da ogromna večina prisotnih ni nasledila izzivanja, da se je to necevilno obnašanje s strani nekaterih elementov ustavilo na določeni meji, in da ni bilo hujših nevarnosti in posledic. Epilog vsega tega je bil ta, da so orožniki, ki so bili slučajno ali manj slučajno pred društvom, razpršili najbolj vročerkvne fante na cesti, kjer so baje nadaljevali s pretepanjem.

Bojim se, da ta epizoda ni golo naključje, ker sem ob priliki zvedel, da so se taki primeri že pojavili na prireditvah in šagrah predvsem v okoliških vaseh. Zdi se mi primerno, da smo vsi do takih izbruhov zelo pozorni, še posebno ker izhajajo iz vrst mladine, čeprav osamljenih elementov, ki bi si morala v bodočnosti prevzeti vso odgovornost družbene sožitja v našem ožjem in tudi

v širšem krogu. Morda so kakšni nam neznani družbeni ali osebni vzroki, da se določena skupina slovenskih fantov opredeli za tako nasilno ravnanje prav v slovenskem društvu, ki je, kot toliko drugih, s težavo, trudom in naporom delavnih in angažiranih ljudi, obnovilo svojo dejavnost v zadnjih letih. Morda bi bilo primerno, da se zamislijo nad takim pojavom predvsem politične, kulturne in športne organizacije, ki se bolj kot drugi družbeni sistemi ukvarjajo z mladino, razen seveda šole. Čeprav ni umestno pojava dramatizirati, mislim, da ne bi bilo prijetno za nobenega, ko bi se prostori naših društev, kjer se odvijajo razne kulturne, športne, rekreacijske in zabavne prireditve in ki imajo določen pomen in težo za našo manjšino, občasno spremenili v »tekaske salune«.

S spoštovanjem

Hektor Jogan

KRZNA — JOPE — NAŠITKI

PELLICCERIA CERVO

Trst, Drev. XX. septembra 16
Telefon: 796-301

PELLICCERIA ALBERTI

Ulica delle Torri 2

Priporočen! trgovini za vaše nakupe

TRGOVINA ŠPORTNE OPREME

START

sport 2

OPČINE, Narodna ulica 87 — Telefon: 213193
PROSEK 551 — Telefon: 251040

GROMAR

TEL.: 773978 - TRST

UL. Molino a Vento 10

- GRADBENO PODJETJE
- VODOVODNE - PLINSKE - KANALIZACIJSKE INŠTALACIJE
- DOBAVA, MONTAŽA IN VZDRŽEVANJE CENTRALNEGA GRETJA
- MONTAŽNE PREDELNE MAVČNE STENE (CARTONGESSO)
- POLAGANJE KERAMIČNIH PLOŠČIC IN MARMORJEV
- PRENAVLANJE TRGOVSKIH IN POSLOVNIH PROSTOROV

PREDELAVA NOTRANJNH PROSTOROV IZVRŠIMO

PAZLJIVO IN DISKRETNOST

Skupščina v Aristonu odrazila nesoglasja v dijaškem gibanju

Tržaški demokratični dijaki so se ob včerajšnjem vsedržavnem dnevu boja srednješolcev zoper določila finančnega zakona zbrali na skupščini, ki jo je sklicala Liga dijakov višjih srednjih šol v kinodvorani Ariston. Skupščine so se poleg italijanskih dijakov udeležili tudi predstavniki dijakov slovenskih višjih srednjih šol, ki so se s svojim poročilom tudi vključili v mestoma dokaj razgibano razpravo.

Začetek skupščine je bil dokaj »rutinski«: po uvodnem posegu enega od organizatorjev skupščine je prof. Giovanni Ferrara, parlamentarec Neodvisne levice, orisal finančni zakon in predvsem sporni tretji člen, ki predvideva znaten povišek šolskih taks (za vpis in obiskovanje višjih srednjih šol). Dijakom je tajnik CGL Treu izrekel solidarnost celotne sindikalne federacije, nakar se je skupščina dijakov razvnela.

Najprej se je skupina univerzitetnih študentov obregnila ob organizacijo skupščine, čes da je točno politično obarvana (Liga dijakov višjih srednjih šol deluje v sklopu Zveze komunistične mladine FGCI). Tudi nekateri drugi dijaki, ki so se oglasili po mikrofoni, so odločno zagovarjali mnenje, da ne gre politike vmešavati v sedanje dijaške zadeve in da morajo dijaki delovati avtonomno. V nasprotju s temi posegi so drugi do-

kazovali, da v Trstu včeraj sploh ne bi bilo nobene dijaške manifestacije zoper finančni zakon, če je ne bi organizirala Liga dijakov, in da se dijaki ne smejo bati politike, saj je njihov protest navsezadnje politično dejanje. Razprava je skratka vse preveč izpostavila latentne konflikte v samem dijaškem gibanju, ni pa se lotila tistih konkretnih vprašanj tržaškega šolstva (pomanjkljive šolske strukture, neustreznost in zastarelost didaktične tehnologije in drugi), obravnava katerih bi lahko imela za tržaško dijaško skupnost tu-

di velik zblíževalni in združevalni pomen.

Organizatorji so se zavedali teh težav. Prav zato so si zadali za cilj skupščine ustanovitev Koordinacijskega odbora slovenskih in italijanskih dijakov, ki naj bi nato vodil in koordiniral dijaško gibanje.

Tega cilja dijaki na včerajšnji skupščini niso dosegli. Pač pa so se domenili za novo skupščino, ki bo že jutri ob 17.30 v dvorani CGL v Ul. Ponderes. Glavna točka dnevnega reda te nove skupščine bo prav Koordinacijski odbor.

Beograjski gledališčniki na generalnem konzulatu SFRJ

Včeraj popoldne je generalni konzul SFRJ v Trstu Drago Mirošič sprejel igralce in vodstvo Jugoslovanskega dramskega pozorišta iz Beograda, ki so prišli kot gostje Slovenskega stalnega gledališča v Trst z igrjo »Balkanski špijoni«.

Sprejema so se udeležili namestnik direktorja beograjskega gledališča Milutin Simić, upravni direktor Mile Novčić, avtor teksta Dušan Kovačević, režiser Dušan Jovanović, umetniški vodja ansambla Duško Č. Jovanović in igralci. Ansambel spremljata na gostovanju tajnik kulturne skupnosti Beograda Mitar Milić in član predsedstva mestne konference SZDL Beograd Nebojša Dragosavac.

Nova tridnevna stavka v Aquili

Kot je bilo napovedano na petkovi skupščini, se stavke v Aquili ponovno začnajo. Tako so včeraj predstavniki sindikatov in tovarniškega sveta oklicali tridnevno stavko osebja, ki dela pri natovarjanju rafiniranih proizvodov na tankerje. Delavci bodo začeli stavkati danes zjutraj ob 7. uri, stavka pa bo končana v sredo ob isti uri.

Nova stavka je bila oklicana zato, da se pred ponovnim srečanjem v četrti ali petek v Rimu, še bolj opozori javnost na težke probleme v Aquili, ki ji z 31. decembrom grozi prenehanje proizvodnje.

● Kot gost tržaške pristaniške ustanove se v teh dneh mudi v našem mestu skupina dvajsetih vseučilišnikov z ekonomske fakultete univerze Karl Marx v Budimpešti. Obisk spada v okvir prijateljskih vezi, ki jih pristaniška ustanova že več časa ima z madžarskimi gospodarstveniki in ostalimi partnerji.

Na Proseku vse pripravljeno za tradicionalno martinovanje

Na Proseku se že nekaj dni pripravljajo na jutrišnji praznik vaškega patrona sv. Martina. Martinovanje vsako leto privabi v vas številne goste iz drugih okoliških vasi in iz mesta. Tudi letos bo gotovo največ zanimanja gostov in domačinov vzbudil sejem prašičev na Devinščini, obiskovalci pa se bodo lahko zatem okrepčali v gostilnah in v osmicah z domačim vinom, klobasami in zeljem.

V vasi je pri Puntarju že od petka odprta Martinova osmica ŠD Primorje, s katero vaško nogometno društvo ohranja tradicijo osmic, ki so nekdanj na Proseku zrasle ob Martinovem kot gobe po dežju, a se je v zadnjih letih njihovo število močno skrčilo. Poleg prašičev in osmic bodo goste gotovo pritegnile tudi bogato obložene stojnice, najmlajši pa se bodo razvedrili v luna parku.

0 »tržaškem paketu« na Trgovinski zbornici

Na sedežu Trgovinske zbornice je bilo srečanje, na katerem so državni podtajnik pri ministrstvu za industrijo Sanese in poslanca Cuffaro ter Coloni govorili o poteku sprejemanja takimenovanega »tržaškega paketa« ki naj bi ga parlament odobril pred koncem leta, senat pa v prvih mesecih prihodnjega leta.

Predstavniki Trgovinske zbornice so ugotovili, da so bili njihovi predlogi v zvezi s temi posegi praktično vsi sprejeti. Kot je povedal Sanese, bodo lahko nekatere izboljšave vnesli tudi med samo obravnavo v parlamentu.

Na srečanju so govorili tudi o uvedbi posebnih kontingentov blaga za Trst, kot je to primer v Gorici. Prevladalo je mnenje, da teh zahtev ne gre postavljati v okvir sprejemanja posebnih ukrepov, temveč bi za njih zaprosili istočasno z Gorico, konec leta.

Ob koncu srečanja se je predsednik Trgovinske zbornice Tombesi obvezal, da bo v imenu svoje organizacije posredoval pri zakladnem ministru Gorii in pri finančnem ministru Visentiniu, da bi čimprej prebrodili težave v zvezi s finančnimi posegi v tržaško industrijo.

Fašistični sprevod: bilo jih je 93...

Mladinska fašistična organizacija Fronte della gioventù je ob 10-letnici podpisa osimskega sporazuma priredila včeraj po mestnih ulicah protestno manifestacijo. Mladi desničarji so nameravali »spretno« izkoristiti včerajšnji datum, saj je bila za ta dan že pred časom oklicana vrsta dijaških manifestacij zoper finančni zakon. Očitno so računali, da bodo s tem pritegnili med svoje vrste številne neinformirane ali slabo informirane dijake.

Njihovi računi pa so se povsem izjalovili. Demokratični dijaki so desničarje osamili, tako, da je njihova provokacija popolnoma neuspela. O neuspehu priča že samo število udeležencev fašistične manifestacije: bilo jih je 93...

Znesli so se nad šipami

Kaže, da nekaterim nepridipravom ni bila po godu enotna manifestacija slovenskih in italijanskih dijakov v kinu Ariston. Svojo nejevoljo so v noči od petka na soboto izrazili tako, da so se vandalsko znesli nad šipami italijanskega tehničnega zavoda Nordio v Ul. Calvola 2. Razbili so 5 velikih šip na levi strani vhoda, preiskovalci pa so ugotovili, da so se jih lotili od zunaj. Za seboj so pustili ožgane letake z vabilom na dijaško manifestacijo v Aristonu.

razna obvestila

V torek, 12. t. m., ob 18.30 bo v Novinarskem krožku (Korzo Italia 12) predstavitev knjige »Vito Timmel disegni dal labirinto«. Sodelovali bodo Giulio Montenero, Vincenzo Perna, Giorgio Pressburger in Franco Rotelli. Risbe objavljene v knjigi pa bodo na ogled v umetnostni galeriji »Studio Bassanese« (Trg Giotti 8).

Mladinci in mladinke danes, 10. novembra, se dobimo v Boljuncu pri avtobusni postaji na vaškem trgu ob 9.30. Ne pozabi! Gremo na izlet v Batač in na Jezero. S seboj prinesi kosilo v nahrbtniku. V primeru dežja izlet odpade. Vzgojiteljski kolektiv Dijaškega doma S. Kosovel.

V Peterlinovi dvorani v Trstu, Donizettijeva ulica 3, bo v ponedeljek, 11. t. m., ob 20.30 svečana otvoritev velike slikarske razstave »Tone Kralj v Furlaniji - Juljski krajini«. Razstava bo odprta ob delavnikih od 17. do 20. ure, za šole po dogovoru.

Slovenski dijaški dom S. Kosovel pod pokroviteljstvom odbora za doraščajočo mladino SKGZ prireja 5-dnevno bivanje v Ljubljani, ki bo od 26. do 30. decembra za mlade od 13. do 17. leta. Informacije in vpisovanje na sedežu SKGZ v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20 (3. nad.), tel. 040/744-249, od 15. t. m., od 9. do 12. ure in od 15.30 do 18. ure.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Adolfa Furlana

se iskreno zahvaljujemo g. župniku, pevskemu zboru »Rdeča zvezda«, godbi na pihala Prosek - Kontovel, nosilcem krste, vencev in cvetja, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Zgonik, Trebče, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam bili ob strani in sočustvovali z nami ob izgubi našega dragega

Miroslava Čebulca

SVOJCI

Gradež, Trst, Sežana, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Družina Del Gobbo se zahvaljuje vsem, ki so z njo sočustvovali ob izgubi drage sestre in hčerke in počastili njen spomin.

9. 11. 1982

9. 11. 1985

Ob 3. obletnici smrti naše drage

Mirande Štrajn por. Bertok

se je z ljubeznijo spominjajo

vsi njeni dragi.

Dolina, 10. novembra 1985

B. S.

† Dne 9. novembra nas je zapustil naš dragi

Alojz Mihelj

Pogreb bo v torek, 12. t. m., ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Zalostno vest sporočajo: žena Marija, sin Pavel, hči Gianna, nevesta Adrijana, zet Aldo, vnuki, sestra Ida ter drugo sorodstvo.

Trst, 10. novembra 1985

(Pogrebno podjetje Zimolo)

Dne 31. oktobra 1985 je v Rimu preminil naš dragi

Memmo Mezzani

Ganjeni ob tolikih izrazih sožalja se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem

Žena Miljeva, Tončka in Maja s Kristjanom.

Prosek, Rim, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame in none

Lojzke Grilanc (Gherlani)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z nami in jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala moškemu pevskemu zboru Tabor z Opčin, KD Tabor, članom sekcije KPI R. Malalan z Opčin ter nosilcem krste in cvetja.

Zalujoča Majda in Ivo z družinama.

Opčine, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Antonije Sever por. Gerdina

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in na kakršenkoli način počastili njen spomin. Posebna zahvala g. Lojzki Bandelj za nesebično pomoč in osebju Doma upokojevcv v Sežani za skrb in nego.

SVOJCI

Trst, Vipavski križ, Neapelj, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše drage

Gizele Svetlič por. Sardoč

Posebna zahvala g. župniku, pevskemu zboru Rdeča zvezda, cerkvenemu pevskemu zboru iz Šempolaja, zdravniku dr. Sardagni, vaščanom, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin.

Zalujoči svojci

Prečnik, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Danila Škerla

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami na katerikoli način sočustvovali. Posebna zahvala članom TPPZ P. Tomažič in skupnosti vinogradnikov in vrtnarjev iz Podlonjerja.

SVOJCI

Trst, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Alojza Milkoviča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in na kakršenkoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Opčine, 10. novembra 1985

Spet kraja v repentabrski občini

Javna lastnina, še posebno občinsko imetje, je zadnje čase postala tarča nočnih obiskov in tatvin zaenkrat še neznanih vlomilcev, ki prizadejajo dokajšnjo materialno škodo in vzbujajo zaskrbljenost domačega prebivalstva. Tako so se pobalini (po načinu vloma gre očitno za »nestrokovnjake«) v noči na petek znesli nad tremi poslopji repentabske občine. Na komaj obnovljenemu županstvu so se prikradli po zadnjih vratih, potem ko so forsirali ključavnico. Vdrli so v urad tehničnega urada, v tajništvo so ukradli le nekaj desetstotakov in so skušali odpreti vzdano železno blagajno. Predvsem pa so vse razmetali in povzročili nered po uradih. Mimogrede so obiskali tudi sosednje poslopje otroškega

vrta na Colu, razbili okno in s silo odprli omaro, ki pa je bila prazna. Zlikovci so skozi okno vdrli tudi v telovadnico in brskali po policah ambulante (morda so iskali mamila). Občinska uprava je o dogodku takoj obvestila organe javne varnosti, ki vodijo preiskavo, da bi prišli na sled verjetno vedno enim in istim storilcem, ki so nedavno odnesli iz občinskega tajništva več kot 700 tisoč lir. Pa tudi telefonska kabina v Repnu je bila večkrat uničena, tako da je SIP noče več namestiti. Na svojem zadnjem sestanku je repentabrski občinski svet obsodil ta dejanja in tudi sklenil, da postavijo na okna županstva zaščitne železne rešetke.

B. S.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

GOSTOVANJE DRAME
SLOVENSKEGA NARODNEGA
GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

PAVEL KOHOUT
MARIJA SE BORI
Z ANGELI

Režija:
DUŠAN MLAKAR

V četrtek, 14. t. m., ob 16. uri
ABONMA RED H in I (mla-
dinska)

V petek, 15. t. m., ob 20.30
ABONMA RED A, D in E
(premierski ter mladinski v
sredo in četrtek)

V soboto, 16. t. m., ob 20.30
ABONMA RED B in F (prva
in druga sobota po premieri)

V nedeljo, 17. t. m., ob 16. uri
ABONMA RED C in G (prva
in druga nedelja po premieri)

gledališča

VERDI

Danes, 10. t. m., ob 16. uri bo na
sporedi zadnja predstava (izven abon-
maja) Puccinijeve »TOSCE«. Dirigent
Oleg Caetani, režiser Alberto Fassini.
Jutri, 11. t. m., ob 18.30 bo v mali
dvorani gledališča Verdi Marcello Co-
nati iz Parme predstavil novo opero
na sporedu in sicer Verdijevo »Simon
Boccanegra«, katere premiera bo v to-
rek ob 20. uri.

ROSSETTI

Od danes, 10., do 24. t. m. ob 16.00
bo gledališka skupina Piccolo Teatro di
Milano predstavila Strindbergovo delo
»VIHAR«. Režiser G. Strehler. V abon-
maju odrezek št. 3. Informacije in re-
zervacije pri osrednji blagajni v Pa-
sazi Protti.

CANKARJEV DOM

Velika dvorana
V torek, 12. t. m., ob 19.30: Orgelski
koncert. Maks Strmčnik - orgle in To-
maž Lorenz - violina.

Mala dvorana

V torek, 12. t. m., ob 19.30: Mladi
mladin.

Srednja dvorana

Jutri, 11. novembra, ob 19.30: Mio-
drag Ilić »Valček poročnika Nidri-
ga«. Narodno kazališče »Ivan Zajc«
Reka.

Tržaško tajništvo Sindikata slovenske šole obvešča vse zainteresirane
vzgojiteljice, učitelje in profesorje, da je na sedežu Sindikata, Ul. F.
Filzi 8, na ogled MO 286 z dne 15.10.1985, ki obravnava poverjanje
začasnih in letnih suplenc v šolah vseh vrst in stopenj za dveletje 1986/87
in 1987/88.

Rok za vložitve prošenj zapade 2. DECEMBRA 1985.

Prošnje za poverjanje letnih suplenc na srednjih šolah I. in II. stopnje
lahko vložijo samo diplomirani prosilci (z lauro), nediplomirani prosilci
bodo vložili prošnje začasne supplence na slovenskih srednjih šolah,
kot prejšnja leta, 20. JUNJA 1986.

Prošnje je treba predstaviti na posebnem obrazcu skupno z osebno shedo.

Zainteresirani bodo dobili obrazce prošenj in shede na sedežu SSS v
sledenih dneh. VSAK TOREK IN PETEK OD 15.30 DO 17. URE. ZADNJI
TEDEEN V NOVEMBRU PA VSAK DAN V ISTIH URAH.

ŠD MLADINA — smučarski odsek

SEJEM NOVE IN RABLJENE SMUČARSKÉ OPREME
v Domu A. Sirk v KRIŽU. Zaradi tehničnih razlogov je se-
jem prenešen na 16. - 17. - 18. november.

URNIK: sobota in ponedeljek od 15. do 21. ure; nedelja od 10. do 21. ure

SLOVENSKI KLUB V TRSTU

Ulica
sv. Frančiška 20

vabi
v torek, 12. novembra, ob 20.30
na

OBČNI ZBOR

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika, blagajnika
in nadzornega odbora
2. Razrešnica in razprava
3. Volitve novega odbora
in predlog programa
4. Razno

Vabljeni!

kino

La Cappella Underground - kino Ariston
Nedeljska matineja: ob 11.00 »Calore
e polvere« (Heat and dust). Režija
James Ivory. Greta Scacchi, Julie
Christie, Christopher Cazenove.
Ariston 16.30 — 22.00 »Festa di lau-
rea«. Režija Pupi Avati.
Eden 15.30 — 21.00 »Tre liceali a Pa-
rigi« in »La tortura oggettiva di desi-
derio«. Prepovedana mladini pod 18.
letom.

Fenice 17.00 — 22.15 »I pompieri«. Pao-
lo Villaggio, Lino Banfi in Massimo
Boldi.
Excelsior 16.00 — 22.15 »Ritorno al fu-
turo«. Film za vsakogar.
Jutri s pričetkom ob 17.45.

Excelsior II. 15.00, 17.15, 19.30 in 21.45
»L'onore dei Prizzi«. Režija: John
Huston. Jack Nicholson in Kathleen
Turner.

Jutri s pričetkom ob 17.15.

Nazionale Dvorana št. 1 15.00 — 22.00
»L'anno del dragone«.

Dvorana št. 2 15.20 — 22.00 »Fan-
dango«.

Dvorana št. 3 15.20 — 22.00 »Colpo
di fulmine«.

Mignon 15.00 — 22.00 »Nel fantastico
mondo di Oz«.

Grattacielo 15.30 — 22.15 »Miami Su-
percops«. Bud Spencer in Terrence
Hill.

Capitol 16.00 — 22.00 »Scuola di po-
lizia - II.«.

Vittorio Veneto 15.00 — 22.10 »Mad
Max«. Mel Gibson.

Jutri s pričetkom ob 16.30.

Lumiere 15.00 — 22.00 »Legend«.

Alicione 16.00 — 21.30 »Carmen«.

Radio 15.30 — 21.30 »Vogliose in ca-
lore«. Prepovedana mladini

KD KRASNO POLJE GROČANA

vabi na

PROSLAVO

10-letnice postavitve
spomenika padlim v NOB
ki bo danes, 10. t. m., ob 14.30.

V primeru slabega vremena bo
proslava v prostorih srenjske
hiše.

Sodelujejo: MPZ V. Mirk, os-
novna šola Pesek in župan Edvin
Švab.

KD RDEČA ZVEZDA

prireja ob 40-letnici ustanovitve

VEČER
s skupino MUPPET SHOW
iz Ljubljane

DANES, 10. t. m., ob 18. uri
v športno-kulturnem centru
v Zgoniku

PRIDITE !

Smeha in zabave ne bo manjkalo

priredi jutri, 11. novembra
ob 19. uri

TRADICIONALNO MARTINOVANJE

Ob 20.30 gostujejo člani senior-
ske dramske skupine SKD Tabor
z izvirno poučno - zabavno pred-
stavo posvečeno ljubezni
»BESEDA 85«

GODALNI KVARTET
GLASBENE MATICE IZ TRSTA
prireja

KONCERT
za Sklad »Mitja Čuk«

v četrtek, 14. novembra, ob 20.30
v gledališču F. Prešeren
v Boljuncu

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

PD Mačkolje vabi na celovečerni
koncert otroškega zbora »Slovenski šop-
pek« ob 15-letnici delovanja. Nastopil
bo tudi ansambel župnijske glasbene
šole. Prireditve bo v srenjski hiši v
Mačkoljah 17. t. m. ob 16. uri.

Društvo slovenskih upokoencev pri-
reja predavanje o bolezni starih ljudi
v sredo, 13. t. m., ob 17. uri v Gre-
goričevi dvorani, Ul. sv. Frančiška
20 v Trstu. Predavala bo dr. Mašera.
Vabljeni!

PD Slovenec Boršt - Zabrezec sporo-
ča, da bo v sredo, 13. t. m., ob 20.30
v srenjski hiši Redni občni zbor. Va-
bljeni vsi vaščani!

KD Primorec - Trebče vabi na kon-
cert harmonikarskega ansambla Glas-
bene matice Synthesis 4, ki bo v pe-
tek, 15. t. m., ob 20.30 v Ljudskem
domu v Trebčah. Vodi Claudio Furlan.

KD Primorsko - Mačkolje vabi na
ogled mladinske igre »Pika Nogavička«
v izvedbi amaterskega odra J. Štoka s
Proseka - Kontovela danes, 10. t. m.,
ob 17. uri v Srenjski hiši v Mačkoljah.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Se-
sljan, Bazovica, žavlje.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel.
7761; predpraznična od 14. do 20. ure
in praznična od 8. do 20. ure.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel.
226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel.
225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesslan:
tel. 299-197.

LOTERIJA

BARI	26	58	30	10	76
CAGLIARI	75	62	78	37	47
FIRENCE	42	26	66	16	36
GENOVA	64	27	7	36	39
MILAN	67	42	24	8	14
NEAPELJ	7	33	30	62	63
PALERMO	11	29	9	33	78
RIM	88	48	5	81	76
TURIN	51	20	68	90	3
BENETKE	35	18	86	21	22

ENALOTTO

1 2 X 2 2 1 1 2 X X X X
KVOTE:
12 — 25.917.000 lir
11 — 994.000 lir
10 — 84.000 lir

razstave

KD Rdeča zvezda prireja ob 40-let-
nici ustanovitve razstavo ročnih del in
fotografije, ki bo v Repniču. Otvori-
tev v četrtek, 14. t. m., ob 20.30. Raz-
stava bo odprta v petek in soboto od
17. do 19. ure in v nedeljo od 15. do
17. ure.

V TK Galeriji v Ul. sv. Frančiška
20 razstavlja kiparka Mojca Smerdu.

V Tržaški kreditni banki v Ul. F.
Filzi razstavlja svoje tapiserije Magda
Starec Tavčar.

čestitke

Ob rojstnem dnevu voščijo teti MIL-
KI iz Saleža obilo srčce Marta, Ivan-
ka in Igor.

PEPCI MALALAN z Opčin želi vse
najboljše za njen 80. rojstni dan sestra
Antonija Ozbič.

Jutri praznuje 80 let PEPKA MA-
LALAN z Opčin. Vse najboljše ji že-
lijo hči Karla z družino, sin Zoran z
družino ter drugi sorodniki.

Jutri praznuje 20 let VESNA SMO-
TLAK z Opčin. Iz srca ji čestitajo
mama, oče, sestra Nataša z družino,
nona, Marko ter vsi, ki jo imajo radi.
Priljubljeni noni TONČKI, ki bo ju-
tri slavila svoj 90. rojstni dan voščita
vse najboljše hčerki Milka in Cvetka
skupno z vnuki in pravnuki.

Iskrene čestitke za rojstni dan in
najlepši pozdrav pošilja ALENKI
RAPOTEC - PASKULIN Sandra, Šte-
fan, Erika, Marko in Mitja.

Iz Trsta ponese naj dnevnik v Go-
rico čestitko za ALENKO RAPOTEC -
PASKULIN ob praznovanju svojih 24
pomladi. Vso srečo ji želijo prijatelji
iz Trsta.

Dne 7. novembra je praznovala 94 let
teta MARIJA ŠKERL od Sv. Ivanca.
Čestitajo ji Angela, Mario, Alojz in
Silvana z družinami.

Ivana in Eros čestitata Sonji in Na-
talinu ob rojstvu prvorojenke JANJE.

Sonji in Natalinu se je pri-
družila

JANJA

S srečno družinico se veseli
godba Vesna iz Križa

mali oglasi

Tel. 775-275

IŠČEMO mladeniča z opravljenim vo-
jaškim rokom, vljudnega, večšega
električnih popravil za tehnično po-
moč klientom. Tel. jutri od 15. do
17. ure na št. 040/730-333.

GRADBENO PARCELO prodam. Tel.
na št. 003861/454-926.

ANGLEŠKA družina išče od januarja
dalje opremljeno komfortno stanova-
nje na Opčinah ali v bližini za dobo
1 ali 2 let. Tel. ob uri kosila na
št. 040/211-936.

ZAIZOLJIVO ZEMLIŠČE, približno 1
tisoč 400 kv. m iščem. Tel. 040/757-640
zvečer.

V GORICI je naprodaj dvonadstropna
hiša, Ul. Don Bosco, ter petprostor-
no prvonadstropno stanovanje vselj-
vo. Tel. 0481/86564.

ZARADI SELITVE prodam stanovanje:
soba, dnevna soba, majhna kuhinja,
WC, shramba, klet, centralno gretje,
v polnadstropju. Tel. 040/829-511.

RIVIERA 224-426 prodaja v Trebčah
popolnoma novo stanovanje 165 kv.
m: 2 spalnice, dnevna soba, kuhinja,
2 kopalnici, taverna, samostojno gre-
tje, vrtiček in parkirni prostor.

RIVIERA 224-426 prodaja skoraj novo
stanovanje v Drevoredu Sanzio 75 kv.
m: dnevna soba, kuhinja, spalnica,
otroška soba, kopalnica, balkon, ga-
raža.

KUPIM vozni ali nevozni fiat D v do-
bro ohranjenem stanju. Ponudbe v
uradnih urah na tel. 43713.

OSMICO je odprl Milič v Zagradcu.

Toči belo in črno vino.

PRODAM dva para otroških smuč v
dobrem stanju. Tel. 040/281-069.

IŠČEM kakršnokoli zaposlitev v jutra-
njih urah, tudi občasno, 44-letna žen-
ska z dolgoletno prakso v trgovini
in z otroki. Ni potrebno socialno za-
varovanje. Tel. 040/213-837 od 14. do
15. ure.

PRODAM dve kompletni avtomobilski
gumi 165 x 13 in 155 x 13. Tel. na št.
040/53775.

IŠČEM v najem podstrešno sobo po
ugodni ceni za glasbeno skupino. Tel.
040/568-744.

HIŠNO POMOČNICO iščem enkrat ali
dvakrat tedensko v jutranjih urah v
Gorici. Prošnje pošiljate na upravo
Primorskega dnevnika, Drevored 24,
maggio 1 - 34170 Gorica, pod šifro
»Hišna pomočnica«.

PRODAM klavir po ugodni ceni. Tel.
na št. 040/53451.

ZLATO, zlate kovance kupi ali ugodno
zamenja zlatarna SOSIČ - Narodna ul.
44 - Opčine, Trst.

KROJAČNICA KOŠUTA ponuja za je-
sen in zimo nove vzorce blaga za
športne hlače, suknjiče, plašče, oble-
ke, volnene jopiče za moške ter žen-
ska krila, tailleurje, plašče. Krojač-
nica Košuta — Drevored D'Annunzio
11.

IZKUŠENA OTROŠKA NEGOVALKA s
prakso išče zaposlitev nekaj ur dnev-
no. Tel. 040/947-950 od 13. do 14. ure.

Prispevajte za

Dijaško matico

koncerti

SOCIETA' DEI CONCERTI —
TRŽAŠKO KONCERTNO DRUŠTVO
Zaradi bolezni pianista Michela Be-
roffa odpade koncert, ki je bil napo-
vedan za jutri, 11. novembra, ob 20.30
v gledališču Rossetti.

izleti

Združenje Union Podlonjer - Sv. Ivan
priredi enodnevni izlet dne 8. decem-
bra na jugoslovanski Kras — k Seve-
rinu. Odhod ob 9. uri iz Oberdanovega
trga. Informacije in vpisovanje vsak
dan, razen sobot, ob 17. do 19. ure v
Ul. Valdirivo 30, tel. 040/61011.

Občina Trst

XIII. ODDELEK

URBANISTIKA IN PROMET

Prot. št. XIII-81/135/55

OBVESTILO

podrobni načrt za kraške vasi
KRIŽ, PROSEK, KONTOVEL

Župan

upoštevajoč:

— da je bil s sklepom občinskega
sveta št. 566 z dne 15. julija 1985
sprejet podrobni načrt za PROSEK
— sklep je pokrajinski nadzorni od-
bor spoznal za zakonit na seji dne
14. avgusta 1985 (št. 8482/9277 n.o.);

— da je bil s sklepom občinskega
sveta št. 567 z dne 15. julija 1985
sprejet podrobni načrt za KRIŽ —
sklep je pokrajinski nadzorni odbor
spoznal za zakonit na seji dne 14.
avgusta 1985 (št. 8483/9276 n.o.);

— da je bil s sklepom občinskega
sveta št. 568 z dne 15. julija 1985
sprejet podrobni načrt za KONTOVEL
— sklep je pokrajinski nadzorni od-
bor spoznal za zakonit na seji dne
14. avgusta 1985 (št. 8484/9278 n.o.);

na podlagi 15. člena urbanistične-
ga zakona št. 1150 z dne 17. avgusta
1942, kasnejših sprememb in dopol-
nil, 27. člena deželnega zakona št. 23
z dne 9. aprila 1968, spremenjenega
z 19. členom deželnega zakona št. 39
z dne 4. maja 1973 ter 43. člena de-
želnega zakona št. 45 z dne 24. ju-
lija 1982,

obveščam

— da so podrobni načrti za kra-
ške vasi KRIŽ, PROSEK in KON-
TOVEL za dvajset dni zaporedoma
deponirani v občinskem tajništvu (o-
glasna deska) in sicer od 10. novem-
bra 1985 do 30. novembra 1985;

— da si jih v omenjenem roku
lahko vsakdo ogleda in sicer ob de-
lavnikih od 8. do 14. ure ter ob pra-
znikih od 9. do 12. ure;

— da lahko zainteresirane osebe
v roku 20 dni, začeni z dnem po
zadnjem dnevu objave pa do 20. de-
cembra 1985, predložijo pismene pri-
pombe in ugovore na ustreznem kol-
kovnem papirju.

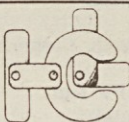
Trst, dne 19. okt. 1985

ŽUPAN

dr. Franco Richetti

GLAVNI TAJNIK

prof. dr. Desiderio De Pretis

CENTRO
HOBBY LEGNO
(ZA LJUBITELJE
MIZARSKIH DEL

radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv

Nedelja, 10. novembra 1985

italijanska televizija

Prvi kanal	18.40 Devnik 2 - Gol flash
9.55 Maša	18.50 Ital. nogometno prvenstvo
12.00 Nabozna oddaja	Meteo 2 - vremenska napoved
12.15 Zelena črta	19.50 Dnevnik 2 - Vesti
13.00 Dnevnik ob 13. uri	20.00 Dnevnik 2 - Nedelja sprint
13.30 Dnevnik 1 - Vesti	20.30 Sogni e bisogni - 6. in zadnja oddaja
13.55 Radiocorriere - Toto - TV	21.35 Un marito per Julie - film
14.00 - 19.50 Domenica in	Igrajo: Pierre Clementi, Xavier Gelin, Dominique Laffin
14.20, 15.20 in 16.20 Športne vesti	22.45 Dnevnik 2 - Vesti
15.30 Discoring '85 - '86	22.55 Dnevnik 2 - Trentatrè - oddaja o medicini
17.50 Ital. nogometno prvenstvo	23.25 Šola in vzgoja
18.20 90. minuta	Ohranitev živali - 1. oddaja
20.00 Dnevnik	23.55 Dnevnik 2 - Zadnje vesti
20.30 Una gita scolastica - film	
Režija: Pupi Avati, igrajo: Carlo Delle Piane, Tiziana Pini, Rossana Casale	Tretji kanal
22.00 Športna nedelja	12.00 Cantamare: Musica in onda 1985
23.15 Dnevnik 1 - Zadnje vesti	12.45 In tournée - srečanje rock
23.25 Gimnastika - svetovno prvenstvo	13.40 Il jazz musica bianca e nera
	14.30 - 17.00 Neposredni šport
Drugi kanal	17.00 Speciale Orecchiocchio: Alberto Fortis in Enzo Cervo
10.00 Simfonični koncerti RAIDUE	17.15 La grande avventura: Una canaglia a tutto gas - film
10.50 Moda	Igrajo: Burt Reynolds, Jackie Gleason, Jerry Reed
11.40 Matineja: Una povera bimba milionaria - film	19.00 Dnevnik 3
Igrajo: Shirley Temple, Alice Faye, Gloria Stuart	19.10 Dnevnik 3 - Deželne vesti
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri	19.20 Deželni šport
13.25 Dnevnik 2 - C'è da salvare	19.40 Rockline
13.30 Piccoli fans	20.30 Domenica gol - kronike
15.00 Il medico dei pazzi - film	21.30 La paura nel cassetto - 6. oddaja
Igra Totò	22.05 Dnevnik 3
16.25 Dnevnik 2 - Neposredni šport	22.30 Nogometno prvenstvo A lige
17.50 Le strade di San Francisco - TV film	23.15 Speciale Di Gei musica

jugoslovanska televizija

Ljubljana	Koper
8.25 Teletekst	12.15 Tržnice - predstavitev in prodaja
8.40 Poročila	15.00 Tarendol - TV film
8.45 Živ žav:	16.00 Beli Andi - dok. oddaja
Risanke, Bobek pred mikrofonom	16.30 Risanke
9.45 Sokoli - lutke	17.30 Telerama sport
10.10 Cervantes - TV nadalj.	18.00 Skrivnostna mapa - TV film
11.00 XVI. festival narodne glasbe - Ptuj '85	18.30 Velike nesreče
11.35 625 - oddaja za stik z gledalci	19.00 Nepokorjeno mesto - TV nadalj.
12.00 Ljudje in zemlja	20.30 Kitajec v Scotland Yardu - TV film
12.30 Poročila	21.30 10 italijanskih režiserjev - 10 italijanskih zgodb
15.35 Pesem ptic trnovk - 4. nadalj.	22.30 Tihi Don - TV film
16.25 Poročila	23.00 Življenje na pločniku - dok.
16.30 Mozaik kratkega filma: Življenje plemena Baruya - film	Zagreb
17.30 Čaj za dva - film	10.20 Poročila
19.05 Risanke	10.30 Otroška matineja
19.26 Zrno do zrna	12.00 Kmetijska oddaja
19.30 TV dnevnik	13.00 Jugoslavija dober dan
20.00 Varljivo poletje '68 - zadnji del nadaljevanke	14.00 Egipt v pesmi in plesu
20.50 Športni pregled	14.15 Obale - 4. del TV nadalj.
21.35 Beseda za besedo: Pogovor z Zmagom Jelinčičem	15.25 Nedeljsko popoldne
22.00 Kronika tedna domačega filma v Celju	17.30 Vodnjak - film
22.35 Poročila	18.55 Risanke
	19.30 TV dnevnik
	20.00 Varljivo poletje '68 - TV nadalj.
	20.50 Športni pregled
	21.40 Libanon '85 - Vrtljak življenja in smrti - reportaža
	22.10 Dnevnik

zasebne postaje

CANALE 5	18.00 I ragazzi del computer - TV film
8.30 Alice - TV film	19.00 Lucky Luke - risanka
9.00 Flo - TV film	20.00 Occhi di gatto - risanka
9.30 Le frontiere dello spirito	20.30 Drive In - variete
10.10 Mama Malone - TV film	22.30 Quando chiama uno sconosciuto - film
11.25 Superclassifica show	00.20 Cannon - TV film
12.20 Punto 7	01.25 Strike Force - TV film
13.30 Buona domenica - oddaja z Maurizioom Costanzom	TELEPADOVA
Orazio - TV film	8.30 Gran Bazar
Forum - oddajo vodi Catherine Spaak	13.00 Tutti gli uomini di Smile - TV film
Dalle 9 alle 5 - TV film	14.00 L'incredibile Hulk - TV film
20.30 Anno Domini - nadalj.	15.00 Dott. John - TV film
22.30 Monitor	16.00 I nuovi Rookies - TV film
23.00 Punto 7	17.30 Arabesque - TV film
24.00 Chicago Story - TV film	18.30 Risanke
RETEQUATTRO	19.00 Gli orsetti del cuore - risanka
8.30 Pal Joey - film	19.30 Transformer - risanka
10.30 Ursus - film	20.30 Champagne in paradiso - film
12.00 California - TV film	23.45 Šport
13.00 The Muppet Show	TRIVENETA
13.30 Jambo Jambo - dok.	6.00 La grande sete - film
14.00 Amici per la pelle - TV film	7.30 La valle dei monumenti - film
15.00 Sacro e profano - film	9.00 Risanke
17.15 Il duca nero - film	9.30 Dokumentarec
19.00 Retequattro per voi	10.00 Drazba preprog
19.30 New York, New York - TV film	17.00 Dokumentarec
20.30 California - TV film	17.30 L'amante del lord - film
21.30 Mai dire si - TV film	19.00 TV film
22.30 A cuore aperto - TV film	19.40 Dokumentarec
23.30 Cinema e company	20.30 Film
24.00 Gli italiani e le donne - film	22.00 Drazba preprog
2.00 Adam 12 - TV film	01.00 Horoskop
ITALIA 1	01.10 Film
8.30 Bim Bum Bam	TELEFRIULI
L'uccellino azzurro - risanka	13.30 Andrea Celeste - TV film
Bun Bun - risanka	14.30 Rubrika
I fantastici viaggi di Fiorellino - risanka	16.00 Varietejski program
10.30 La legge del fucile - film	17.30 Ispettore Bluey - TV film
12.00 Riptide - TV film	19.30 Deželni šport
13.00 Grand Prix	20.30 Due tigri e una carogna - film
14.00 Dee Jay Television	22.30 Love American Style - TV film
16.00 Domenica sport	

Ponedeljek, 11. novembra 1985

italijanska televizija

Prvi kanal	17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
10.30 La freccia nel fianco - 1. nadalj.	17.35 Oggi e domani - kronike
12.00 Dnevnik 2 - Kratke vesti	18.30 Dnevnik 2 - Športne vesti
12.05 Pronto... chi gioca?	18.40 Le strade di San Francisco
13.30 Dnevnik	TV film
14.00 Pronto... chi gioca?	19.45 Dnevnik 2 - Vesti
zadnji poziv	20.30 Di tasca nostra
14.15 Il mondo di Quark	oddaja o potrošništvu
poljudnoznanstvena oddaja	21.25 Hill Street giorno e notte
15.00 Il trio Drac - risanka	TV film
15.30 Šola in vzgoja	22.15 Dnevnik 2 - Vesti
16.00 Trije nečaki in majordom	22.50 Il meglio del West - TV film
TV film	23.15 Šola in vzgoja:
16.30 Športni ponedeljek	Živeti svoja leta
17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti	23.50 Dnevnik 2 - Zadnje vesti
17.05 Risate con Stanlio e Ollio - film	24.00 Nočni kino:
18.00 Osmi dan	Ognuno per sé - film
18.30 Parola mia	Tretji kanal
20.00 Dnevnik	13.30 Gimnastika - svetovno prvenstvo
20.30 Il magnate greco - film	14.00 Šola in vzgoja:
22.15 Dnevnik	Tečaj francoskega jezika
22.25 Gremo v kino	14.30 Šola in vzgoja:
22.30 Posebnosti Dnevnika 1	Tečaj ruskega jezika
23.30 Dnevnik - Zadnje vesti	15.00 Hokey na ledu
Drugi kanal	16.00 Prvenstvo A in B lige v nogo metu
11.55 Cordialmente	18.25 Speciale Orecchiocchio: Rockline
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri	19.00 Dnevnik 3
13.25 Dnevnik 2 - C'è da salvare	19.30 Deželni šport
13.30 Capitol	20.05 Šola in vzgoja:
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti	Etruščanska odkritja v Toskani
14.35 - 16.00 Tandem	20.30 Fregoli - TV priredba - 1. del
popoldanski program	21.30 Dnevnik 3
15.15 Paroliamo - nagradno tekmo.	21.40 Šola in vzgoja:
16.00 Šola in vzgoja: Narava	Salomonova hiša
16.30 Pane e marmellata	22.10 Ponedeljkov proces
otroška oddaja	
Squadroni tuttofare - risanka	

jugoslovanska televizija

Ljubljana	17.30 Telerama sport
8.50 in 10.35 TV v šoli:	18.00 Zdravnik in otrok
Obiščimo pošto, Slovenski muzeji, Po sledi rokopisne dediščine, Poklic dreser, Zadnje minute	19.00 Odprta meja
12.55 Poročila	Danes bodo v oddaji ODPRTA MEJA tudi naslednji prispevki:
17.20 Teletekst	TRST — Uvodnik Borisa Raceta ob 10-letnici Osima
17.40 Domače in gozdne živali	TRST — Zaključek srečanja manjšin
17.55 Pesmi in zgodbe za vas: Parnik Colombina	TRST — Tržaški in goriški občinski svet o pomenu osimskih sporazumov
18.05 Marija Lucija - pravljčni portret ilustratorke Marije Lucije Stupica	GORICA — Goriški občinski svet ob sodil fašistične lepake
18.25 Podravske obzornike	GORICA — Deželna KPI o Osimu
18.45 Slovenska ljudska pesem: Dolenjska	TRST — »Balkanski špijon« v Kulturnem domu
19.10 Risanke	ŠPORT:
19.26 Zrno do zrna	ZGONIK — Namizni tenis: Kras - Barcellona
19.30 TV dnevnik I	REPEN — Nogomet: Kras - Breg
20.10 Neuničljiva Marija - 1. nadalj.	TRST — Košarka: Jadran - Montebelluna
21.05 Aktualno	
21.55 Naši baletni umetniki: Janez Mejač	
22.30 TV Dnevnik II	
Koper	
14.20 Docteur Caraibes - TV film	19.30 TV D - Stičiče
14.45 Humoreska	19.50 Odbojka
15.45 Glasbena oddaja	20.30 Športni pregled
16.30 Risanke	21.00 W. W. Dixi - film 1. del
	22.00 TV D - Vse danes
	22.10 W. W. Dixi - 2. del filma
	22.35 33. festival filmov o gorah

zasebne postaje

CANALE 5	17.50 Quella casa nella prateria
9.50 General Hospital - nadalj.	TV film
10.45 Facciamo un affare - kviz	18.50 Gioco delle coppie - kviz
11.15 Tuttinfamiglia - kviz	19.30 Happy Days - TV film
12.00 Bis	20.00 I Puffi - risanka
12.40 Il pranzo è servito - kviz	Snorky - risanka
13.30 Sentieri - nadalj.	20.30 Magnum P.I. - TV film
14.30 La valle di pini - nadalj.	21.30 Riptide - TV film
15.30 Una vita da vivere - nadalj.	22.30 Festivalbar
16.30 Hazzard - TV film	23.00 La rinuncia - film
17.30 Doppio slalom - kviz	TELEPADOVA
18.00 Il mio amico Arnold - TV film	13.30 Transformer - risanka
18.30 C'est la vie - kviz	14.00 Innamorarsi - TV film
19.00 I Jefferson - TV film	15.00 Capriccio e passione - TV film
19.30 Zig Zag - kviz	16.30 I nuovi Rookies - TV film
20.30 Banana Joe - film	17.30 Il magico mondo di Gigi
22.30 Jonathan dimensione avventura	risanka
23.30 Di uomini e di cavalli	18.00 Transformer - risanka
RETEQUATTRO	18.30 Il ritorno dell'uomo tigre
9.40 Lucy Show - TV film	risanka
10.00 L'amante italiana - film	19.00 Peline Story - risanka
11.45 Magazine	19.30 Carmin - TV film
12.15 Bravo Dick - TV film	20.30 Il padrino n. 2 - film
12.45 Alvin Show - risanka	22.30 Il ritorno del Santo - TV film
Hallo Spank - risanka	23.30 Šport
Masters i dominatori dell'universo - risanka	TRIVENETA
14.15 Destinij - TV novela	10.00 Latin lover in vacanza - film
15.00 Piume e paillettes - TV novela	11.30 TV film
15.40 Amore formula 2 - film	12.00 L'istinto materno - film
17.50 Lucy Show - TV film	13.20 Horoskop
18.20 Ai confini della notte - TV film	13.30 TV film
18.50 I Ryan - TV film	14.30 Un sentimento nato per la strada
19.30 Febbre d'amore - nadalj.	film
20.30 Ritratto in nero - film	16.30 Risanke
23.00 Dick Tracy - TV film	17.00 TV film
24.00 Agente speciale - TV film	17.30 La matrigna assassina - film
ITALIA 1	19.00 TV film
9.00 Quella casa nella prateria	19.40 Dokumentarec
TV film	20.30 Film
9.50 Fantasilandia - TV film	22.00 Drazba preprog
10.40 Operazione ladro - TV film	TELEFRIULI
11.45 Quincy - TV film	13.00 Šport
12.40 La donna bionica - TV film	15.00 Povera Clara - TV film
13.30 Help - kviz	16.00 Risanke
14.15 Dee Jay Television	17.00 Love American Style - TV film
15.00 Chips - TV film	17.30 Povera Clara - TV film
16.00 Bim Bum Bam	18.30 I cercatori d'oro - TV film
Lady Georgie - risanka	19.30 Andrea Celeste - TV film
	20.30 Šport

radio

Nedelja, 10. novembra

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Radijske vesti; 14.00 Poročila; 8.30 Slovenske popevke; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Glasbeni mozaik; 10.30 Mladinski oder: »Stekleni oreh«, radijska igra, ki jo je napisala Miroslava Leban, produkcija: Radio Trst A, režija: Marko Sosič; 11.00 Glasbeni mozaik; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 12.30 Glasbeni mozaik; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Prva repriza: »Večni sopotniki«, sklop velikih pesnitev za včerajšnje in današnje rabo v izboru in pripovedi Vladimira Jurca ter v režiji Sergeja Verča, Rainer Maria Rilke: »Kornet«, prevod: Fran Albreht; 15.05 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditev; Lahka glasba; 17.00 Martinovanje, posnetek oddaje, ki spada v okvir sodelovanja med postajami Radio Trst A, Radio Koper in Radio Ljubljana in ki je bila realizirana sinoči v Nabrežini na kmetijskem posestvu Radovič; 18.00 Neposreden prenos 2. polčasa košarske tekme 2. lige Jadran - Montebelluna Nordica, iz športne palače v Trstu poroča Saša Rudolf.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

8.00, 13.30, 15.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; Radijski koledar; Prometni servis; 7.30 Za zdravje; 8.15 Polje, kdo bo tebe ljubil - kmetijska oddaja; 9.00 Zaključek; 13.00 Sosednji kraji in ljudje; 13.15 Prispevek iz zamejstva; 13.45 Prispevek iz Primorske; 14.00 II. prispevek iz zamejstva; 14.15 Marika in Pepa; 14.30 - 16.00 Glasba po željah; 16.00 Naših 40 let; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Planinski čaj Radia Koper in Droge Portorož; 18.00 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Zaključek.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 5.00 - 8.00 Jutranji program - glasba; 8.07 Radijska igra za otroke: Igor Likar: Če bi čebule pele; Skladbe za mladino; 9.05 Še pomnite, tovariši...; 10.05 Nedeljska matineja; 11.00 - 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.20 Za naše kmetovalce; 14.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.30 Humoreska tega tedna, Anton P. Čehov: Ženske; 15.10 Pri nas doma; 15.30 Nedeljska reportaža; 15.55 Pojo amaterski zbori; 16.20 Pogovor s poslušalci; 17.05 Priljubljene operne melodije; 17.50 - 18.39 Zabavna radijska igra, Zvonimir Bajsič: Lej, kako lepo se začelja dan; 18.39 Glasbena medigra; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 - 22.00 V nedeljo zvečer; 22.20 - 24.00 Glasba za prijeten konec tedna; 22.50 Literarni nočno, Olga Weisbacher: Izkušnje; 00.05 - 4.30 Nočni program - glasba.

Ponedeljek, 11. novembra

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 8.00 Dobro jutro po naše: Koledarček; 7.40 Pravljica: Narodnozabavna glasba; 8.10 Almanah: 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; 8.40 - 10.00 Glasbeni mozaik: Slovenska popevka; Lahka glasba; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 - 13.00 Pisani listi: Poljudno čtivo; Sestane ob 12. uri; Lahka glasba; 13.20 Cecilijana 1984: mešani zbor »Vrtojba« (vodi Zdravko Leban), moški zbor »Štmaver« (vodi Gabrijel Devetak) in mladinski mešani zbor »Ojsternik« iz Uke (vodi Osvald Errath); Glasbena priloga; 14.10 Čas in prostor: Iz šolskega sveta; Glasbene skice; 15.00 Otroški kotiček: »V deželi pravljice«, piše Zlata Jurin; Glasbene skice; 16.00 Zbornik: Iz zakladnice pripovedništva; Glasbene skice; 17.10 Mi in glasba: Repentabor, glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe, koncert je bil v repentabski cerkvi 6. oktobra letos; 18.00 Kmetijski tednik; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 II. jutranja kronika; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; 13.00 Iz dejavnosti glasbene mladine; 14.00 Novosti naše diskoteke; 14.40 Iz kulturnega sveta; Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 V podaljšku - pregled športnih dogodkov; 17.40 Primorski zbori pojo; 18.00 Zaključek.

Osimski sporazumi, podpisani pred desetimi leti med Jugoslavijo in Italijo, so bili resnično mejnik v odnosih med dvema sosednima deželama: mejnik zavoljo zgodovinskih okoliščin, v katerih so bili sklenjeni, kot zavoljo bogate vsebine.

Dogovori podpisani v Osimu (Pogodba o sodelovanju ter Sporazum o pospeševanju gospodarskih stikov z vrsto prilog), so bili pravzaprav prva mednarodna listina, sprejeta po slovitih helsinški konferenci o miru, varnosti in sodelovanju, ki je bila avgusta prav tako pred desetimi leti. Podpisali sta jo državi z različno družbeno ureditvijo, kar je potrjevalo cilje helsinškega shoda.

Zategadelj ustreza poudarek, da ne gre pri osimskih dogovorih samo za bilateralni, pač pa za mednarodni dokument, ki je že tedaj odmeval širom po Evropi in je še zmeraj zgled, kako je treba, v znamenju miru, enokopravnega sodelovanja in napredka reševati vzajemne probleme. Pomen osimskih sporazumov izhaja tudi iz tega, da sta ga podpisali dve državi, od katerih je Jugoslavija eden od stebrov gibanja neuvršenih, Italija pa pripadnica zahodnega bloka.

Gibanje neuvršenih ima med svojimi postulati, tako kot navsezadnje Organizacija združenih narodov, sodelovanje z vsemi deželami pod pogojem, da je zasnovano na enakopravnosti in odprtosti. To seveda velja zlasti v primeru, če gre za sosedne dežele. Še več, sodelovanje med sosedmi je lahko najbolj zanimiv barometer uveljavljanja takšne politike.

Poleg evropskega vidika je bil in je pri osimskih dogovorih vreden naglasa tudi sredozemski segment. Že v Helsinkih so ga osvetljevali kot konec koncev stični, če ne celo sestavni del evropske politike. Tudi v Osimu so predstavniki dveh držav vztrajno omenjali povezavo med Evropo in Sredozemljem, seveda pa zlasti med dvema podpisnikoma in sredozemskim prostorom. Odmevi na primer s severnoafriških obal so izražali soglasje.

Posebno značilno za osimske dogovore je bilo, v bilateralni sferi, da so jemali rešitev vprašanja meje med dvema sosedoma ter navsezadnje vso problematiko obmejnega prostora kot izhodišče, pa tudi težišče razprav za še bolj intenzivno vzajemno sodelovanje. Iz tega zornega kota tudi trdi-

mo, da je dokončna odstranitev neso- glasij okrog meje (Jugoslavija je odločno menila, da je bila ta v južnem delu po londonskem memorandumu, dokončno zakoličena, Italija pa se je včasih še zmeraj prozorno ogrevala za začasno rešitev) bil vzgibni trenutek za kakovostno krepitev dobrih odnosov.

Bistvena oznaka osimskih sporazumov je bila tudi, da so se lotili naravnost življenjskih vprašanj med dvema deželama, tako in zlasti tistih ob meji, kot tudi vprašanj v meddržavni domeni. Med temi sta poleg vprašanja meje, prednjačila zlasti dva spleta problemov: problem maksimalne zaščite za narodnostni skup-

MIRO KOCJAN

Mejnik v odnosih med sosedoma

nosti, živeti v Italiji in v Jugoslaviji, ki naj bi ga reševali skladno z notranjo zakonodajo, vendar črpajoč tudi iz neprecenljivega zaklada načel Združenih narodov; drugi splet pa je predstavljala gospodarska problematika.

Škoda je, da danes zastaja prav na teh dveh področjih. Globalni zakon za zaščito Slovencev v Italiji žal še zmeraj ni sprejet, pri gospodarski problematiki ob meji pa se na žalost zapleta zavoljo določenih potez jugoslovanskih zveznih organov, ki ne odsevajo stališča, da je gospodarsko sodelovanje ob meji temeljno gibalno politike odprte meje. Med dvema deželama je bilo podpisanih od london-

skega memoranduma do Osima nad 90 meddržavnih dogovorov, od Osima do danes pa spet okrog 30 (izvajajoč osimska določila in njihove napotke): to bogastvo sodelovanja bi moralo odločneje vplivati tudi na reševanje in rešitev problemov, pri katerih je žal obtičalo.

Osimske dogovore gre pohvaliti tudi zavoljo drugih vidikov. Niso se namreč nanašali samo na enega ali na nekaj vprašanj med dvema deželama, pač pa so jih zaobjeli celostno. Upravičene so bile že tedaj ocene, da je to bil stvarno »generalni« sporazum, ki je kajpak potrjeval že dokaj uspešne odnose, obenem pa jih usmeril na še trdnjši tir.

Njihova vrednost je bila tudi, da so bili zavestno projektirani v bodočnost: kakor da je nemara obveljal politični sklep, da je treba brž odstraniti vrzeli, ki so bile še ostale in se brez odlašanja napotiti v probleme, ki jih je začela nalagati prihodnost. Samo od sebe je umevno, da so osimski pogovori vsebovali ne le določila, ki naj bi jih obe strani obveznostno izpolnjevali, pač pa so bili zlasti podlaga za nove, izvirne in kvalitetnejše zamisli in stike.

V elemente za pozitivno oceno osimskih sporazumov spada tudi dejstvo, da so bili odnosi med dvema sosednima deželama od londonskega memoranduma resnično že dobro utečeni, da pa je bila njihova polpretekla zgodovina nemalokrat izjemno napevana. Dogovori, podpisani v Osimu, so zategadelj pomembni tudi, ker so obračunali z vsem zaviralnim bremenom (od množičnega nacionalizma do predsodkov te ali one vrste), ki je oteževal stike med dvema jadranskima sosedoma vse od konca druge svetovne vojne.

Povsem sprejemljiva je tudi teza, da osimski sklepi navsezadnje ne vsebujejo dogovorov in določb, nastalih tak; rekoč v Osimu, pač pa v dolgoletnih težnjah narodov ob Jadranu, zlasti pa prebivalstva ob meji, da bi živeli v pogojih vse globljega spoznavanja, zblizjevanja in sodelovanja. V tem je tudi jamstvo uspešnosti in dolgoročnosti osimskih dokumentov.

Na cilju pa še nismo. Bržčas drži, da bodo za odpravo še nekaterih takorekoč globalnih ovir (zaviralne in konzervativne sile, ki jih je v Italiji resnično zmeraj manj, vendar še ne popuščajo, ali pa dejstvo, da so v Jugoslaviji osimski sklepi še vedno bolj stvar republik kot pa Zveze) potrebni še bolj sodobni in dinamični pristopi; pri njih pa bi morali vse pomembnejšo vlogo igrati krajevni dejavniki.

Rahel občutek, da je začela osimske sporazume obdajati stihija verjetno da ni povsem neupravičen. Njeni škodljivosti se bo mogoče zoperstaviti samo s svežimi tako rekoč akcijskimi prijemi. Napredek je navsezadnje ne le naloga, ki izhaja iz desetletne večinoma pozitivne bere, pač pa tudi iz širokega mednarodnega pomena, ki še zmeraj označuje osimske sporazume.

STOJAN SPETIČ

Zadnja seja

Odlomek iz knjige »Rimski mlini«

Naše delo je bilo praktično zaključeno. Čakala nas je še zadnja seja plenarne Cassandrove komisije prve dni decembra.

Tiste seje ne bom nikoli pozabil. Šel sem na pot z vnetjem oči, ki sta rdeče žareli. Zdelo se mi je, da se zrkli obračata po pesku, ki jih praska. Nadel sem temne naočnike, čeprav je bilo vreme prav decembrsko oblačno, deževno in se je naglo mračilo.

Ko smo prisopihali na vrh stopnišča palače Minerva, nas je čakalo prvo presenečenje. Na sejo niso prišli italijanski člani »paritetne skupine«. Odsotni so bili Rizzo, Barbina, Pototschnig, Bartole in Lauriola. Od vseh je na sejo prišel samo dr. Metalli, ki bi ne mogel opravičiti svoje odsotnosti, saj je imel svoj urad v isti palači, le nadstropje nižje.

Najprej je prof. Cassandro začel nergati, da odrekamo komisiji v polni zasedbi pravico odločati o delu paritetne skupine. Sklicevanje na Cossigo, po njegovem, ni bilo verodostojno, saj bi sam (Cassandro) odstopil, če bi mu predsednik vlade zagodel tako nekorektnost. Svoj protest je prof. Cassandro zaključil z mnenjem, da je treba sestaviti »pravo zaključno poročilo« in s tem delno odvzel veljavo poročilu prefekta Rizza. Pri tem se je skliceval na našo oceno (Borisov dokument), češ da ponovno odpira vso razpravo. »Sedaj ni nič več dokončnega«, je zaključil Cassandro, ne da bi pozabil natresti v svoj poseg nekaj latinskih citatov.

Takoj je zaprosil za besedo Aljoša Volčič. Zanj je ožja paritetna skupina naredila vse, kar je bilo mogoče. Komisija naj vzame to na znanje in naj se razide.

Oglasili so se republikanec Malintoppi, »veliki birokrat« Gizzi, socialdemokrat Suadi, li-

beralec Armaroli. Vsi so se sedaj razvneli in želeli poglobljati vprašanja naše manjšine. Še bolj smešna sta se mi zdela Malintoppi in Armaroli. Liberalci je tokrat posegel drugič v treh letih, pa ga je kar razganjalo od zgle, da bi nam delil nauke in solil pamet. Sam naj se gre solit!

Na meni je bila vrsta, da posežem. »Pustimo ob strani vprašanje, ali smo pristojni ali ne, da nadaljujemo razpravo. Bodimo praktični. Povejte takoj, ali imate kakšen nov predlog, o katerem je vredno razpravljati, sicer se lepo poslovimo.«

Mitko me je podprl: »Rizzovo poročilo in naše pripombe so največ, kar smo lahko izcimili v treh letih dela. Nihče vam ne odreka pravice, da komentirate ali da predlagate kaj zares novega. Če ne, pa zaključimo, saj je bilo zavlačevanja dovolj.«

Tudi tokrat se nam je, pametno in previdno, pridružil predstavnik šolskega ministrstva dr. D'Asaro: »Kaj se pravzaprav onegavimo, saj je naša komisija posvetovalnega značaja. Ni nam pravice odločati o ničemer, kvečjemu lahko svetujemo. Povedala je že vse, kar je bilo treba: soglasja in nesoglasja. Prepustimo odločitve politikom.«

Spregovoril je prefekt Gizzi, ostro in hladno. Govoril je počasi, da so se nam njegove besede zabijale v dušo: »Počakajte. Vaša stališča pomenijo, da niste zadovoljni s transakcijami, ki slonijo na vzajemnem popuščanju. Vi bi radi ohranili to, kar je vam v prid, zavračate pa to, česar ne marate... Če je tako, lahko tudi mi umaknemo svoje ponudbe.«

Uporabil je prav besedo »transakcije«; kupčije! Tako torej, italijanska vlada oz. njeni funkcionarji mislijo, da je ustava nekakšen trg pri Russem mostu, kjer se po cigansko ba-

ranta, kriči, izsiljuje, ponuja, umika, psuje... Prav lepo sliko nam je priklical ta visoki funkcionar, ki je bil strah in trepet vseh deželnih uprav širom po Italiji, znan po svoji nepopustljivosti in birokratski strogosti.

Gizzi je izsiljevanje nas je razburilo. Začeli smo vstajati od mize in si nadevati plašče kar med sejo. Mislim, da je tedaj govoril Suadi. Zapisničarka, podprefekt dr. Carla Scoz, nas je naivno spraševala, kam smo namenjeni in če se bomo še vrnili. Prof. Cassandro je razumel, da se ne bomo vrnili. Moral je takoj popustiti. Vzel je besedo ubogemu Suadiju, ki je prav tedaj govoril, da podpira našo zahtevo o samostojnem slovenskem okraju, pogrkal in spregovoril na ves glas: »Prav. Saj ne bomo začeli vsega znova. Dovolite pa nam, da podamo na zadnji seji komisije vsaj nekakšne glasovalne izjave. Tem bo sledilo zaključno poročilo.«

Predlagal je tudi odložitev seje. Zbali smo se, da bodo znova podaljšali mandat komisije, saj se je bližal 31. december 1980, zadnji rok, ki nam ga je dal predsednik vlade Cossiga.

V razpravo smo posegli vsi. Iskra je dejal, da bomo poslušali te izjave, vendar naj si nihče ne drzne spreminjati naših stališč. Sirku se je zdela nova seja nepotrebna in nesmiselna. Volčič je ponovil, da je nesmiselno sklicevati komisijo, če ni novih predlogov, o katerih bi diskutirali, če se torej nič ne premakne.

Šiškovč pa je zagrozil z našo odsotnostjo na nadaljnjih sejah, če bi nam enotna delegacija ukazala, naj se umaknemo iz komisije.

Gizzi mu je odgovoril, da bomo gotovo zaključili delo pred koncem leta. To naj nas ne skrbi. Določili smo, da bo trajala zadnja seja komisije tri dni in sicer od 17. do 19. decembra 1980.

Dejansko je trajala komaj poldrugi dan, saj niso povedali nič bistveno novega.

Edini, ki je prinašal novosti, je bil odsotni prof. Barbina, ki je poslal komisiji svoje pismo, v njem pa izrecno poudaril, da piše v imenu krščanske demokratske stranke. Pismo je bilo napisano v vzvišenem tonu, ki pa ni mogel prikriti skrajne vulgarnosti miselnega izvajanja.

Vzhičeno se je skliceval na krščansko etiko, na dragocenosti človeške osebnosti, na humanistične vrednote. Temu je v Barbinovem pismu sledila trditev, da »ne pristajamo na zaščito samozvanih narodnih manjšin, kjer je pojem narodne manjšine umetna abstrakcija, ki ruši vrednote človekove osebnosti, pa tudi zato, ker za številne slovensko govoreče krajevne skupnosti, ki so prisotne v naši deželi, ne more veljati enotna zaščita.«

Za Barbino je globalna, torej enakomerna zaščita narodne manjšine tudi »posiljevanje zgodovine, saj uničuje raznoliko bogastvo, ki od

kraja do kraja dosega visoke stopnje duhovnosti.

Barbina je v svoji zagnanosti večkrat poudaril da »tujci« nimajo pravice vsiljevati krajevnim skupnostim svoje zaščite. Niti na pamet mu ni prišlo, da je on trikratni tujec, če smatra za tučce vse Slovence, ki ne živijo v določeni dolini, pač pa v sosednji.

Tako. Krščanska demokracija je pustila na cedilu birokrate in državne funkcionarje v trenutku, ko so popustili Slovincem preko tiste mere, ki jo je najbrž sama določila. Ali pa je v njeni notranjosti izbruhnil spor med strujami in posameznimi krajevnimi komponentami? Nekaj let pozneje mi je morotejski poslanec razlagal, da je zanj Rizzovo poročilo podlaga za »dober kompromis z manjšino«, a da mu nasprotujejo furlanski demokrati. Isti morotejec pa je nato disciplinirano podpisal zakonski osnutek KD, ki je povsem na liniji »furlanskih demokratov« in najbolj reakcionarnih krogov v Trstu.

V razpravo je posegel prof. Suadi, ki je prebral polemiko tržaškega vodstva PSDI proti zakonskemu predlogu poslanke Gruber Benčič, nato pa je ponovno zahteval, naj Slovence preštejejo. Šele potem bi nam priznali razne pravice. Zanimiva je točka, v kateri PSDI poudarja, da bi morali nove slovenske šole ustanovljati samo tam, kjer je potrebno. To potrebo bi bilo treba dokazati »z ustreznim številom prošenj, s številom prisotnih članov manjšine in z dokazanim demografskim napredkom«. Skratka, statistika v službi asimilacije. Po logiki demografskega napredka bi morali tržaški socialdemokrati zahtevati zaprtje vseh italijanskih šol v Trstu! Seveda niso mislili na Trst, pač pa na Benečijo.

Na koncu še sladkorček za tržaški iredentizem: »Zakon naj bo pravičen, vendar ne sprejemamo sklicevanja na minule obveznosti, za katere je Italija že plačala veliko politično in ozemeljsko ceno.«

Dr. D'Asaro je v svojem posegu izboljšal nekatere formulacije Rizzovega poročila, ki so se tikale šolstva. Tako je podprl našo zahtevo po oblikovanju samostojnih slovenskih šolskih okrajev v Trstu, Gorici in videmski pokrajini. Mimogrede mu je ušla tudi misel, da je obstoj slovenskih šol (ali že sama zahteva po slovenskih šolah) najboljši način ugotavljanja ozemlja, kjer živi naša manjšina...

Za republikanca Malintoppja je šlo Rizzovo poročilo predaleč, saj smo Slovenci drugačni

O GENEZI MEMORANDUMA

Dr. Vladimir Velebit, nekdanji jugoslovanski veleposlanik v Londonu in sopodpisnik londonskega Memoranduma o soglasju od 4. oktobra 1954 je za ljubljanske »Naše razglede« od 27. septembra tistega leta na vprašanje o njegovi vlogi pri sklenitvi londonskega sporazuma povedal med drugim tudi naslednje važne zanimivosti:

»Lahko rečem le to, da pri reševanju tržaškega vprašanja ni bil dosežen nikakršen napredek, dokler so pogajanja vodile delegacije na širših sestankih. Šele ko smo se začeli pogovarjati brez svetovalcev in širšega občinstva, so se na realen in resen način pokazali obrisi morebitnega sporazuma. Mogoče takšna formula niti ni povsem točna in precizna. Pravzaprav je bilo že pri pogajanjih v Devinu in po sporazumu z generalom Morganom v Beogradu (v juniju 1945) povsem jasno, da je Trst za Jugoslavijo izgubljen... Churchill je bil (v juniju 1945) pripravljen uporabiti tudi vojaško moč, samo da bi obdržal Trst. Skoraj neverjetno je, da je bil pripravljen streljati na vsakogar, pa čeprav je bil še večeraj zaveznik. Silil je Trumana, naj ga podpre pri tako ostrem stališču do Jugoslavije.

Treba je priznati, da je tako brezobzirna politika Churchilla do Jugoslavije dala želene rezultate. Uspel je priključiti Trst k Italiji in si tako pridobil simpatije vladajočih krogov svojega bivšega sovražnika. Od trenutka, ko so se ZDA in Velika Britanija odločile, da bodo pritegnile Italijo in jo vzgajale v svojega varovanca in zaveznika, je bilo tudi očitno, da bodo storile vse, da bo Trst ostal pod Italijo. Tega dejstva se je morala zavedati tudi jugoslovanska vlada. Res je, da se je s to resnico sprijaznjevala zelo počasi in nerada. Globoko je bilo zakoreninjeno zaupanje v Sovjetsko zvezo in njeno zaščito. Miniti je moralo še veliko let, preden je tudi jugoslovanska vlada spoznala, da se tudi Sovjetska zveza vede ravno tako kot vsaka velika sila, da s svojo politiko želi samo uresničiti svoje sebične interese, in da so ideali in nesebična pomoč samo propagandne fraze...

Navajamo gornje ugotovitve pomembnega jugoslovanskega diplomata kot element geneze najprej dejanske, pred desetimi leti pa še formalne mednarodnopravne priključitve Trsta Italiji s podpisom osimskega sporazuma. Toda med elemente te geneze sodi tudi Titova izjava o njegovih pogovorih s Churchillom že skoraj eno leto pred vzpostavitvijo Morganove linije, izjave za beograjsko televizijo, ki je bila objavljena tudi v slovenski izdaji tednika »Komunist« 12. maja 1975, tj. niti pol leta pred podpisom v Osimu:

»Avgusta leta 1944... sem se v

STANISLAV RENKO

Od londonskega memoranduma do osimskih sporazumov

Neaplju prvič sešel s Churchillom... Takrat sem z njim razpravljal tudi o prihodnosti Istre in Trsta. Rekel sem mu, da se ne moremo odreči Istri in Trstu in da bomo vztrajali pri tem. Odgovoril mi je, da Istro moramo dobiti, Trsta pa ne. Vprašal sem ga, zakaj ne. Odgovoril je, da je zdaj treba dati nekaj tudi Italijanom, ker so šli v boj skupaj z zavezniškimi enotami. Povedal sem mu, kaj mislim, on pa je vztrajal pri svojem. Tu se, razumljivo, nisva mogla sporazumeti. Churchill je takrat še zahteval, da Pulj zaradi letališča zadržijo, dokler bodo prodirali proti Avstriji. To letališče jim je kot pomočno potrebno, kot tudi cesta od Pulja do Trsta. Strinjal sem se s tem, ne pa tudi s tem, da se odpovemo Trstu. Ostala sva pri tem...

Med postavke za obravnavo geneze londonskega memoranduma spada tudi dokument, ki ga je mladi tržaški zgodovinar in sedanji pokrajinski tajnik tržaške Krščanske demokracije Raoul Pupo našel v arhivu britanskega zunanjega ministrstva in ga omenja v svojem prispevku v trž. reviji *QUALESTORIA* št. 1 - 1984 - str. 68 pod naslovom »Il Bastione Trieste: la Gran Bretagna e la questione giuliana 1947-1949«. R. P. piše: »24. oktobra 1947 se je Bevin (tedanji britanski zunanji minister) strinjal z analizo svojih izvedencev in se odločno izrekel za hipotezo o razdelitvi Svobodnega tržaškega ozemlja med Italijo in Jugoslavijo...« in »smatral, da bi ta hipoteza utegnila naleteči na ugoden sprejem tudi s sovjetske in jugoslovanske strani; kvečjemu bi mogle nastati težave zaradi morebitne jugoslovanske kompenzacijske zahteve na goriškem območju.«

»... Bevin je poudaril nujnost skupne angloameriške pobude za razdelitev.« Britanska diplomacija je torej predlagala razdelitev STO, tj. priključitev Trsta k Italiji že komaj dvanajset mesec po uveljavitvi mirovne pogodbe z Italijo v mesecu septembru! — Isti zgodovinar Raoul Pupo, ki je to vprašanje raziskoval v Londonu na stroške deželne vlade Furlanije-Juljske krajine, pa v brošuri »L'ultima crisi per Trieste: la Gran Bretagna e la questione giuliana nel 1953« (Centro studi economico-politici »Ezio Vanoni« v Trstu, 1984) povzema po obsežni publikaciji Diega de Castra »La questione di Trieste. L'azione politica e diplomatica dal 1943 al 1954« (Trst 1981) podatek o »neformalnih stikih z Jugoslavo, kakor tudi o uradnih pogovorih Guidotti - Bebler, ki sta jih vodila med jesenjo 1951 in pomladjo 1952« o možnosti »razdelitve STO po etnični liniji«, tako da bi »po razlagi naših odgovornih za zunanjo politiko prepuštili Italiji vso cono A in italijanski ter obalni del cone B...«

Vsekakor pa velja ob letošnji desetletnici Osima ugotoviti, da geneza dejanske vključitve Trsta v Italijo še ni dovolj raziskana in da ta naloga poklicne zgodovinarje še čaka.

DO USTANOVITVE F-JK

Za kolikor toliko poučen pregled dogodkov 21 let dolge dobe od londonskega memoranduma do osimskega sporazuma kot ga želi prikazati svojim bralcem uredništvo našega dnevnika, ga je vsekakor potrebno razdeliti na več organskih razdobj. Takšno periodizacijo je prvi opravil pokojni ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta v Trstu dr. Karel Šiško-

vič v svojem predavanju — referatu na znanstvenem posvetovanju »Narodna in socialna politika v slovenski zgodovini od konca 19. stoletja do danes« v Ljubljani 17. in 18. novembra 1981, referatu, ki je bil objavljen v brošuri ob 10-letnici SLORI pod naslovom »Znano in neznano o slovenskem vprašanju v Italiji — Pogovori in razmišljanja« (Trst 1984). Omenjeno dobo je zelo sistematično — v skladu z znanstvenimi zahtevami ljubljanskega posvetovanja — razdelil na kar devet delov, ki se zdijo preštevilni za priložnostni dnevniški članek, ki terja strnjen in poenostavljen zapis. Zato bomo ta enaindvajsetletna dogajanja razdelili na dobo do vzpostavitve avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine (od 1954 do 1961) in na razdobje do Osima (1961 - 1975) in svoj pregled omejili na poglobljene dogodke ob predpostavki, da bralci že poznajo določbe posebnega statuta londonskega memoranduma in pravilnik za njegovo izvajanje, ki je bilo zaupano posebni jugoslovansko-italijanski mešani komisiji in s pripombo, da se bomo pri tem omejili predvsem na napore za izvajanje posebnega statuta in ostalih delov memoranduma na rodnoobrambnega značaja.

Že v prvem letu izvajanja spomnice o soglasju je bil podpisan videmski sporazum o osebnem obmejnem prometu 20. avgusta 1955, kar je v javnosti naletelo na zelo ugoden odmev, toda šele v januarju drugega leta — 1956 — je bil zaradi zavlačevanja s strani Italije sprejel pravilnik o načinu delovanja mešanega odbora, ki je bil ustanovljen prav zaradi tega šele v tretjem letu in se prvič sestal v maju in drugič pa že v novembru, toda ta pogostnost se je

kaj kmalu kršila. Že po štirih letih je prišlo do zloglasne diskriminacije tipično rasistične prepovedi slovenskega govora na Trgu Unità v Trstu leta 1958, česar se velja spomniti spričo dodatne — po desetih letih — določbe o največjem možnem varstvu manjšine — rasistične prepovedi rabeslovenskega govora na Trgu Unità. Ob peti obletnici pa so slovenski župani cone A skupaj s pokrajinskimi in občinskimi svetovalci »ne glede na svojo ideološko usmerjenost« napisali pismo predsedniku italijanske vlade pok. A. Segniju, da »morajo s težkim srcem pribiti, da skoro nobena določba Spomnice o soglasju in Posebnega statuta v prid Slovincem ni bila izpolnjena.« To je bil prvi zarodek poznejše enotne delegacije.

Niti po šestih letih ni bila še uresničena glavne določba posebnega statuta: zakon o slovenskih šolah. Nekateri slovenski starši so zaradi tega nesramnega zavlačevanja obupali, kar je imelo za posledico, da je število učencev na slovenskih šolah na Tržaškem padlo za 237 enot. Hkrati pa je generalni komisar italijanske vlade že tretjič prepovedal slovenski govor na omenjenem trgu. Zakon o slovenskih šolah je bil namreč sprejet šele po sedmih letih: 9. oktobra 1961, ki pa še ni bil zadovoljiv, saj je popolnoma prezrl Slovence v videmski pokrajini in s tem podaljšal njihovo raznarodovanje. Prav tako je šele po sedmih letih vlada v celoti izplačala v londonskem sporazumu obljubljeni znesek 500 milijonov lir za zgraditev Kulturnega doma v Trstu. V istem letu je bila poudarjena važnost, za tržaško gospodarstvo, dodatnega protokola k splošnemu trgovinskemu sporazumu od 31. marca 1955. (Preko 20 milijard lir do septembra 1961). — Med zarodke poznejše enotne delegacije spada tudi v tem letu protest vseh slovenskih političnih in kulturnih organizacij proti popisu prebivalstva po občevelnem jeziku. Ista ugotovitev velja za skupno zahtevo Slovencev v osmem letu za vključitev določil o zaščiti slovenske skupnosti v Italiji v bodoči posebni statut avtonomne dežele FJK, o katerem so v tem — osmem — letu razpravljali. Brez dvoma pa je bil v tem letu najvažnejši dogodek pritožba občinskega sveta Devin-Nabrežina proti raznarodovalnemu begunskemu naselju pri Sesljanu ter nezaslišano krivičnemu opominu vladnega komisarja županu, kakor tudi odločen argumentiran županov odgovor.

Prelomnico v polondonskem dogajanju pa predstavlja — po devetih letih — ustanovitev avtonomne deže-

od francosko govorečih prebivalcev v Dolini Aoste in Nemcev na Južnem Tirolskem. Manjka nam »etnični patriotizem«, ker se ne združujemo v eno samo stranko. Za trenutek sem pomislil, da Malintoppi navija za Slovensko skupnost, vendar je bilo vsem takoj jasno, v katerem grmu tiči zajec. Malintoppiju je žal, da nismo vsi Slovenci v eni sami stranki, ker bi nas tako najlaže preštevali na volilni preizkušnji.

Prof. Cassandro je vprašal, ali imamo Slovenci še kaj povedati o problemu preštevanja in ugotavljanja po »postopku«.

Mitko je ponovil, da smo že vse povedali v naši oktobrski izjavi. Storili smo vse, kar je bilo mogoče, sedaj naj odloča predsedstvo vlade. Kot Slovenci vsekakor ne sprejememo in ne bomo nikoli sprejeli kakršnegakoli preštevanja, saj bi privedlo samo do subjektivnih in torej do neobjektivnih rezultatov.

Pol ure pozneje je isto vprašal Gizzi. Predlagal je, naj Slovenci umaknejo oktobrsko izjavo. Očitno jih je zelo pekla, ker je izražala nezadovoljstvo Slovencev z zadnjimi kompromisnimi predlogi.

Gizziju sem odgovoril, da smo Slovenci prišli poslušat na to sejo »glasovalne izjave« članov komisije. Zato naj ne dreza s svojimi zahtevami, ker naše izjave ne bomo umaknili, saj smo prepričani, da najbolje obnavlja naša stališča, s katerimi mora biti vlada seznanjena. Seveda, če bi padli novi, zanimivi predlogi, bomo nadaljevali diskusijo, sicer pa ne.

Liberalce Armaroli je ubiral dramatične tone: »Vi zahtevate preveč. Italijansko govoreči državljani bodo po vašem zgolj tuji v lastni domovini...«

Oglasil se je Rizzo ter povedal, da govori tokrat v osebnem imenu in ne kot koordinator naše skupine. Ponovil je svoj kompromisni predlog glede seznama 35 občin. Na tem ozemlju bi občinske uprave lahko samostojno uveljavljale jezikovne pravice, tudi brez Metallijevega postopka.

Prof. Cassandro to ni bilo pogodu, češ da je sporna prisotnost Slovencev v 21 občinah, vi-

demske pokrajine, saj prejema s tega področja precej »petičije«. Rizzo mu je odvrnil, da bi si on ne drznil izjaviti, da v videmski pokrajini ni Slovencev.

S polemiko med Cassandrom in Rizzom se je končal dopoldanski del seje.

Po kosilu se je diskusija zavlekla tudi v banalnosti in podrobnosti. Zanimiv je bil nov poseg republikanca Malintoppija, ki je podprl zahteve slovenskega gledališča, odločno pa je nasprotoval slovenskim televizijskim programom, češ, da lahko gledamo ljubljansko televizijo.

Malintoppija omenjam večkrat, ker je pozneje postal pomembna osebnost, saj ga je predsednik vlade Cragi imenoval za predstojnika posebnega »urada za človekove pravice« pri predsedstvu vlade. Ko sem prebral agencijsko vest, sem se zmrdnil. Če bo Malintoppi delil »človekove pravice«, smo res prišli skoraj do dna. Vendar je na tem mestu ostal le dobro leto. Konec 1984 je umrl za neozdravljivo boleznijo.

V zadnjem delu razprave je Malintoppi podprl našo zahtevo, naj bi izvršilne norme zaščitnega zakona izdelala za vlado posebna paritetna komisija, v kateri naj bi bila polovica Slovencev. Cassandro in Gizzi sta takoj poudarila, da bi predstavnike manjšine morala imenovati dežela, ne pa kak manjšinski organ, saj ne moremo priznati slovenski manjšini, da nastopa kot samostojen subjekt.

Ta razglašena nota je zaključila prvi dan razprave. Prespali smo v hotelu »Senatos«, ki je tik palače Minerva. Tu so stanovali tudi člani enotne delegacije na svojih večkratnih romanjih v večno mesto. Hotel je star, brez pretiranega blišča in udobja, toda poceni.

Naslednjega dne je Malintoppi prebral zaključno izjavo, najbrž v imenu republikanske stranke. V njej graja Slovence, ker nismo sprejeli preštevanja, vendar poziva državno oblast, naj nam ga na primeren način vsili, če nam je prav ali ne. Z Malintoppijem se je takoj strinjal prof. Armaroli, predstavnik liberalne stranke.

Z liberalcem in republikancem je takoj potegnil socialdemokrat prof. Suadi. Ustvarjal se je »laični blok«, ki je postal moden v začetku osemdesetih let, sedaj pa deluje samo proti Slovincem v naših krajih.

Ura se je nagibala k poldnevju. Še zadnjič je Šiškovič prosil za besedo, tokrat bolj diplomatsko. Kavalirsko je priznal profesorju Cassandru, da je vodil komisijo v nelahkih okoliščinah. Upam, je dodal, da polemike na sejah ne bodo pokvarile osebnih odnosov. Napregli smo pač vse svoje sile, vendar nam ni uspelo zapolniti vrzeli, ki so zevale med različnimi pristopi do manjšinskega vprašanja. Kar smo dosegli po treh letih dela, nas ne zadovoljuje, saj nikakor ne ustreza ravni zaščite, o kateri govorijo mednarodni sporazumi, predvsem osimski dogovor.

Cassandro se je Šiškoviču zahvalil za prijazne besede in se strinjal, da je obračun našega dela nezadovoljiv. Manjšinsko vprašanje je veliko, saj gre za določitev razsežnosti 6. člena ustave. Ni lahko najti praktične rešitve, če nam ni jasno globalno ozadje, če nimamo splošnega pogleda nanj. Tembolj je to težko v komisiji, ki je ne sestavljajo samo izvedenci, pač pa je »mixtum compositum«, zmes izvedencev in politikov. Cassandro se je zahvalil vsem, predvsem pa članom zadnje paritetne skupine, ki je dala komisiji najpomembnejši doprinos. »Ta prispevek bom izročil predsedniku vlade, da ga primerno oceni.«

Cassandro je zaključil z neapeljskim izrekom, naj ne tožimo nad revnimi zaključki našega dela: »Tudi najlepša ženska ne more dati več od tega kar ima. Saj me razumete.«

Naglo smo se poslovili, brez pretirane priščnosti. Pohiteli smo na popoldanski vlak, ki nas bo pripeljal domov tik pred nočjo. Mučilo se nam je, pa sem na postaji kupil za vse piva in obloženih krunic. Slik se je prismejal z majhnim zavikom: »Kupil sem karte, da nam ne bo dolgčas po poti.«

Zasedli smo kupe in potegnili izpod okna mizico. Aljoša je sedel vstran, si položil na kolena aktovko ter notes in začel z reševanjem

matematičnih igrice, ki mu očitno nadomeščajo križanke. Takoj se je zatopil v svoje formule in nekaj nerazumljivega mrmral. Srkali smo pivo in jedli v velikih zalogah. Profesor Sirk pa je zmešal karte in jih razdelil. Začel se je najdaljši turnir v briškoli in tršetju, kar jih pomnim, saj nas je zagrabila prava igralška strast. Vanjo smo sproščali vse nakopičene napetosti, toda kregali se nismo.

Mitko je igral resno, razmišljujoče. Boris zahtevno, Sirk zvito, jaz pa nerodno, ker ne znam. Še kratkoviden sem, pa nisem razumel tihih znakov, ki si jih soigralca sporočata pri trešetju. Kljubovala pa sva vseeno, da je bila igra izenačena do zadnjega.

Pri čerčanju nas je Sirk začel priganjati: »Fantje, pohitimo, jaz izstopim v Tržiču...«

S tem se je zaključilo naše triletno delo. Vračali smo se radostno sproščeni, ker se je tlaka končala, obenem po nezadovoljni, ker nam ni uspelo doseči kaj več. Po poti smo se zbadali, ali bo morebiti kdo izmed nas član obljubljeneparitetne komisije za izdelavo izvršilnih norm zaščitnega zakona, seveda, ko ga bo parlament odobril. V svojem optimizmu smo bili prepričani, da bo to kmalu, čeprav ne takoj. Kar vsi bi lahko šli v paritetni odbor, saj smo bili kot dobra košarkarska ekipa. Bili smo tudi prijatelji, neglede na različno starost, poklic in izkušnje. O strankarskih razlikah ni bilo najmanjšega sledu. Žal nam je bilo, da se ne bomo več tako pogosto srečevali na poti in v Rimu ob krožniku »jeznih testenin«, nesoljenih rib in zelenjavnih rimskih predjedih, na jutranji kavi pri »Zlatem zrnu«, v hali hotela »Senatos«, pri prodajalni časopisov na Minervinem trgu. Nekaj lepega se je trgalo, a se ni pretrgalo za vselej. Edino Mitka ni več. Pobralo ga je nekega zimskega jutra, v ljubljanski bolnišnici. Vest o njegovi smrti nas je prizadela, globoko, hudo, ker smo imeli v njem bistroumnega mentorja, zvestega, čeprav jeznoritega prijatelja, predvsem pa globokega poznavalca naše manjšinske problematike. Gotovo je bil prav on duhovni »načelnik« slovenske peterice v Cassandrovij komisiji.

le z ustavnim zakonom št. 1 od 31. januarja 1963. Ustanovljena je bila — s posebnim statutom — prav zaradi prisotnosti slovenske narodnostne manjšine, katere pa statut niti posebej ne omenja. Kljub temu bi bilo mogoče tudi na njegovi podlagi uresničiti najmanj sledečih sedem najvažnejših slovenskih zahtev: raba jezika v odnosu do vse oblasti, pravično zastopstvo v javnih uradih, jamstvo primerne predstavnosti v deželnem svetu, dvojezični napisi v narodnostno mešanih krajih, prepoved spreminjanja občinskih meja in razveljavljanje najbolj grobih fašističnih zakonov.

V tem letu 1963 je bila prvič po svetovni vojni na aprilskih volitvah izvoljena predstavica Slovencev v Italiji v italijanski parlament: Marija Bernetič.

DO OBLJUBE ZAŠČITE

Deseta obletnica londonskega sporazuma 1964 je pomenila tudi otvoritev Kulturnega doma v Trstu in pa zgodovinski sporazum o levem centru. Občinski svet občine Devin-Nabrežina je sprejel 1. aprila resolucijo proti raznarodovalnemu naselju beguncev. V tej in v tržaški pokrajini je prišlo v enajstem letu do sporazuma o levem centru, Rižarna pa je bila proglašena za narodni spomenik.

Toda leto 1965 bo ostalo zapisano v naši zgodovini predvsem zaradi protislovenske gonje in demonstracij v Trstu ob izvolitvi slovenskega člana PSI v občinski odbor tržaške občine — Dušana Hreščaka.

V juniju 1965 je prišlo do drugega sklepa ustavnega sodišča, da dežela ni pristojna za določanje predpisov o narodnih manjšinah, 25. novembra je bila SKGZ prisiljena protestirati proti razlaščenju za gradnjo naftovoda. Že 20. februarja pa je občni zbor Sindikata slovenske šole ugotovil, da še ni bilo poskrbljeno za izvajanje zakona o slovenskih šolah. Naslednje leto je bila 100-letnica priključitve Beneške Slovenije Italiji in Slovenci videmske pokrajine so poslali predsedniku republike posebno spomenico, a sedem slovenskih osrednjih prosvetnih in kulturnih organizacij je objavilo posebno izjavo. Končno je 19. oktobra 1966 senat ukinil fašistični zakon o prepovedi dajanja »tujih« krstnih imen, medtem ko je zakon o poitalijančevanju primkov ostal v veljavi in ni preklican kot to danes. Istega leta je bila z zadovoljstvom sprejeta tudi novica, da je bil v skladu z izvajanjem koncilskih sklepov imenovan 11. oktobra za škofijskega vikarja v Trstu slovenski kanonik mestnega kapitlja. V trinaajstem letu ni bilo razen že rutinskih diskriminacijskih postopkov — nobenega važnejšega dogodka. Pač pa je potrebno omeniti v štirinajstem 1968. letu vsaj tri dogodke:

— Predsednik deželne vlade dr. A. Berzanti je med razpravo o programski izjavi rekel, da »deželni odbor ne zanika, da živijo tudi izven pokrajin Gorica in Trst občani slovenskega jezika, še manj pa kateremu koli zanika priznanje pravic« in da »deželni odbor namerava posredovati pri vladi s tem, da bo učinkovito zastopal potrebe manjšine...«

— SKGZ, slovenski komunisti, slovenski socialisti in SSK so poslali tedanjemu predsedniku Saragatu med njegovim obiskom v Trstu posebna pisma z zahtevami po izvajanju narodnostnih pravic.

— V oktobru 1968 so poslanci KPI Škerk, Pietro Ingrao, Mario Lizzero, Guidi in Scaini predložili predsedstvu poslanske zbornice zakonski predlog, ki vsebuje predpise za zaščito narodnostnih in jezikovnih skupin.

Ob petnajstletnici 1969 so v februarju stavkali slovenski šolniki in stavko obrazložili z dvajsetimi zahtevami, slovenski dijaki pa so zasedli vse višje srednje šole in tesno sodelovali z italijanskimi dijaki ter v posebnem pismu skupno sestavili zahteve in jih poslali šolskemu skrbniku. Pomemben je tudi datum 20. decembra, ko je tržaški občinski svet sprejel sklep o »publicizaciji« slovenskega gledališča v Trstu. Že začetek aprila pa je bil po dolgotrajnih pogajanjih sklenjen sporazum za tržaško občino med SSK in strankami leve sredine. V šestnajstem letu 1970 — praznovali smo 25. obletnico osvoboditve in obnovitve slovenskega šolstva — je prišlo do najvažnejšega javnega protesta v vsem obdobju po londonskem memorandumu, in sicer 10. junija v Rimu. Organizirali so ga slovenski šolniki, ki so demonstrirali najprej pred poslansko zbornico, kjer je njihovo delegacijo sprejel tedanji predsednik zbornice Sandro Pertini, nato pa še pred palačo senata in se pogovarjali s skupino levičarskih senatorjev, a poklonili so se tudi žrtvam v Ardeatinskih jamah, njih delegacijo je sprejela najprej podtajnica ministrstva za prosveto, nato pa še ministrov šef kabineta.

Nič manj važen je tudi datum 20. april 1970, ko so senatorji KPI Sama, Gianquito, Pirastu, Sotgiu, Mamucari, Brambila, Viola in Fortunati predložili prvi zakonski osnutek — od petih, ki že petnajst let ležijo v senatu — za pravno zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji, zaščito, ki je niti po tolikih letih nismo še dočakali.

Kot zasmeh pa zveni ugotovitev, da je bil sele v oktobru 1970 dokončno potrjen deželni zakon — 15 let po Londonu! — po katerem italijanska zakonodaja Slovence v Italiji lahko imenuje z imenom »Slovinci«, kar dovolj drastično dokazuje poniževalni in žaljivi način ravnanja s Slovenci v Italiji.

Sledilo je leto 1971 — sedemnajsto

— ki je bilo leto enotnih zahtev in hkrati leto formalnega rojstva enotnih delegacij vseh Slovencev v Italiji. Že prejšnje leto je 3. decembra 27 slovenskih predstavnikov strank, organizacij in skupin poslalo tedanjemu predsedniku vlade Emiliju Colombu pismo s prošnjo, naj enotno delegacijo sprejme, toda šele 2. decembra je tedanji predsednik (Krščanska demokracija) po dolgem letu čakanja sprejel enotno 11-člansko delegacijo v Rimu. To je bil po drugi vojni prvi primer, da je eden izmed tolikih predsednikov italijanskih vlad vendarle sprejel predstavnike Slovencev.

V tem letu je sestavila svoj predlog ustavnega zakona za globalno zaščito SKGZ, ki je znan kot »Paket SKGZ«, v mesecu juniju pa je vložila svoj predlog zakona še PSI, nato pa še Slovenska skupnost iz Trsta in demokratska zveza iz Gorice, medtem ko je svoj predlog vložila še stranka PSIUP (Partito socialista italiano di unità proletaria), ki pa je bila kmalu razpuščena.

To je tudi leto obljube tako imenovane največje zaščite za obe manjšini v Italiji in Jugoslaviji, obljuba, ki je bila uradno zapisana v sporočilu o uradnih pogovorih v mesecu februarju v Benetkah med obema zunanjima ministroma, ki sta bila tedaj Moro in Tepavac. Že v mesecu marcu pa vsebuje obljubo največje zaščite uradno poročilo o beograjskih pogovorih med predsednikoma obeh sosednjih republik — Tita in Saragata. Čez štiri leta je bilo to načelo vključeno v osimski sporazum.

DO PODPISA V OSIMU

Vse kaže, da se je že po Saragatovem obisku začelo ustvarjati ugodno vzdušje za pogajanja za doseg sporazuma, ki je bil čez štiri leta podpisan v Osimu. Kdaj so se začeli prvi siki, dosedanje zgodovino pisje še ni raziskalo. Vendar se zdi, da je vzdušje pomagal ustvarjati tudi sklep vrhovnega sodišča v Rimu, ki je po dolgih tridesetih letih razveljavil krivično krvavo sodbo fašističnega sodišča na drugem tržaškem procesu. V ta okvir lahko vključimo tudi novembrski skiep v osemnajstem letu 1972 — skupščine SR Slovenije, ki »podčrtuje ustavno obvezo republike, da naši manjšini v Italiji posveča kontinuirano skrb, kar ni naloga samo skupščine in izvršnega sveta, ampak vseh samoupravnih struktur, samoupravnih skupnosti, kulturno-prosvetnih, gospodarskih, znanstvenih organizacij in ustanov...« Pa tudi deželni odbor FJK je v mesecu oktobru odobril zakonski osnutek o »povračilu posebnih stroškov v breme krajevnih ustanov« zaradi posebnih izdatkov za dvojezičnost na področju, na katerem živi tudi slovenska manjšina, čez nekaj mesecev je predlog odobril tudi deželni svet.

Omenjene zakonske osnutke za glo-

balno zaščito so vse štiri stranke predložile vnovič v maju novoizvoljenemu parlamentu. Poslanec KPI Albin Škerk pa je v oktobru predložil poslanski zbornici zakonski osnutek, ki skoraj v celoti vsebuje zakon, znan kot zakon »Škerk-Belci« kot dopolnilo zakona o slovenskih šolah iz leta 1961. Novembrski kongres PSI je v tem osemnajstem letu odobril resolucijo o zaščiti Slovencev v Italiji. K omenjenemu vzdušju je verjetno prispeval tudi sklep tržaškega občinskega sveta 2. februarja 1973 — v devetnajstem letu — o podpori globalni zaščiti

V veliki meri je k ugodnemu vzdušju pripomogla Mednarodna konferenca o manjšinah, in sicer najprej pripravljala konferenca v februarju 1973, v devetnajstem letu, in nato konferenca sama v juliju leta 1974. Da so se v tem letu očitno začela uradna pogajanja za osimski sporazum utegne biti znamenje dejstvo, da se je po dolgem, več kot enoletnem presledku zadnjič sestala mešana komisija za posebni statut LM v drugi polovici meseca decembra 1973. Spričo važnosti mednarodne julijske konference opozarjamo na strnjeno poročilo pok. dr. K. Šiškočiča, ki je organiziral in koordiniral skoraj vse zamejske slovenske referate. V tem poročilu je poudaril: »Vsekakor imajo Slovenci v Italiji edinstveno priložnost, da njene rezultate izkoristijo s konkretnimi dejavnostmi v postavljanju zahtev in s stalnim pritiskom na odgovorne dejavnike...« — Poleg te konference sta bila v tem letu 1974 še dva pomembna dogodka: v januarju je tržaški župan Spaccini navedel nekaj konkretnih obveznosti: poimenovanje ulic in trgov po slovenskih znamenitih osebnostih, zaposlitev osebja z znanjem slovenščine, ustanovitev urada, ki naj bi se ga posluževali Slovenci pri urejanju svojih upravnih zadev in poudaril, da občinski odbor zastopa načelo globalne zaščite. — Stranke ustavnega loka pa so v deželnem svetu z resolucijo potrdile voljo, da se zagotovi Slovincem izvajanje čl. 6 ustave in čl. 3 posebnega deželnega statuta. Pri tem je deželni poslanec PSDI prof. Lucio Lonza dejal: »Pretvorili bomo v stvarnost načelo o globalni zaščiti ne samo v Trstu in Gorici, temveč tudi v Nadiških dolinah.«

V letu 1975 — enaindvajsetem po LM — je brez dvoma najvažnejši dogodek podpis sporazuma v Osimu z njegovo preambulo in čl. 8 v preambuli podpisnici »potrjujejo svojo privrženost načelu največjega možnega varstva državljanov — pripadnikov manjšin, ki izvirajo iz njunih ustav in njune notranje zakonodaje in ga vsaka stran uresničuje avtonomno, pri čemer se ravna tudi po načelih ustanovne listine združenih narodov, univerzalne deklaracije o človekovih pravicah, konvencije o preprečevanju kakršnihkoli oblik rasne diskriminacije

in univerzalnih paktov o človekovih pravicah«. Ta del sporazuma presega vsebinsko in zemljepisno Posebni statut lond. memorandumu, ker največje varstvo velja ne samo za tržaško, temveč tudi za goriško in videmsko pokrajino. Obenem pa je to besedilo razlaga za izvajanje člena 8, ki omenja »veljavo specialnega statuta« od 5. oktobra 1954 in da bo »vsaka stran ohranila v veljavi notranje ukrepe, ki jih je že sprejela pri izvajanju omenjenega statuta in da bo v okviru svojega notranjega prava zagotovila pripadnikom zadevnih manjšin enako raven varstva kot jo je določal specialni statut, ki neha veljati«. — Od ostalih dogodkov v letu 1975 je potrebno omeniti še naslednje tri: Enotna petčlanska delegacija je tedanjemu predsedniku republike Leoneju med sprejemom v Trstu 24. aprila izročila spomenico glede globalne zaščite. — V mesecu septembru je poslalo 32 predstavnikov Slovencev iz Beneške Slovenije pismo videmskim in pokrajinskim svetovalcem in tajnikom vseh strank s pozivom, naj poskrbijo za ukrepe za priznanje narodnostnih pravic Slovincem v videmski pokrajini. — 11. decembra — en mesec po podpisu v Osimu, se je zaključil obisk delegacije deželnega odbora FJK v Ljubljani s skupnim poročilom, da sta se obe delegaciji obvezali tudi, da bodo zajamčeni večji stiki obeh manjšin z matičnima narodoma.

ZAKLJUČEK

Po podpisu v Osimu je sledilo dolgih 10 let znanega zloglasnega zavlačevanja in oklevanja glede uzakonitve ne le »največjega možnega varstva« temveč celo povsem normalne globalne zaščite. Zato zaključek tega bežnega in prekratkega pregleda dogajanja med leti 1954 in 1975 ne more biti tolažilen, pač pa nam se ob njem vsiljujejo besede iz izjave SKGZ, ki jo je naš dnevnik objavil dva dni po podpisu: »SKGZ meni, da pomeni sporazum o zaščiti slovenske manjšine odpravo dosedanje prakse ozemeljskega in vsebinskega omejevanja pravic in izhodišče za hitro in učinkovito uresničevanje podpisanih obvez, ki bodo globalno zaščitile vso slovensko manjšino v videmski, goriški in tržaški pokrajini.«

Vsiljujejo pa se nam pri tem tudi besede, ki jih je pokojni Edvard Kardelj izrekel poltrgujo leto pred podpisom v Osimu na nekem množičnem zborovanju v Ljubljani: »Mi smo z meddržavnimi pogodbami ustvarjeno stanje sprejeli kot izhodišče za vse naše odnose z Italijo. To smo storili predvsem zato, ker smo verjeli in tudi danes verjamemo, da bo Evropa v drugi polovici XX. stoletja bogatejša za spoznanje, da je potrebno prenehati s spreminjanjem meja, pač pa začeti z njihovim ukinjanjem in ustvarjanjem pogojev za svobodno gibanje ljudi ne glede na njihovo nacionalno in državno pripadnost.«

TOM MARC

Pred desetimi leti v gradu grofov Leopardi

Vest, da bosta Italija in Jugoslavija podpisali sporazum za rešitev vseh medsebojnih odprtih vprašanj, je prišla v redakcijo tako rekoč v zadnjem trenutku. Da so pogajanja v teku, je bilo znano, ni pa bilo jasno, v kakšni fazi so bila. Že nekajkrat prej so se pojavile govorice, da je besedilo sporazuma že izdelano, in da čaka samo na uradni podpis, vsakokrat pa je sledil demanti.

»Stanje pripravljenosti« v uredništvu se je poostrišlo šele v soboto. 8. novembra, ko se je zvedelo, da je predsednik vlade Moro dan prej sklical v Rim takratnega predsednika dežela Comellija in ga seznanil z vsebino sporazuma. Prav v soboto pa se je v Trstu sestal na izredni seji še deželni odbor in odobril Comellijevo

poročilo, s tem pa je bila prižgana še zadnja zelena luč za podpis.

In res smo kmalu zatem prejeli opozorilo: podpis bo v ponedeljek, 10. novembra.

Že v nedeljo se s kolegom agencije Alpe Adria odpraviva v Rim, ne da bi vedela ne ure ne kraja podpisa. Rimski krogi ne vedo ničesar, bolje so informirani fašisti, ki že trošijo po napol praznem središču večnega mesta letake proti »izdaji« in »prodaji italijanske Istre«.

Sledi nekaj ur mrzličnega poizvedovanja, šele zvečer pa končno izveva: italijansko-jugoslovanskega sporazuma ne bodo podpisali v Rimu, ker se bojijo pouličnih manifestacij fašistov, pač pa v Anconi, menda v tamkajšnji prefekturi, v ponedeljek popoldne.

Skupaj z dvema jugoslovanskima kolegoma se v ponedeljek navsezgodaj odpravimo z vlakom v Ancono, kjer se poizvedovanje nadaljuje. Prvo, kar izvem, je, da podpis ne bo v prefekturi, ker je še vedno močno poškodovana zaradi potresa izpred treh let. Morda bodo sporazum podpisali v Falconari, na vojaškem letališču nedaleč od Ancone, toda tam novinarji nimajo dostopa. Najamemo avtomobil in se odločimo, da se kljub temu odpravimo v Falconaro, ko pride spet »protiukaz«: res je, da bo jugoslovanska delegacija dopotovala z letalom v Falconaro, podpis pa bo v Osimu.

Osimu, kje je pa to? Ime, ki je bilo v zadnjih desetih letih tolikrat zapisano in izgovorjeno, je bilo takrat za nas popolna neznanka. Treba je bilo kupiti cestno karto, nakar smo se odpravili po vijugasti cesti, ki se dviga iz obmorske Ancone proti gričevnatemu svetu v notranjosti. Po nekaj kilometrih naletimo na patroljo cestne policije in jo vprašamo za informacijo. In prav presenečeni smo, ko nas agenta na motorjih spremljata vse do kraja, ki je bil izbran za ta zgodovinski dogodek.

Pa še zadnje presenečenje: ceremonija ne bo v Osimu, pač pa nekaj kilometrov stran, v kraju, ki se imenuje Castel Monte di San Pietro, kjer stoji grad grofov Leopardi.

Kraj je res slikovit: srednjeveški grad, katerega zidovi so delno prekriti z bršljanom, okoli park s stoletnimi drevesi, proti vzhodu pa prekrasen pogled na Jadransko morje. Ob jasnih dnevih se od tod vidi jugoslovanska obala, mi pa ujamemo le pogled na morje, saj se že mrači.

Ko dospemo v grad, je še vse mirno. Samo furgon italijanske televizije, parkiran na dvorišču, pričča, da se bo tu nekaj pomembnega zgodilo. Ker smo prvi novinarji, ki smo prišli v grad, se imamo še čas pogovoriti s prijazno grofico, ki nam potrdi neke daljne

sorodstvene vezi s pesnikom Giacocom Leopardijem: rodbina je ista, le veja je druga.

Malo po peti uri, ko je že tema, dospeta oba ministra, vsak s svojim spremstvom funkcionarjev in novinarjev. Jugoslovanskih kolegov je kar precej, italijanskih pa bore malo. Kaže, da niso bili pravočasno obveščeni. Le kake pol ducata — med njimi dopisnica takrat močno protijugoslovansko usmerjenega Piccola — je uspelo se v zadnjem trenutku vkrcati na letalo zunanega ministra Rumorja.

Svečanost je kratka, a slikovita, v razmeroma majhni orožarni, kjer so shranjeni orožje in uniforme iz italijanskih osvobodilnih vojn 19. stoletja. Miloš Minić za Jugoslavijo in Mariano Rumor za Italijo sedeta za mizo, kjer že čakata dva obsežna svežnja. To so vsi deli sporazuma skupaj z dodatnimi protokoli, napisani v francoščini, ki je uradno besedilo pogodbe. Samo podpisovanje traja deset minut. Sledita si kratki izjavi obeh ministrov in že je ceremonija končana. Ura je 17.45.

Zgodovinsko dejanje je torej opravljeno, sedaj me čakajo še novinarske dolžnosti. Treba je čimprej poslati članek v Trst. Napišem ga kar stoje, na hitrico, in se polastim edinega telefona v gradu, kjer pa lahko dikiram v miru. Italijanski kolegi so že odšli v Osimu in v vrsti čakajo pred telefonom v edinem odprtlem baru v središču mesteca. In potem še povratek, z avtom do Ancone in z vlakom v Trst.

Tako se je torej odvijalo dejanje, ki je sprožilo toliko pričakovanj, pa tudi toliko polemik. Že ozračje pred podpisom, kot sem skušal opisati kaže, da se je italijanska stran lotila sporazuma nekako sramežljivo, skoraj da bi šlo za neko konspirativno dejanje, ne pa za važno prelomnico v duhu Helsinške listine. Morda tudi iz tega zadržanja izhaja vse tisto, kar je prišlo potem negativnega. Toda to je stvar današnjega dne.

BOJAN BREZIGAR

Mejniki našega čakanja

Deset let Osima. Pa tudi deset let hrepenenj, pričakovanj, razočaranj za nas, Slovence v zamejstvu. V tem desetletju je vzbudil našo pozornost vsak premik, pa naj je bil še tako majhen. Do vsakega dejanja, ki bi lahko dalo slutiti, da se naše vprašanje bliža rešitvi, smo bili tako zelo pozorni. A zaenkrat so ostala samo pričakovanja.

Primorski dnevnik je pred desetimi leti lahko komentiral obveznosti, ki jih osimski sporazum vsebuje v zvezi s slovensko manjšino: »V tej obvezi vidi naša narodnostna skupnost napoved, podkrepljeno tudi v izjavah deželnih in krajevnih uprav ter političnih predstavnikov strank ustavnega loka, da se bodo poslej naša vprašanja v novem ozračju reševala hitreje in učinkoviteje kot doslej, brez omejitev in diskriminacij, na celotnem področju dežele, kjer živimo Slovenci. Ne bomo odnehali od vztrajnih zahtev, da se obveznosti do nas čimprej izpolnijo. Vsako odlašanje bi slabilo zaupanje v demokratične sile italijanskega naroda in v dobro politično voljo njihovih predstavnikov.«

Tako pred desetimi leti. Dolga so bila ta leta. In ko so mi rekli, naj bi nekaj napisal, sem opazil, da mi je marsikaj že šlo iz spomina. A nič bistvenega. Kajti zaenkrat smo, kar se naše manjšine tiče, še vedno tam, pri pričakovanju. In pri upanju. Z upanja pa je, resnici na ljubo, nekoliko manj.

To ni in noče biti zgodovinski pregled dogodkov. Prav tako to ne more biti ne obtožnica in ne zagovor osimskega sporazuma. To je samo nekaj spominov časnikarja, ki je v glavnem sledil vprašanjem enega aspekta osimskega sporazuma, tistega, ki zadeva slovensko manjšino v Italiji. In če je torej ta spomin včasih občuten, včasih odmaknjen, je to posledica večje ali manjše svežine spominov, nikakor ne od večje ali manjše teže posameznega dogodka.

Začelo se je z dekretom. Pripravila ga je vlada in v njem je bila velika skrb namenjena plačevanju prevajalcev. Odlok je v bistvu vseboval uzakonitev tistega, kar že imamo na osnovi Londonskega sporazuma. S tem je hotela vlada zadostiti določili, ki je predvidevalo, da morata državi v teku 18 mesecev sprejeti ustrezne ukrepe za izvajanje sporazuma. Rimska vlada je hotela na tak skromen način zadostiti temu določilu. In v dvorani tržaške prefekture, v kateri se je posebna parlamentarna komisija, ki ji je predsedoval senator Sarti, sestajala s tržaškimi političnimi dejavniki so nekateri parlamentarci — spominjam se senatorja Sartija in poslanca Belcija — vneto zatirjali, da mora vlada sprejeti ta odlok, kajti sicer bi nastala huda zakonska praznina, saj londonski Memorandum ni bil več v veljavi. Kar smešno je bilo, kako so se vsi zavzemali za Memorandum, za izvajanje katerega pred dvajsetimi leti niso hoteli slišati.

Z dekretom tako ni bilo nič. Na močan in enoten pritisk manjšine, nekaterih političnih strank in organizacij, ga je vlada ukinila. Da bi nastala kaka praznina se pravzaprav ni zavedel nihče. Razen prof. Sama Pahorja, kateremu je finančna intendantca resno odgovorila, da mu ne more več preskrbeti obrazca za davčno prijavo v slovenščini, ker londonski Memorandum ni več v veljavi. In tako Samo Pahor ne plačuje več davkov.

Pač pa je ta dekret sprožil dolgo diskusijo, ki se še ni končala. Vrtele se je, oziroma vrti se okrog dileme, ali je preambula nekega sporazuma sestavni del sporazuma in je torej enako obvezujoča, ali pa gre samo za uvod, ki ne obvezuje nikogar. Jedro vprašanja je v vsebini preambule, ki govori o največji možni zaščiti manjšine, medtem ko je v sporazumu samem govor samo o ohranitvi stopnje iz londonskega Memoranduma. Koliko črnila je steklo o tem vprašanju! Pa vendar zdrava pamet pove, da je nekaj, kar je bilo napisanega, podpisanega, ratificiranega in objavljenega v uradnem listu vendar obvezujoče, pa četudi je možno med paragrafi mednarodnega prava iztakniti kako drugačno interpretacijo. Sicer pa je resnica tudi nekje drugje. Vsi vedo, da vsak sporazum med suverenimi dejavniki velja, v kolikor ga podpisniki spoštujejo. Če ga ne spoštujejo, si za to prevzamejo odgovornost, ki je v glavnem predvsem moralna. Italija pa ni hotela slišati za noben očitek, saj v mednarodnem krogu velja za državo, v kateri je vprašanje manjšin zgledno rešeno. In vendar svetovno priznani izvedenci mednarodnega prava dokumentirano trdijo, da so preambule sestavni del pogodb.

Vprašljive pa verjetno niso bile preambule. Vprašljiva je bila resnična volja, da se spoštuje zapisana obve-

za. Pa ne samo ona iz osmega člena, ki so jo hoteli zreducirati na dekret o prevajalcih. Obveza, da se manjšini prizna res največja možna zaščita.

Nekako vzporedno z dekretom je prišla Lista. Sprva se je ukvarjala z mejo. S časom pa je postalo jasno, da je prav vprašanje dokončnosti meje najbolj trden člen sporazuma samega. To je sedaj jasno popolnoma vsem in tako je predstavnik največje organizacije beguncev, ki je pred desetimi leti rohnol v parlamentu, pred dobrim mesecem dni začel poseg na sprejemu pri predsedniku republike za ugotovitvijo, da je meja dokončna.

Ko se je ta »mejna poanta« izpela, je iskala Lista za Trst druge prijeme. Kaj kmalu je morala opustiti tudi konjička »proste cone«, o katerem je zbrala 65.000 podpisov, ki sedaj ležijo v arhivu poslanske zbornice. Tako je zajahala dva konja, prosto industrijsko cono na Krasu in slovensko manjšino.

Prosta industrijska cona je škodljiva, ker onesnažuje »naš« Kras, so nam takrat dopovedali in kar naenkrat smo pridobili nekaj desetstisočev zagovornikov Krasa. Res škoda, da jih nismo imeli, kadar so gradili ezulska naselja, naftovode, plinovode, ceste, avtoporte, tovarne in še kaj. Vendar nikoli ni prepozno, pravi pregovor, in tako smo se znašli v veliki družbi zagovornikov Krasa. Pa kaj, ko je ta družba izplahnela takoj ko je bilo treba graditi avtocesto, in ko je bilo treba določiti kraj področja za raziskave. To zemljo je pač treba žrtvovati za skupno korist, so trdili in tako smo ugotovili, da predlog o »diferencirani zaščiti« ne velja samo za manjšino, ampak tudi za Kras: ščititi ga je treba pred vsem, kar bi lahko onesnažilo Trst z jugoslovanskim kapitalom, podpirati pa tisto, kar bi lahko oplemenitilo Slo-

vence, ker bi jih oddaljilo od njihove in približalo italijanski kulturi. Saj se je tudi sam voditelj Liste Cecovini večkrat ponašal s tem, da je opustil kulturo očeta Čehovina in se oplemenitil z višjo kulturo...

Konj, ki je bil in je Listi še danes najbolj všeč, pa je nedvomno zaščita slovenske manjšine. Koliko je bilo v teh letih rečenega in napisanega o tem vprašanju. Koliko fantastičnih oslarij! In tudi, kako zelo negativno je vse to vplivalo na razvoj odnosov v Trstu. Naraščala je nepetost. Sprožili so pravo kampanjo proti manjšini, proti osnutkom zaščitnega zakona, osebno proti Jelki Gerbec. Mobilizirali so nekatere šole, polnili so časopise in revije. In še niso odnehali. Osnovna poanta je, da bi zaščitni zakon pomenil nadlodo manjšine nad večino, da bi manjšini priznal privilegije in s tem škodoval večini. Za nameček pa še dodajajo, češ, pogledite, kaj se dogaja na Južnem Tirolskem in se ne zavedajo, da je stanje tam povsem drugačno, da so tam Italijani manjšina in Nemci večina in da se torej, če že hočemo postaviti neko primerjavo, Italijani na Tržaškem obnašajo do Slovencev tako kot Nemci na Južnem Tirolskem do Italijanov, z obvezno pripombo, da Nemci nimajo za sabo vsega državnega aparata, ki ga imajo Italijani.

V vsem tem je morda predvsem velik strah. Ta strah prihaja do izraza vsakokrat, ko kdo pride v Trst in poudarja, da je Trst zelo italijansko mesto. Ta »italianissima«, pridevnik, ki ga ne namenja ne Firencam ne Rimu ne Neaplju ampak samo Trstu, je pravzaprav že sam po sebi dokaz, da tu nekaj ni v redu. In to verjetno razburja duhove in je v veliki meri tudi povod za take kampanje proti naši manjšini.

Vse kaže, da se je Lista izpela. Minilo je 10 let in ta formacija je izgubila smoter svojega obstoja. Malo zato, ker so nekatere stvari krenile

v pozabo, malo pa tudi zato, ker so drugi zajahali njene konjičke in začeli tekmovati v tem, kdo bo bolj tržaški, bolj italijanski. To je žalostno, učinek je negativen, vendar pa ima tudi pozitivne aspekte, kajti dokler Lista obstaja kot močan politični dejavnik bo ostala emotivni element vsakega resnega pogovarjanja o nekaterih pomembnih vprašanjih. Med temi tudi o vprašanju naše manjšine.

Prišla je tudi Cassandrova komisija. Polna zagotovil, da bo hitro pripravljen vladni osnutek zakona za globalno zaščito manjšine. Slovenci smo delali vztrajno, vestno, od začetka pa do konca. Dosegli nismo mnogo. Nikakor nismo dosegli, da bi vlada sestavila tak zakon, ki bi bil za nas vsaj sprejemljiv, če že ne dober. To so bila dolga potovanja v Rim za peterico Slovencev in dolgi prepiri s šestnajstimi italijanskimi člani komisije, katerih glavna naloga je očitno bila zaviranje, odlašanje, zmanjševanje. O tem ne bom pisal dolgo. Ne zato, ker bi komisiji in delu naših predstavnikov pripisoval manjšo vlogo ampak enostavno zato, ker temu delu nisem mogel polno slediti in sem bil tako z njim prvič seznanjen šele sedaj, ko sem lahko prebral Spetičovo knjigo. V njej sem našel mnogo novosti, mnogo zanimivosti. Nikakor pa zame ni bila novost ugotovitev, da rimski mlini meljejo zelo zelo počasi.

Bili so tudi obiski. Nekateri so jih zlobno nazivali romanja. Morda tudi zato, ker so bili obiski največkrat v Rimu. Predstavniki manjšine, tako enotna delegacija kot tudi predstavniki posameznih strank in organizacij so obiskali vse: predsednike republik, vlad in obeh vej parlamenta, tajnike strank, druge vplivne osebnosti. Zahteva je bila vedno enaka, enostavna: zakon za globalno za-

ščito, tak zakon, da bo manjšina z njim zadovoljna. Obljub je bilo mnogo in niso bile vse enake. Vsi pa so zatirjali, da je vprašanje treba rešiti in to čimprej. Niso imeli in nimajo vsi enakih možnosti, da bi to dosegli. Tisti, ki jih imajo, pa tega doslej očitno niso hoteli. Tu ne gre za obtožbe, tu gre predvsem za ugotovitve teh desetih let po Osimu.

Da se je prav v zadnjem času nekaj premaknilo je nesporno. Začela se je razprava v senatni komisiji in ta razprava teče, čeprav počasi; vendar pa je počasnost ena temeljnih značilnosti italijanskega parlamenta. Tu pa verjetno ni šlo samo za kronično bolezen parlamentarnega postopka, ampak tudi za odraz politične volje, od tedna do tedna, od trenutka do trenutka, tako, da je imel človek, ki je od blizu sledil tem dogajanjem, neprijeten občutek, da nekdo iz ozadja določa, kdaj je treba kaj pospešiti, kdaj pa kaj zaustaviti; koga je treba slišati in kakšno težo pripisati njegovim izjavam; kako je treba ublažiti polemiko in kako jo razvneti. Tega občutka se nisem mogel otrestiti in se ga verjetno tudi ne bom.

Januarja letos je predsednik vlade naročil ministru za dežele, naj v desetih dneh izdela vladni zakonski osnutek za zaščito manjšine. Kolikokrat po 10 dni je že minilo od tistega trenutka! Pa vendar bi skoraj ne mogel verjeti, da v tistem trenutku ta kratki rok ni bil mišljen resno. Vendar je tudi tokrat do odlašanja prišlo. Pogostokrat smo ugotavljali, da se je zadeva zapletla zaradi tega ali onega spora, nesporazuma. Šlo je za razmere na Tržaškem, za odnose med strankami v državnem merilu, za mednarodne stike z Jugoslavijo. In vsakokrat je bil zaključek dejanskega samo eden: odložitev razprave o naši globalni zaščiti. Slovenci smo kot šibki člen verige pač vedno ostali na koncu. In tako je minilo teh deset let.

Mi nismo čakali v tišini. Delali smo ves čas in delali smo predvsem politično, kot smo bili navajeni že vsa povojna leta. Narod, ki je toliko žrtvoval za svobodo in za demokracijo, verjame v demokracijo. In bori se za svoje pravice. Višek tega našega boja smo dosegli na gorškem Travniku, tisoči in tisoči smo se zbrali za našo skupno stvar, brez ideoloških in drugih razlik. Zbrali smo se tudi v Trebach, odločno smo terjali, kar nam pritiče. Vendar, vsaj zaenkrat, zaman. Uspehov še nismo videli.

Vemo, da nismo osamljeni. Z nami je predvsem matična domovina, ki nas je v teh desetih letih dosledno podpirala ob vsaki priložnosti. Z nami je tudi del italijanske javnosti, ki mu sožitje ni puhlica, ampak vidi v tem pojmu možnost drugačnega razvoja medčloveških odnosov, stikov med državljani, ki živijo skupaj, a se med seboj premalo poznajo.

Vemo tudi, da hočemo živeti, da hočemo ohraniti svoje tradicije, svoj jezik, svojo kulturo. Da hočemo ohraniti svoje ustanove. In morda se prav zaradi tega drugi premalo zavedajo, saj nas obravnavajo kot tuje, v neki zaključeni celoti, ki se pošmuje kot uninacionalna država. »Kaj pravzaprav hočete?« Kolikokrat sem moral v teh desetih letih odgovarjati na to vprašanje, izrečeno brez šovinistične jeze, a z resnim začudenjem, češ kako je mogoče da si nekdo v državi, ki je ena in nedeljiva, sploh misli, da bi lahko živeli tudi ljudje, ki govorijo drug jezik, ki poznajo drugo kulturo, a so kljub temu pošteni državljani. Proti tej miselnosti se je težko boriti, težko je kljubovati ljudem, ki kljub dobri volji ne razumejo naše stvarnosti.

Kaj naj torej ugotovimo deset let po Osimu? Morda predvsem to, da je Osimo trdna podlaga, na kateri pa je treba palačo šele zgraditi. In obenem to, da je v desetih letih gradnja potekala zelo počasi.

Nobenega dvoma ni, da je osimski sporazum odpravil v meddržavnih in v mednacionalnih odnosih nekatere neznanke, ki so bile izredno nevarne. Mnogo je bilo narejenega na področju odnosov med obema državama, še zlasti gospodarskih in to kljub splošni krizi, ki je prizadela tako Italijo kot Jugoslavijo. Vse to so pomembni mejniki, kot so navsezadnje mejniki tudi številni dogodki v zvezi z razvojem naše manjšine. Zaenkrat pa žal še nismo mogli prekoračiti tiste meje, onstran katere bi lahko rekli, da je tudi za slovensko manjšino osimski sporazum uresničena stvarnost. Kar zadeva izpolnjevanje obvez do Slovencev, so zaenkrat italijanske oblasti ponovile zadržanje po številnih drugih, prav tako obvezujočih pogodbah, od rapalske pogodbe do londonskega Memoranduma. Vendar so se časi spremenili in žalostno je, da moramo mi še vedno samo čakati.

Založniški program 1986 Državne založbe Slovenije Ljubljana

LEPOSLOVJE

ZBRANA DELA SLOVENSkih PESNIKOV IN PISATELJEV

1. Oton Župančič: ZBRANO DELO X, urednik Jože Mahnič. — Pisma I. knjiga. Med njimi kot najboljšejeješi cikel pisma Berti Vajdičevi.
2. Fran S. Finžgar: ZBRANO DELO VIII, urednik Jože Šifrer. — Proza po drugi svetovni vojni (Mirna pota, Gostačev Matevž in druge zgodbe).
3. Lojz Kraigher: ZBRANO DELO VI, urednik Dušan Moravec. — Partizanska in taboriščna proza.
4. Lojz Kraigher: ZBRANO DELO VII, — urednik Dušan Moravec. — Ivan Cankar. Študije o njegovem delu in življenju, spomini nanj. I. del.
5. Alojz Gradnik: ZBRANO DELO II, urednik Miran Hladnik in Tone Pretnar. — Pot bolesti, Pisma, De profundis.

PONATISI

1. Simon Jenko: ZBRANO DELO I, urednik France Bernik. — Pesmi 1865, Nezbrane lirске pesmi.
2. Simon Jenko: ZBRANO DELO II, urednik France Bernik. — Nezbrane pesmi, epskolirske pesmi in dialogi. Pesem v nemščini. Prevodi iz nemščine, pri-povedni spisi, Dodatek pesmi. Dodatek pripovedništva.
3. Janko Kersnik: ZBRANO DELO I, urednik Onton Ocvirk. — Na žerinjah, Lutrski ljudje, Gospod Jančez. Leposlovni podlistki.
4. Janko Kersnik: ZBRANO DELO II, urednik Anton Ocvirk. — Ciklamen, Agitator, Humoreske.
5. Janko Kersnik: ZBRANO DELO III, urednik Anton Ocvirk. — Kmetške slike, Testament. Rošlin in Verjanko, Jara Gospoda.

SODOBNO SLOVENSKO LEPOSLOVJE

1. Rade Krstić: TROZVEZDJE ČASA Prvenec Radeta Krstića, pesnika, ki je opozoril na svojo izvir-

no poetiko z nekaj zadnjimi objavami v slovenskih revijah, je zanimiv in značilen pesniški poskus. Njegova premišljena, metaforično skopa, a pomensko izjemno nabita pesniška govorica postavlja vprašanja, jih spleta v mrežo, jih ponavlja in prekri-va drugo z drugim. To je »nova pesem«, ki se zaveda svoje tujosti, ujetosti v pokrajino nič, pesem iz »novih stvari« in pesem o »novih stvareh«.

2. Veno Taufer: VODENJAKI

Nova pesniška zbirka Vena Tauferja temelji na ciklu iz ene njegovih prejšnjih knjig. Iz takratne delne podobe se je pesniku izoblikoval nov, celovit svet Vodenjakov, teh nedoločljivih in izmuzljivih bitij, ki so v bistvu zrcalne podobe nas samih, bežnih in spremenljivih prebivalcev nekega bežnega in spremenljivega vesolja. Pesnik nas seznanja z etnogenezo tega »plemena« ali »rodu«, z njegovo zgodovino, s folkloro in mitologijo, staro skušnjo veže z novimi spoznanji in v skopi zgoščeni govorici svet Vodenjakov predstavlja v njegovi večni in hkrati minljivi podobi.

3. Tomaž Šalamun:

LJUBLJANSKA POMLAD

Novo pesniško besedilo Tomaža Šalamuna se po eni plati navezuje na klasično, ekspresionistično izročilo slovenske poezije, hkrati pa nam predstavlja občutje sveta, kakršno je značilno za tako imenovano punk poezijo. Ta dvojnost nenehno odpira nova in nova vprašanja predvsem o samem pesniškem poklicu in njegovem položaju v sodobnem svetu. Šalamunova pesniška govorica je tudi v tej zbirki iskrivo domiselna, hkrati pa v svojih podtonih skriva premislek o besedi, ki kljub svoji navidezni vsedosegljivosti ostaja v sebi nezadoščena.

4. Franci Zagoričnik: A-NA-NAS?

Nova Zagoričnikova zbirka je sistematično posvečena raziskova-

nju in razgrajevanju jezika, s čimer se hoče prikopati do tistih elementarnih sestavin pesniške govorice, ki ostajajo na dnu slehernega poetičnega »pomenjanja«. Poglavitna snov te zbirke sta jezik in poezija sama in njeno poglavitno vprašanje: kako pisati poezijo. Zagoričnikove rešitve so zelo raznolike in marsikdaj tudi radikalne ter omogočajo bralcu nevsakdanji vpogled v pesniško delavnico.

5. Franjo Frančič: NE

Pisatelj opisuje v svoji novi knjigi življenje in stiske mladih ljudi, ki jih je tako ali drugače zaznamovala in tudi načela težka mladost. Doraščali so v atmosferi nerazumevanja in neljubezni ter že v zgodnjih letih zašli na prestopniška pota, kar jim je tudi v prihodnje marsikdaj določalo pot in načine ravnanja. Po eni strani se z lahkoto oprijemajo čustnosti, ki pa jih navsezadnje ne zadovolji, po drugi se s čustvenim zagonom skušajo reševati na še dosegljive svetlejšje oaze življenja.

6. Nada Gaborovič: ODVZEMANJA

Roman Nade Gaborovič govori o sodobnih intelektualcih in njihovih etičnih in eksistencialnih problemih. V besedilu se srečujemo z različnimi rodovi in člani družine Brest, z njihovimi upanji, stiskami in porazi v spopadu s časom in razmerami. Roman kritično pretresa sodobno družbo, opozarja na njene deviacije, hkrati pa izpostavlja misel, da se človek ne sme zapreti med svoje štiri stene, ampak se bojevati za vrednote, ki naj moralno očistijo posameznika in družbo. S svojo živo pripovedjo bo delo nedvomno pritegnilo številne bralce, ki sami doživljajo podobne probleme.

7. Bojan Štih: TOLMINSKI ZAPISKI

Štihova nova knjiga je sestavljena iz treh tematsko zaokroženih

delov. V prvega so uvrščeni eseji in kritike, ki govorijo o literaturi polpreteklega in današnjega časa tako na Slovenskem kot tudi na širšem jugoslovanskem prostoru. V drugem delu so zbrani polemični spisi in orisi posameznih obdobij v sodobni slovenski literaturi. Tretji del z naslovom Pogled na slovensko klasično in moderno literaturo s stališča svetovne literature predstavlja poskus novega vrednotenja našega slovstva ter je napisan v polemičnem in komparativnem slogu.

8. Pavle Zidar: DRAMLJENJE VETRA

Roman govori o krajevnem motcu, ki po dolgih desetletjih neomejenega vladanja, ki je bilo nedotakljivo tako »od zgoraj« kot »od spodaj« zaide v slepo ulico in propade. Ko se mu pod nogami zamajajo tla, ga vsi njegovi nekdanji podporniki zapustijo in tako doživi podobno uso-do, kot jo je v preteklosti sam pripravil mnogim drugim. Delo ima dramatično zgodbo in je napisano v značilnem Zidarjevem slogu.

Obleci svoje sanje...

Obleci enega od novih modelov **Novella Pellicceria** iz kolekcije 1985/86: to so elegantni, športni, klasični ali moderni, pa tudi izredno natančno krojeni in izdelani modeli

Izberi si »svoj« krzneni plašč, izdelan iz pazljivo izbranih krzen: **Novella Pellicceria** daje pečat avtentičnosti za vsak model

Presenetila te bo izredno ugodna cena: **Novella Pellicceria** si namreč z nakupom velikih količin krzen zagotavlja precejšnje popuste, ki gredo v korist njenih cenjenih kupcev

PROMOCIJSKA PRODAJA S POPUSTOM 30 od sto

Novella

PELLICCERIA

te pričakuje:

TRST - UL. PALESTRINA 10

Varese, Ul. Cavour 3 — Como, Drev. Masia 61 — Monza, Ul. Italia 50

PRODAJA NA OBROKE DO 24 MESECEV BREZ MENIC

Pismo odposlano ustanovam in strankam

Skupna zahteva zastopnikov naših šol po hitrih ukrepih za šolske stavbe

Pred dnevi so se v šolski stavbi v Ulici Alviano sestali zastopniki nekaterih slovenskih šol in izvoljenih šolskih svetov, da bi razpravljali o vprašanju šolske stavbe.

Po razpravi so sklenili pisati raznim funkcionarjem, šolskim ustanovam, prefektu, nadškofu, deželni vladi, goriški in okoliškim občinam, pokrajinski upravi, pokrajinskim tajništvom strank in sindikatov ter v vednost tisku (sicer ne razumemo zakaj sta Piccolo in Messaggero Veneto pred našim dnevnikom naslednje pismo:

»Podpisani ravnatelj in predsednik okoliških in zavodnih svetov, zbrani na skupni izredni seji dne 4. novembra 1985 na sedežu Srednje šole Ivan Trinko v Ulici Alviano 18, ugotavljajo, da na pisma, ki so bila razposlana na pristojne forume od nekaterih šol, niso dobili nobenega odgovora glede problema stavbe v Ulici Alviano, kjer imajo danes sedež skoraj vse slovenske srednje šole. Podpisani ugotavljajo, da lega in

stavba ustrežata potrebam zgoraj omenjenih šol in da bi bila najboljša rešitev njen odkup prav zaradi tega, ker v mestu ni primerne sedeža, ki bi zadovoljil naše potrebe; naj bi se poskrbelo za odkup s posebnim deželnim zakonom. Zato naj se vsi forumi, katerim je pismo namenjeno, izrečejo o problemu in naj ustrezno ukrepajo. Podpisani izjavljajo, da bodo primorani povzeti še druge konkretne ukrepe, da tudi to pismo ne bo imelo hitrega in zaželenega odziva.«

Pismo so podpisali zastopniki nižje srednje šole Ivan Trinko, učiteljskega Simon Gregorčič, tehničnega zavoda Žiga Zois, klasičnega liceja Primož Trubar, okoliških svetov za osnovne šole v Gorici in Doberdobu.

V našem listu smo že nekajkrat, tudi v zadnjem času, opozorili na nevarno stanje v katerem se nahajajo slovenske šole v mestu. Goriška nadškofija je stavbo v Ulici Alviano praktično že prodala za lepe denarce švicarski družbi, ki namerava v njej

urediti mala stanovanja za upokojene srednjih slojev (zaradi tega je najbrž v pismu odveč napisano »... bi bila najboljša rešitev njen odkup (stavbe namreč)...«. O tem je bil govor na eni zadnjih sej občinskega sveta in v našem dnevniku smo to že napisali.

Združiti pa je seveda treba vse moči, da v deželnem svetu izglasujejo posebni zakon za finansiranje novih šolskih stavb ali adaptacijo drugih stavb v mestu. Za to si moramo prizadevati Slovenci. Vendar pa se odločitve o finansiranju sprejemajo drugače. Prav zaradi tega je bil pozitiven sestanek med pokrajinsko upravo ter občinskimi zastopniki Gorice, Števerjana in Sovodnjah, kjer so sklenili skupno in enotno od dežele zahtevati tak poseben zakon. Seveda tudi to ne zadošča. Potrebne bodo bolj konkretne skupne akcije. Pripominjamo, da ko smo Slovenci šli skupno v akcijo za rešitev šolskih vprašanj, z Enotnim šolskim odborom, smo uspeh tudi dosegli.

Na pobudo sindikalne zveze CGIL-CISL-UIL

Jutri v deželnem avditoriju zbor občinskih upraviteljev

Sindikati kovinarjev (FLM), skupaj s tovarniškim svetom tržiške ladjedelnice je že pred tedni pričel široko akcijo seznanjanja družbenih sil s težavnim položajem v katerem se nahaja ladjedelnica, kljub do sedaj številnim, a žal neizpolnjenim obljubam o ukrepih, ki naj bi zavezili tako neugodno stanje. Sindikalisti so imeli doslej že vrsto srečanj z upravitelji večjih občin, srečali so se s parlamentarci naši dežele, organizirali javna zborovanja. Nekakšen višek teh prizadevanj bo prav gotovo jutrišnje zasedanje vseh občinskih svetov goriške pokrajine in občin spodnjega dela Furlanije, ki bo v deželnem avditoriju, s pričetkom ob 17.30. Pobudo za tako, skupno zasedanje, je dala pokrajinska sindikalna zveza CGIL, CISL, UIL, prav gotovo pa se bodo vabilu odzvali polnoštevilno predstavniki vseh občin.

Na zborovanju bodo razpravljali predvsem o položaju v katerem se nahaja tržiška ladjedelnica ter nato o gospodarstvu na Gorškem nasploh, saj sta vprašanji tako ali drugače povezani.

Glede ladjedelnice bodo sindikalni

predstavniki ponovno predstavili zahtevo, da se vendarle prične izvajati načrt za preosnovno trgovskega ladjevja, da se v osnutek finančnega zakona za leto 1986 vnesejo popravki in zagotovijo ustreznega finančnega sredstva za financiranje ladjedelnic, da se tržiškemu obratu zagotovi dovolj novih naročil za nemoteno obratovanje in za ponovno doseg polne zaposlitve.

Naj ob tem omenimo, da sta bili v prejšnjih letih v Gorici in Trzinu že dve podobni skupščini in da sta naleteli na ustrezen odmev. V zvezi z ladjedelnico velja omeniti še pobudo, ki jo, prav tako jutri, vendar v dopoldanskem času, pripravlja KPI. Ob 9.30 bo namreč v dvorani Palazzetto Veneto v Trzinu odprta skupščina delavcev v dopolnilni blagajni. Govoril bo Silvano Bacicchi.

Cioli ponovno predsednik

Dario Cioli je bil ponovno potrjen za predsednika Konzorcija za industrijski razvoj na Trziškem. To funkcijo bo opravljal nadaljnja 3 leta. Izvoljen je bil z večino glasov, ob vzdržanju predstavnikov občin tržiškega območja.

V torek občinski svet v Sovodnjah

V torek, 12. t.m., ob 20. uri je napovedana seja občinskega sveta v Sovodnjah. Osrednja točka dnevnega reda je odobritev obračuna finančnega poslovanja v letu 1984 z delno uporabo upravnega ostanka. Na torkovi seji bodo tudi sklepali o porazdelitvi denarnih prispevkov kulturnim društvom.

prispevki

Za društvo Pionieri Volontari del Soccorso so prispevali: Tarcisio Vidoz 5 tisoč lir, Angela Gerani 10 tisoč lir, Ortello Bertogna 120 tisoč lir, Anna Calini 30 tisoč lir, Giovanna Goddi 10 tisoč lir, Natalia Calligaris 20 tisoč lir, Guglielma Vecchiet 40 tisoč lir, Mercedes Fonzari 30 tisoč lir, Federica Furlan 5 tisoč lir, Luigi Basaldella 10 tisoč lir, Luigia Cumpeta 20 tisoč lir, Antonio Mezzero 15 tisoč lir, Pietro Negro 20 tisoč lir, Mario Sgollo 20 tisoč lir, Ermenegildo Brusetta 10 tisoč lir, Andreina Poladore 30 tisoč lir, Francesco Schubert 15 tisoč lir, Antonio Graziani 50 tisoč lir, Virgilio Fuser 20 tisoč lir, Amelia Lena 20 tisoč lir, Tommaso Saitta 20 tisoč lir, Erminia Zotti 100 tisoč lir, Elena Marchini 15 tisoč lir, Stefania Ivetich 50 tisoč lir, Tarcisio Vidoz 5 tisoč lir, Antonio Mezzolo 15 tisoč lir, Adele Sussi 10 tisoč lir, Alice Russian 5 tisoč lir, Antonio Mezzolo 5 tisoč lir, Franco Narduzzi 50 tisoč lir, Ervina Feresin 40 tisoč lir, Firmina Zin 40 tisoč lir, Natalia Calligaris 20 tisoč lir, stanovalci Ulice Rocco 60 tisoč lir, Anna Cirilla in Emma 15 tisoč lir.

V spomin na očeta Andreja, daruje Breda Budal 30 tisoč lir za KD Oton Zupančič v Štandrežu.

Zimski vozni red avtobusov APT

Iz pokrajinskega avtobusnega podjetja so nam sporočili, da je stopil v veljavo zimski vozni red avtobusov na medkrajevnih progah.

Proga št. 12 (Gorica - Sovodnje - Doberdob - Tržič - Trst).
Gorica - Sovodnje: 6.30, 8.25, 12.10, 12.55, 14.00, 16.15 (ne vozi ob sobotah), 17.30.

Sovodnje - Gorica: 6.02 (ne vozi ob sobotah), 7.44, 8.00, 9.59, 14.46, 17.57 (ne vozi ob sobotah).

Gorica - Doberdob: 8.25, 12.10, 12.55, 14.00, 16.15 (ne vozi ob sobotah), 17.30.

Doberdob - Gorica: 7.27, 9.38, 13.28, 14.30, 17.42 (ne vozi ob sobotah), 18.29.

Proga št. 14 (Gorica - Krmin - Čedad - Videm).
Gorica - Videm: 6.50, 8.30, 14.00.
Videm - Gorica: 6.13, 12.00.

Gorica - Čedad: 6.50, 11.45, 16.25 (ne vozi ob sobotah).

Čedad - Gorica: 12.55, 17.50 (ne vozi ob sobotah).

Proga št. 17 (Gorica - Števerjan).
Gorica - Oslavje - Števerjan: 10.30, 13.00, 14.00, 17.30, 18.15, 19.30.

Gorica - Grojna - Števerjan: 7.00, 7.40, 12.15, 14.30.

Nov posvet Kmečke banke

Govor bo o kaznivih dejanjih v zvezi z bančnim poslovanjem

Upravitelji Kmečke banke so zadovoljni nad uspehom posveta o uvedbi nove zakonodaje EGS na bančnem področju, ki je bil 31. oktobra v Kulturnem domu ob veliki udeležbi bančnih strokovnjakov iz vse naše dežele kot tudi iz sosednjih jugoslovanskih krajev.

Zaradi tega so pripravili, vedno v sodelovanju s Studio Management Training, še en strokovni posvet. Ta bo v soboto, 16. novembra, ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Palace hotela v Gorici.

Tema posvetov bo: »Kazniva dejanja v zvezi z bančnim poslovanjem«. Po pozdravu predsednika upravnega sveta Severija Lebana bo sta spregovorila prof. Augusto Sinagra in dr. Libero Riccardelli. Prvi, profesor na univerzi v Genovi, ki je že predaval 31. oktobra, bo govoril o kaznivih dejanjih v zvezi z bančnim poslovanjem, ki so predvidena v kazenskem pravu. Drugi, dr. Libero Riccardelli, namestnik generalnega javnega tožilca v Milanu, pa bo govoril o raznih oblikah kaznivih dejanj v zvezi z bančnim poslovanjem. Podrobneje bo govoril o širjenju lažnih in tendencioznih vesti o kreditnih zavodih, ki lahko vznemirijo javnost in vplivajo na bančno poslovanje; o zlorabah upravnih organov bančnih zavodov; o kaznivih dejanjih v zvezi s čerkovnim poslovanjem. Sledila bo razprava.

Omenimo še, da je bil dr. Libero Riccardelli svojčas senator neodvisne leve in kot tak tudi član parlamentarne preiskovalne komisije o frimasonski loži P. E.

V DOBERDOBU

Skupščina sindikata upokojencev CGIL

Sindikati upokojencev CGIL sklicuje v sredo, 13. novembra, ob 15. uri v prostorih KD Jezero v Doberdobu skupščino članov, v okviru priprav na pokrajinski kongres delavske zbornice, ki bo prve dni decembra v Gorici.

Na skupščini bodo razpravljali o osnovni pokojnin, o socialno-zdravstvenih storitvah, o članstvu, o prizadevanjih za boljši življenjski standard starejših oseb. Na skupščini bodo izvolili tudi novi odbor ter delegate za okrajni kongres sindikata upokojencev CGIL. Na skupščino so vabljeni vsi občani, zlasti pa upokojenci.

čestitke

Danes praznuje rojstni dan naša draga ALENKA PAŠKULIN. Mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva ter vse, kar si sama najbolj želi ji kličejo vsi, ki jo imajo radi.

France Popit na Spacalovi razstavi

Retrospektivno razstavo del Lojzeta Spacala si je včeraj ogledal predsednik slovenske republike France Popit, ki je v Gorico prišel na zasebni obisk. V Attemsovi palači je nenapovedanega visokega gosta sprejela ravnateljica muzejev prof. Maria Masau

Dan, prišel je tudi pokrajinski odbor za kulturo odv. Marino De Grassi, prišla sta tudi predsednik TO SK GZ dr. Mirko Primožič in tajnik Edmund Košuta. S Popitom sta bila slikana Lojze Spacal in jugoslovanski generalni konzul v Trstu Drago Mirošič.

V priredbi ZSKD

S kritikom profesorjem Rennerjem vodeni ogled Spacalove razstave

Veliko število obiskovalcev so doslej našli v palači Attems, kjer je na ogled retrospektivna razstava Lojzeta Spacala. Za vse tiste, ki razstave niso še videli bo poskrbela Zveza slovenskih kulturnih društev, ki pripravlja za četrtek, 14. novembra, vo-

deni ogled Spacalovih umetnin. Zbirališče za vse bo v veži palače Attems ob 17. uri. Najprej bo o Spacalu in njegovem umetniškem opusu spregovoril umetnostni kritik prof. Milko Renner, sledil bo ogled razstave.

Planinsko društvo pripravlja tečaj smučanja za začetnike

Po dolgi in letos precej uspešni poletni sezoni se pri planinskem društvu že pripravljajo na začetek smučarske sezone. Tudi letos nameravajo namreč prirediti tečaj smučanja za začetnike (v glavnem za osnovnošolce) in organizirati nedeljske smučarske izlete. Tečaj bo, tako kakor že vrsto let doslej, na Nevejskem sedlu, predvidoma v decembru, oziroma v januarju, odvisno pač od snežnih razmer.

Društvo bo za udeležence tečaja in njihove spremljevalce organiziralo tudi avtobusni prevoz. Avtobusi bodo vozili iz Gorice, v kolikor pa bo dovolj udeležencev tudi iz drugih krajev v okolici, bodo opravili daljši krog. Da bi omogočili čimvečjo udeležbo, so bili pri planinskem društvu zelo pozorni na ceno ob sestavljanju paketa uslug, saj se dobro zavedajo, da je gospodarska kriza že močno prisotna tudi v takih družinah, kjer še pred kakšnim letom niso imeli posebnih težav. Cene letošnjega paketa so le malenkost višje, kakor lani: za štirikratno vožnjo z avtobusom na Nevejsko sedlo in štiri lekcije smučanja (vsakokrat po tri ure) bodo udeleženci plačali le 70 tisoč lir. Samo prevoz, oziroma samo tečaj pa stane po 40 tisoč lir. Poleg tega bo društvo po želji nabavilo tudi dnevne karte za vlečnico, po znižani ceni. V tečaj smučanja bodo pričeli vpisovati zadnji teden v novembru, pred tem pa bo, 23.

novembra popoldne, na društvenem sedežu, tudi tradicionalni sejem rabljene smučarske opreme, pobuda za katero je iz leta v leto več znanja.

TRŽIČ - Ulica Romà 58

LA MAGLIA

*Novi modeli
za zimo 85-86*

seba samostojna ustanova v okviru videmske trgovinske zbornice.

Laboratoriji z uspehom delujejo že več časa. V petek popoldne pa so odprli še novo stavbo, v kateri je konferenčna dvorana za 150 ljudi, ki bo služila tudi za poslovne stike in konference v trikotniku stolice Manzano - Buttrio - San Giovanni, ter še drugi prostori, kjer bodo sčasoma namestili nove aparate. Na otvoritveni svečanosti so govorili predsednik videmske zbornice Bravo, deželni predsednik Biassutti, podtajnik v ministru za industrijo Sanese. Prisotnih je bilo veliko ljudi.

CATAS sodeluje z videmsko univerzo in z nekaterimi strokovnimi šolami v Furlaniji. Na voljo so vseh industrijem in obrtnikom lesne stroke v deželi. Njihovo delo je predvsem v tem, da nudijo izdelovalcem pohištva strokovno pomoč. Kontrolirajo izdelke, jih kolavdirajo, dajejo strokovne nasvete izdelovalcem. Takega laboratorija bi si seveda posameznik ne privoščil. Videli smo kako njih aparati delujejo. Vsak izdelek kontrolirajo 50.000-krat. Na razne načine. V glavnem gre za prvenec novih izdelkov. Od časa do časa pa jim industriji ter obrtniki prinesejo na ogled tudi serijsko napravljene izdelke.

● **Rajonski svet** za mestno središče se bo sestel v torek, 12. t.m., ob 20.30. Razpravljat bo med drugim o odstopu svetovalca Pancherija in o njegovi nadomestitvi.

Župan in zastopniki strank potrdili veljavnost osimskih sporazumov

Občinski svet obsoja netilce narodnostne mržnje

Soglasna obsodba fašistov in Comitata zaradi nesramnih protislovenskih lepakov
Fašisti osamljeni - Poudarjena potreba po hitrem izglasovanju zaščitnega zakona

Goriški fašisti in Comitato za ohranitev izključno italijanskega značaja Gorice so bili obsojeni in torej ostali osamljeni. Z nesramnimi protislovenskimi lepaki, ki so jih dali nalepiti po goriških zidovih v zadnjih oktobrskih dneh so skušali sejati razdor med narodnostima, med italijansko večino in slovensko manjšino v mestu. Pa so dosegli zanje nasprotni učinek. Vse politične sile so jih obsodile. Do take obsodbe pa je prišlo v petek na občinski seji, ko so zastopniki vseh strank v dolgi razpravi govorili o desetletnici osimskih sporazumov, o potrebi po hitrem izglasovanju zaščitnega zakona za Slovence, ter tudi obsodili nesramno protislovensko gonjo.

Ob koncu nekajurne razprave, potem ko je socialistični svetovalec Brunello zahteval prekinitev seje in se sestanek načelnikov skupin, da bi se domenili o skupni resoluciji, je občinski svet soglasno, z izjemo treh fašistov, to resolucijo tudi odobril.

Prišel je župan Scarano. Dejal je, da proslavljamo deseto obletnico osimskih sporazumov v trenutku ko se je marsikaj kar je v njih vsebovano uresničilo. Veliko del, še zlasti na področju infrastrukture je bilo napravljenih. Marsikaj, in pri tem je omenil avtocesto do Razdrtega, pa še ne.

Treba bo pohiteti, da bo tudi ta uresničena. Prav tako bo treba urediti tudi vprašanje voda potoka Koren. In še kaj. Upoštevati je treba dejstvo, da imajo v sosedni državi gospodarske težave.

Župan pa je segel globlje v osimske sporazume. Ti so uzakonili to kar smo v Gorici imeli že prej. Že prej pa je Gorica skupno z Novo Gorico marsikaj skupnega uresničila. Ob meji se je vzpostavilo prijateljsko vzdušje, na športnem, kulturnem, političnem področju, kar pa je najbolj pomembno v stikih prebivalstev sosednih mest. Ko je beograjska vlada uveljavila depozit smo se bali kako naprej, pa smo se takrat še bolj odpri. V težavah je lažje najti skupni jezik.

Potem pa je Scarano izrazil obžalovanje in obsodbo na lepkih, ki so bili v Gorici nalepljeni v zadnjih dneh, in s katerimi se skuša kriminalizirati Slovence. Ni moč namreč po štiridesetih letih vračati se na o-kostenele pozicije. Občinski odbor Gorice zaradi tega obsoja tako izzivaje in poziva vse prebivalstvo na strpnost in mirno sožitje.

V razpravo so segli zastopniki vseh političnih skupin. Socialist Waltritsch je dejal, da smo v desetih letih Osima marsikaj uresničili na obeh straneh. Na jugoslovanski manjkajo nekatere infrastrukture. Pri nas pa je treba izglasovati zaščitni zakon za Slo-

vence. Zdi se, da je rimska vlada vendarle sestavila svoj osnutek, ki ga bo dala v pretres v najkrajšem času. Zakon je potreben, tudi zato, da se odstranijo vse polemike, ki so v zadnjem času pokvarile prijateljsko ozračje v Gorici. Znak tega so nesramni in žaljivi plakati do Slovencev, ki so se pojavili v Gorici v zadnjih dneh. Taka dejanja poštene Slovenci in Italijani obsojamo. Tako je stališče raznih strank, občinskega sveta v Foljanu, nekaterih časopisov.

Damijan Paulin od Slovenske skupnosti je soglašal z županovo oceno o Osimu. Vendarle bo treba v kratkem uresničiti to kar še manjka, sicer bomo čez drugih deset let ugotavljali, da to ni bilo napravljeno. Paulin je tudi dejal, da je vendarle prišel čas, da se izglasuje zakon o globalni zaščiti in poudaril pomen pisma treh škofov v prid zaščitnemu zakonu. Tudi on je obsodil nesramne protislovenske lepake in obžaloval dejstvo, da se deseta obletnica osimskih sporazumov praznuje v takem vzdušju.

Bolj previden je bil republikanec Drufuca. Dejal je, da je treba za vedno zapreti nekdanja nesoglasja, da je bilanca sporazumov pozitivna, pa čeprav nekaj ni bilo uresničenega. Obžaloval je, da so bili nalepljeni lepaki, ki ne vabijo k pomirjenju. Zelo kratek je bil socialdemokrat Fantini ki je vabil k pomirjenju.

Komunistični senator Battello pa se je bolj globoko zaustavil pri oceni osimskih sporazumov. V občinskem svetu bi bilo sicer bolj konkretno razpravljati o teh sporazumih, o tem kar je bilo narejenega še zlasti na našem območju. Osimski sporazum, je dejal Battello, je konkretiziral politiko miru v tem predelu Evrope, še zlasti zato ker ima Jugoslavija pomembno vlogo v svetu med dvema velikima blokoma. Komunisti podčrtujejo pozitivno vlogo, ki jo je goriška občinska uprava igrala v sodelovanju z Jugoslavijo v tem desetletju. Večinski odbori v Gorici so to znali pozitivno oceniti, je še dejal Battello. Potem pa se je zaustavil ob vprašanju globalne zaščite in kar mimogrede opravičeval v vojno lepakov, pri kateri komunisti ne sodelujejo. Problem zakonske zaščite za Slovence je notranja stvar italijanske demokratične republike, je dejal Battello, preveriti je treba željo po demokraciji pri nas. Zato je treba stvar čimprej urediti.

O stališču liberalcev od vprašanja Osima in lepakov smo že pisali. Ponočil ga je v občinskem svetu inž. Sergio Fornasir, ki je dejal, da bi bila italijanska demokratična država na boljšem če bi bil že pred časom izglasovan zaščitni zakon, če bi se Slovenci zares čutili v vsem enakopravne. Ostro je obsodil protislovenske lepake, ki vzbujajo samo sovraštvo in

so stvar preteklosti. Tudi demokristjan Tripiani je soglašal s takimi izjavami. Osimo ni bil prelomnica je dejal, marveč samo postaja na potu sporazumevanja ob naši meji. Po tej poti je treba nadaljevati. Potrdil je stališče njegove stranke do globalnega zaščitnega zakona. Istočasno je tudi obsodil vojno lepakov in netilce narodnostne mržnje.

S celotno oceno je soglašal tudi zelenec Fiorelli. Bil pa je bolj kritičen do vsega dogajanja in dejal, da se ne moremo zadovoljiti z lepimi izjavami, marveč da moramo globlje in konkretno seči v dno stvari in dejansko ovrednotiti Osimo.

Čisto osamljen je bil fašist Coana. Zaprepaden je bil zaradi tako široke fronte proti netilcem rasne mržnje. Branil je stališča svoje stranke, pa čeprav odet v jagnjevo kožo, trdeč, da so fašisti prijatelji Slovencev. Obžaloval je pismo treh škofov o globalni zaščiti. Protivil se je skupnemu dokumentu, še zlasti potem ko je Tripiani predlagal, da bi občinski svet sprejel nasprotno izjavo župana in ne razpravljaj o dokumentih. Na predlog socialističnega Brunella pa je potem prišlo do prekinitve seje in do sestave skupnega dokumenta ki so ga sicer že prej pripravili komunisti, socialisti, Slovenska skupnost in z njim že uvodoma soglašali tudi nekateri drugi. Dokument je bil potem izglasovan.

Osimski sporazum predvsem osnova širšega sodelovanja in graditve miru

Deset let je minilo od podpisa mednarodnega sporazuma v Osimu, ki je dokončno uredil odprta mejna vprašanja med Italijo in Jugoslavijo in ki obenem predstavlja zelo trden temelj ob graditvi miru in sodelovanja v tem delu Evrope. Obletnice se te dni spominjajo v raznih forumih. Včeraj je bil o tem govor na odprti seji deželnega odbora komunistične partije Italije v dvorani Palace hotela v Gorici, ob množični udeležbi komunističnih parlamentarcev iz naše dežele, izvoljenih predstavnikov v deželni svet, upraviteljev itd. »Hoteli smo počastiti prvo obletnico izvajanja sporazuma v Osimu, ne zato, da bi samo formalno proslavljali pomemben dogodek v zgodovini odnosov med Italijo in Jugoslavijo, ampak ker smo trdno prepričani o globokem političnem pomenu pogodbe, ki je bila podpisana pred desetimi leti in ker je to zelo trdna osnova za sodelovanje v prihodnje in ki ne sme zajeti samo področje ob meji, ali dve sosednji de-

želi, ampak mora imeti širši pomen tudi v evropskem in svetovnem merilu. Tako bi lahko strnili smisel daljšega poročila, ki ga je imel deželni tajnik KPI Roberto Viezzi, ki je izrekel ugodno oceno prvega desetletja prehojene skupne poti, čeprav vseh takrat zastavljenih ciljev še ni bilo mogoče doseči. Med temi cilji je tudi izglasovanje zakonskih norm za zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Viezzi je izrekel nekaj kritik na račun gospodarskega dela sporazuma in predvsem glede načina sprejemanja določil o ustanavljanju proste cone na Krasu. »Mogoče postopek takrat ni bil najbolj primeren, čas in spremenjene splošne družbene in gospodarske razmere pa so tudi opravile svoje. Če ta del ni bil uresničen in je naletel na določena nasprotovanja, pa smo prepričani, da sporazum zaradi tega ni treba revidirati.«

Sicer je bilo na zborovanju poleg ekonomskih in splošnih političnih vprašanj, največ govora o vprašanju var-

stva manjšin in še zlasti slovenske v Italiji. O tem je govoril že deželni tajnik v svojem poročilu, posebej pa so vprašanje razčlenili v zanimivi in poglobljeni razpravi, v kateri so sodelovali Arnaldo Baracetti, Stojan Spetič, Ivan Bratina, Ugo Poli, Tullio Paiza, Renzo Pascolat in Jelka Gerbčeva. Baracetti je svoj poseg osredotočil na gospodarsko problematiko in na predlog ustanavljanja širšega brezjedrskega ozmočja; Spetič je razčlenil predvsem manjšinsko problematiko in poudaril izhodišče, da morajo pri sestavi zakona sodelovati vse politične sile, seveda ob sodelovanju manjšine. O tej problematiki je govoril tudi deželni svetovalec Ivan Bratina, medtem ko so bili posegi drugih diskutantov v glavnem osredotočeni na ekonomsko, oziroma politično plat osimskega sporazuma in še zlasti na perspektive, ki jih ta odpira. Kot zadnja je v razpravo posegla sen. Gerbčeva.

GLASBENA MATICA Gorica
vabi na
KLAVIRSKI RECITAL
SILVIE ZAZZARO
Kulturni dom
četrtek, 14. nov., ob 20.30

Hubert Bergant jutri v Štandrežu

V okviru prireditve ob razstavi *Toneta Kralja Zveza slovenske katoliške prosvete* in *štandreška župnija priredita jutri, v ponedeljek, 11. novembra, ob 20. uri, v štandreški cerkvi, koncert Huberta Berganta. Izvajal bo orgelske skladbe J.S. Bacha.*

● Lovski golaž, ki smo ga napovedali v včerajšnji številki, bodo sovedenjski lovci ponudili šele prihodnjo nedeljo, 17. t.m. Nastal je namreč nesporazum glede datumov.

kino
Gorica
VITTORIA 15.45—22.00 »I pompieri«.
CORSO 15.15—22.00 »Legend«. Film s festivala Benetke 85.
VERDI 15.30—22.00 »Cercasi Susan disperatante«. Drugi teden predvajanja.

Tržič
EXCELSIOR 14.00—22.00 »007 - Bersaglio mobile«.
COMUNALE 16.00—22.00 »Pranzo reale«.

Nova Gorica
SOČA 10.00 »Flash Gordon«. Ob 16.00—18.00—20.00 »Legenda o Tarzanu«.
SVOBODA 16.00 »Flash Gordon«. Ob 18.00—20.00 »Okrutni Kaligula«.
DESKLE 17.00 »Moonraker«. Ob 19.30 »Leto nevarnega življenja«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
San Giusto, Corso Italia 244, telefon 83-538.

† V petek, 8. t.m., nas je zapustil naš dragi

Stojan Čuk

Pogreb bo jutri, 11. t.m., ob 11. uri iz splošne bolnišnice v cerkev v Pevmi.

SVOJCI

Gorica, 10. novembra 1985

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage sestre

Matilde Rožič

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, zlasti tudi Števerjankam in Števerjancem, ki ste počastili njen spomin, ji darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala gospodu župniku Ambrožu Kodelji za pogrebni obred in za nudeno pomoč, enako gospodu župniku Cvetku Zbogarju in cerkvenemu pevskeemu zboru za lepo petje. Prisrčna hvala vsem, ki ste ustno ali kako drugače izrazili sožalje in ste mi stali ob strani. Hvala zdravstvenemu osebju bolnišnice v Gorici za prizadevno nego in slovenskim šolskim sestram v Števerjanu za vso skrb. Prav vsem še enkrat lepa hvala.

Brat Pepe

Števerjan, 10. novembra 1985

Dijaki izpričali svoje zahteve

Tudi v Gorici, kot drugod po Italiji, je uspela dijaška stavka, ki jo je pripravil dijaški odbor v protest zaradi številnih težav, s katerimi se morajo študenti dan za dnem srečevati pri študiju, v prvi vrsti za številne neprimerne strukture pedagoškega in lokacijskega značaja, ter za povišanje šolskih davščin. Če so ti problemi najbolj vidni v velikih mestih, to ne pomeni, da na Goriškem jih ni. To so potrdili dijaki sami na skupščini, ki je bila v Kulturnem domu.

V jutranjih urah so slovenski in italijanski dijaki višjih šol v sprevedu obšli glavne mestne ulice ter jasno in glasno izrazili željo po študiju, ki naj bo primeren današnjim potrebam. Skoda, da med številnimi italijanskimi napisi nismo opazili tudi kakega slovenskega. V Kulturnem domu pa je zbranim najprej spregovoril Alessandro Tudor v imenu študentskega gibanja. Pod-

črtal je popolno avtonomijo gibanja, ki pa potrebuje večjo podporo s strani dijakov samih. Sindikalist Giuseppe Brancati je v imenu sindikalne federacije označil glavne hibe finančnega zakona ter se zaustavil na nekaterih vprašanjih, ki tarejo italijansko šolstvo.

Najzanimivejši del skupščine pa je zadeval nastop dijakov samih, ki so podali resnično in zaskrbljujoče stanje goriškega šolskega sistema. Med govorniki je bil tudi Erik Bensa, ki je zelo plastično podal težave, ki jih imajo slovenske višje šole ter izrazil zaskrbljenost nad govoricami, da bodo semenišče, kjer imajo sedež naše slovenske šole prodali.

Vsem dijaškim protestom je odgovoril namestnik šolskega skrbnika, ki se je otrešel številnih krivd, češ da vprašanje stavb in telovadnic je stvar občine, oziroma pokrajinske uprave.

Spretna blondinka oropala znano Russianovo zlatarno

Spretna blondinka, lepo oblečena, približno tridesetih let, je v petek popoldne oropala znano Russianovo zlatarno na Korzu Italia, tik poleg Garibaldijeve kavarne. Ženska je prišla v zlatarno v popoldanskem času in si ogledovala nekatere zlate predmete. V trgovini so bili trgovci, njegova hčerka in prodajalka. Ženska je počakala, da so v trgovino prišli tudi drugi klienti, tako da je bilo manj pozornosti nanjo s strani prodajalcev.

Po dolgem ogledu se je blondinka vendarle odločila. S hčerko trgovca se je domenila za nakup zatega predmeta vrednega 540.000 lir. Dejala pa je, da ima v gotovini le 530.000 lir. Pustila jih je trgovcem kar na mizi, seveda z zlatim predmetom, dejala pa je, da gre po denar z bančno kartico v sosedno bančno pisarno. Kdo bi si sploh mislil, da te bo osleparil nekdo, ki na pultu pusti pol milijona lir?

Trgovci so se alarmirali šele kakih deset minut pozneje, ko ženske ni bilo od nikoder. Pa je pol milijona pustila na mizi. Takrat so pregledali razstavljene predmete in ugotovili, da

BERITE

»Novi Matajuri«

Martinovanja

Martina so ponekod že primerno proslavili sinoči, praznovanje pa se bo nadaljevalo tudi danes z mnogimi družabnostmi pa tudi z verskimi obredi. Na to se pripravljajo danes dopoldne v Štandrežu in Doberdobi, v prvih popoldanskih urah pa tudi v Gabrjah, medtem ko bo ta slovesnost v Sovodnjah šele prihodnjo nedeljo. Goriški slovenski planinci se bodo danes popoldne zbrali na tradicionalni družabnosti v Ajdovščini.

razna obvestila

Občinska knjižnica v Doberdobi posluje odslej po sledečem urniku: ponedeljek od 17. do 19. ure, torek od 15. do 17. ure, petek od 15. do 17. ure.

Občinska uprava v Sovodnjah obvešča, da bodo uradi županstva jutri, 11. t.m. zaprti zaradi praznovanja patrona sv. Martina.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Alla salute, Ul. C. Cosulich 117, tel. 711-315.

Slovenija Slovenija Slovenija Slovenija

Zima na sončni strani Alp

Letošnje dolgo poletje je najbrž vplivalo na to, da smo dolgo mislili na morje, na kopanje in sončenje in smo kar malo pozabili, da se zima bliža s hitrimi koraki. Samo nekaj dni z nizkimi temperaturami je bilo dovolj, da so se vrhovi Alp pobelili s snegom in da smo pričeli zaskrbljeno ogledovati naše prašne smuči.

Zima bo vsak čas tu...
Tega se zavedajo vsi tisti, ki se ukvarjajo s turizmom in zimskim športom. Pri tem ne mislimo samo na smučarje, ki vneto vijugajo po ledenikih širom po Evropi in si nabirajo moči in znanja za prve tekme, marveč tudi na vso turistično in športno industrijo.

Čez nekaj dni, točneje že v sredo, bodo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču odprli sejem »SKI EXPO«, ki je že vrsto let znan kot ustaljena revija športne in turistične ponudbe za zimo, kjer sodeluje tudi vrsta tujih proizvajalcev in tudi mnogo tistih, ki s svojo turistično ponudbo vabijo goste na snežne poljane. Seveda gre v največji meri za ponudbo iz Jugoslavije, Avstrije in Italije.

Snežni topovi ponekod že bruhaajo prve snežinke — med drugim v Planici, in trdijo, da bo prav Planica letos prva v Evropi, kjer bodo imele skakalnice snežno odejo. Mrzlične priprave tečejo v Kranjski gori, kjer bo na desetisoče prijateljev alpskega smučanja prišlo bodrit tekmovalce na tekmah za svetovni alpski pokal. Podobne skrbi imajo v mestu pod Pohorjem, v Mariboru, kjer bodo seveda spet podelili »zlato lisico« najboljši alpski smučarki...

Samo v Sloveniji se bo vrtelo okoli 50 smučarskih žičnic in vlečnic, nešteto je tekaških prog, mnogo je skakalnic. Če vemo, da je v Sloveniji prava zakladnica naravnih zdravilišč ter mnogo hotelov z zimskimi bazeni, med njimi mnogo takih z morsk vodo, potem res ne bo težko izbrati pravi kraj in pravi trenutek za zimske počitnice v Sloveniji.

No, dodajmo še kratko opozorilo! Z odločitvijo bo treba pohiteti, kajti v slovenska letovišča bodo prihajali gostje iz Anglije, Švedske, Finske, ZR Nemčije, Nizozemske, Italije in še od marsikje... toda za prijatelje iz obmejnih krajev so se v naših turističnih krajih vedno potrudili in naši prostor.

Opojna belina Blejskega jezera

Hotelska ponudba in slovenski smučarski centri

Primorska

- **BOVEC - KANIN**
Hotel Kanin, B kat., 240 postelj, tel. 065/86-021
Hotel Alp, B kat., 135 postelj, tel. 065/86-040
Kaninska vas, apartmaji
Smučišče Kanin (2202 m), gondolska žičnica, 3 sedežnice, 1 vlečnica, dnevna karta odrasli 1700 din, otroci 1200 din, poldnevna 1100 din, tedenska 8200 din, sezonska 19.000 din
2 tekaški progi 12 km
- **CERKNO - ČRNI VRH**
Hotel ETA, B kat. 104 postelj, tel. 065/75111
Smučišče Črni vrh (1100 do 1300 m), 1 sedežnica, 2 vlečnice, tekaška proga 1500 m
Dnevna karta, odrasli 800 din, otroci 480 din, poldnevna 480 din, tedenska 3480 din, sezonska 8500 din
- **ČRNI VRH NAD IDRIJO**
Hotel Bor, B kat., 72 postelj, tel. 065/77013
Smučišče Črni vrh (683 m)
2 vlečnice, dnevna karta 450 din
- **KOBARID - LIVEK**
Hotel Matajur, B kat., 72 postelj, tel. 065/85311
Smučišče Livek (780 m), dnevna karta 1000 din, poldnevna 600 din, tedenska 4000 din.

POSTOJNA - KALIČ

Hotel Jama, B kat., 304 postelje, tel. 067/21172
Hotel Kras, B kat., 108 postelj, tel. 067/21071
Penzion Erazem, II. kat., 29 postelj, tel. 067/21109
Smučišče Kalič (765 - 981 m), 4 vlečnice, 6 tekaških prog, dnevna karta 850 din, poldnevna 550 din, tedenska 4000 din.

Gorenjska

● BLED - ZATRNIK

Hotel Toplice, A kat., 205 postelj, tel. 064/77222
Hotel Park, A kat., 340 postelj, tel. 064/77945
Hotel Golf, A kat., 300 postelj, tel. 064/77591
Hotel Jelovica, B kat., 272 postelj, tel. 064/77316
Hotel Lovec, B kat., 184 postelj, tel. 064/77692
Smučarski center ZATRNIK (900 - 1064 m), 1 sedežnica, 4 vlečnice, dnevna karta odrasli 1400 din, otroci 1.000 din, poldnevna 1.000 din, tedenska 7.000 din, sezonska 21.000 din. Na Bledu urejene 4 tekaške proge, skupaj dolžina 13 km. Smučarska šola 5-krat po 2 uri din 4.000,00.

Informacije: TURISTIČNO INFORMACIJSKI BIRO BLED 64260 BLED, CESTA SVOBODE, TEL. 064/77-838.

● POKLJUKA

Sport Hotel, B kat., 80 postelj, tel. 064/77027
Smučišče Pokljuka, 1 vlečnica (dnevna in nočna smuka), (1300 - 1400 m), dnevna karta 1.000 din, popoldanska karta 700 din, nočna smuka 500 din. Urejenih je 10 km tekaških prog. Izposojanje opreme.

● BOHINJ - VOGEL - KOBLA

Hotel Zlatorog, B kat., 96 postelj, tel. 064/76381
Depandansa Ukanc, B kat., 57 postelj, tel. 064/76381
Hotel Jezero, B kat., 65 postelj, tel. 064/76-375
Hotel SKI na Voglu, C kat., 76 postelj, tel. 064/76167
Brunarice Burja, Ruša in Murka na Voglu, III. kat., tel. 064/76167
Hotel Bellevue, C kat., 47 postelj, tel. 064/76331
Hotel Pod Voglom, depandansa Rodica, B kat., 51 postelj, tel. 064/76461
Smučišče Vogel (1540 m), 1 gondolska žičnica, 2 sedežnice, 4 vlečnice, dnevna karta, odrasli 1.700 din, otroci 1100 din, poldnevna 1100 din, tedenska 8500 din, sezonska 24.000 din, smučarska šola 5X2 uri 4000 din, izposojanje smučarske opreme, smučarski komplet tedensko 5400 din, tekaški komplet 4500 din.
Smučišče Kobla (od 543 do 1530 m), 3 sedežnice, 3 vlečnice, dnevna

karta odrasli 1400 din, otroci 1200 din, poldnevna 1000 din, tedenska 7400 din, sezonska 20.000 din.
Informacije: TURISTIČNO INFORMACIJSKI BIRO BOHINJ 64265 BOHINJSKO JEZERO, TEL. 064/76-330.

● KRANJSKA GORA

Hotel Kompas, A kat., 308 postelj, tel. 064/88661
Hotel Lek, B kat., 140 postelj, tel. 064/88520
Hotel Prisank, B kat., 128 postelj, tel. 064/88472
Hotel Larix, B kat., 260 postelj, tel. 064/88575
Smučišče (810 - 1623 m), 5 sedežnic, 15 vlečnic, dnevna karta odrasli 1700 din, otroci 1200 din, poldnevna 1200 din, tedenska 10.200 din, sezonska 20.800 din, smučarska šola 5x2 uri 5000 din, izposojanje opreme za alpsko smučanje, komplet na dan 1000 din, za tek 900 din, urejenih 40-km tekaških prog.
Informacije: TURISTIČNO INFORMATIVNI BIRO, 64280 KRANJSKA GORA, BOROVSKA 81, TEL. 064/88-768.

● KRANJ - KRVAVEC

Hotel Creina, B kat., 172 postelj, tel. 064/23-650
Hotel na Kravcu
Smučišče Kravec (1489 - 1853 m), 1 gondolska žičnica, 6 sedežnic, 6 vlečnic, dnevna karta odrasli 1700 din, otroci 800 din, poldnevna 1200 din, tedenska 8500 din, sezonska 27.000 din, izposojanje smučarske opreme.

Informacije: TURISTIČNO INFORMATIVNI BIRO KRANJ, 64000 KRANJ, KOROŠKA 19, TEL. 064/21-361.

● LJUBELJ - ZELENICA

Hotel Garni, B kat., 57 postelj, tel. 064/50104
Smučišče Zelenica (1070 - 1600 m), 2 sedežnice, dnevna karta odrasli 100 din, otroci 800 din, poldnevna 750 din, tedenska 6000 din.

● ŠKOFJA LOKA - STARI VRH - SORIŠKA PLANINA

Hotel Transturis, B kat., 96 postelj, tel. 064/61261
Koča Stari vrh, 12 postelj, tel. 064/65007
Kmetijski turizem - 16 kmetij

Informacije: ALPETUR, ŠKOFJA LOKA, TEL. 064/61-691.

Smučišče Stari vrh (580 - 1200 m), 1 sedežnica, 3 vlečnice, dnevna karta, odrasli 1100 din, otroci 600 din, poldnevna 800 din, tedenska 5500 din, sezonska 10.000 din.
Smučišče Soriška planina (1307 - 1530 m), 3 vlečnice, cene iste kot Stari vrh.

● KAMNIK - VELIKA PLANINA

Hotel Malograjski dvor, B kat., 50 postelj, tel. 061/831531
Penzion Šimnovac na Veliki planini, 40 postelj, tel. 061/831425

Smučišče Velika planina, 1660 m, 1 gondolska žičnica, 1 sedežnica, 5 vlečnic, urejene tekaške proge, dnevna karta odrasli 900 din, otroci 600 din, poldnevna 660 din, tedenska 4.000 din, sezonska 11.000.

Štajerska

● MARIBOR - POHORJE

Hotel Habakuk, B kat., 75 postelj, tel. 062/631681
Sport Hotel Areh, B kat., 75 postelj, tel. 062/603260
Hotel Bellavue, D kat., 84 postelj, tel. 062/603215
Smučišče Mariborsko Pohorje (764 - 1530 m), 1 gondolska žičnica, 14 vlečnic, dnevna karta 1300 din, poldnevna 900 din, tedenska 5500 din, sezonska 21.000 din. Izposojanje smučarske opreme, urejeni 2 tekaški progi. Smučarska šola, 12 ur 4000 din odrasli, 3000 din otroci.
Informacije: TURISTIČNI BIRO MARIBOR, GRAJSKI TRG 1, TEL. 062/21-262.

● ZREČE - ROGLA

Hotel Dobrava, Zreče, B kat., 70 postelj, tel. 063/760001
Hotel Planja, Rogla, B kat., 80 postelj, tel. 063/751322
Bungalovi na Rogli, informacije hotel Planja
Smučišče Rogla (1400 - 1517 m), 9 vlečnic, dnevna karta odrasli 1300 din, otroci 900 din, poldnevna 900 din, tedenska 7100 din.

● MOZIRJE - GOLTE

Hotel Turist, B kat., 55 postelj, tel. 063/831-022
Kmetijski turizem v organizaciji Kmetijske zadruge Mozirje, tel. 063/830010, ca. 30 kmetij
Smučišče Golte (1200 - 1580 m), 1 gondolska žičnica, 1 sedežnica, 5 vlečnic, dnevna karta odrasli 1400 din, otroci 1050 din, poldnevna 1050 din, tedenska 7000 din.

Koroška

● SLOVENJ GRADEC - KOPE

Hotel Pohorje, B kat., 76 postelj, tel. 062/842291
Hotel Korotan, C kat., 44 postelj, tel. 062/841039
Grmovškov dom, Kope, 55 postelj, tel. 062/842561
Partizanski dom, Kope, 68 postelj, tel. 062/842561
Smučišče Kope (1010 - 1540 m), 8 vlečnic, dnevna karta 1100 din odrasli, 800 din - otroci, poldnevna 800 din.
Ski bus Slovenj Gradec - Kope vozi vsaki dve uri. Izposojanje opreme. Krožna tekaška proga 5 km.

Informacije: TURISTIČNA PISARNA MERX, SLOVENJ GRADEC, TEL. 062/842-361.

Turistično-športne prireditve

Slovenijo gotovo lahko štejemo med najbolj razvite zimskošportne pokrajine v Evropi. Znan je podatek, da smuča okoli 40 odstotkov vseh Slovencev, kar pomeni, da jih je nad pol milijona. Vsaka šola ima svoje smučarske tečaje, mladi tečejo, vijugajo in skačejo na smučeh. Priljubljen — in še kako — je tudi hokej na ledu, saj je zdaj v Sloveniji cela vrsta umetnih drsališč. Imajo jih na primer v Ljubljani, Celju, Mariboru, na Jesenicah, pa na Bledu, v Zalogu...

Ni torej čudno, da se je v Sloveniji tako zelo razmahnil tudi zimskošportni turizem. V Sloveniji je bilo že mnogo pomembnih športnih prireditev, ki jih je Slovenija organizirala zares zgledno. Spomnimo se svetovnih prvenstev v hokeju na ledu za A, B in C skupine. Nepozabna so ostala svetovna prvenstva v umetnostnem drsanju, seveda pa so poleti v Planici in alpsko smučanje v Kranjski gori ter na Pohorju postali pravi ljudski prazniki. Če bi sešteli gledalce na vseh teh prireditvah, bi jih šteli v stotisoče. Vsi mednarodni smučarski strokovnjaki in seveda tudi tekmovalci pravijo, da je to poseben fenomen, ki ga ne najdeš na svetu!

Tudi letos bo zimski šport karakteristika zimske turistične sezone, saj vemo, da so športne prireditve konec koncev in prvi vrsti turistične. Najbolj pomembne bodo te:

KRANJSKA GORA — 20. in 21. dec. 1985, slalom in

veleslalom za svetovni alpski smučarski pokal za moške in za pokal VITORJE.

MARIBOR - POHORJE — 5. in 6. jan. 1986, slalom in veleslalom za svetovni alpski smučarski pokal za ženske in za nagrado Zlata lisica.

PLANICA — 22. in 23. marca 1986, finale svetovnega pokala v smučarskih skokih.

V zadnjem času so postale zelo popularne množične prireditve v smučarskem teku na različne razdalje. Le-teh se udeležuje prava množica tako imenovanih rekreativcev. Gotovo je tudi med bralci našega lista mnogo takih, ki so sposobni pomeriti svoje moči na teh tekmovanjih. Zato vas vabimo, da se najprej dobro pripravite, trenirajte na suhem, vsak dan opravite dovolj počepov, nato pa naj sledi še trening na snegu. Gotovo bo prijetno sodelovati na teh tekmovanjih, kjer že prihod v cilj pomeni zmago, saj konec koncev ni pomembno, kdo je porabil za progo več ali manj minut.

Najpomembnejše prireditve množične narave bodo te:

ČRNI VRH NAD IDRIJO - TRNOVSKI MARATON — 9. februar 1986
NOVA VAS NA BLOKAH - BLOŠKI TEK — 26. januar 1986

KRANJSKA GORA - TEK TREH DEŽEL (skozi Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo) — 16. februar 1986
YASSA MARATON - POKLJUKA — 9. marec 1986.

Slovenija Slovenija Slovenija Slovenija

Velesila zdraviliškega turizma

Različne evropske gorske verige se srečujejo na ozemlju Slovenije. Ker zemlja ni mogla vedno obvladovati in krotiti svoje notranjosti, izvirajo iz nje številni topli vrelci in mineralne vode. Tukaj se srečuje srednjeevropska gozdna klima s toplimi vplivi bližnjega Sredozemlja ali celinske Panonske nižine, tako da je več kot polovica dni v letu toplih in sončnih.

V Sloveniji so naslednja urejena, za zdravljenje in rekreacijo organizirana zdravilišča, ki so razporejena po vsej Sloveniji: od zahoda ob Jadranskem morju, kjer so **TERME PORTOROŽ** in **STRUNJAN**, do **DOLENJSKIH TOPLIC**, **ŠMARJEŠKIH TOPLIC**, **ČATEŠKIH TOPLIC** na Dolenjskem, do **DOBNE**, **TOPOLŠČICE**, **LAŠKEGA**, **ROGAŠKE SLATINE** in **ATOMSKIH TOPLIC** na Štajerskem, tja do severovzhoda Slovenije, kjer so **PTUJSKE TOPLICE**, **RADENCI**, **MORAVSKE TOPLICE** in **LENDAVA**.

Skorajda ni bolezni, za katero ne bi bilo primerne zdravilne vode v slovenskih zdraviliščih. V Čateških Toplicah je vrelci, ki privre na dan kar z 58 stopinjami Celzija, v Atomskih Toplicah je voda radioaktivna. v Dobrni ima voda posebne lastnosti za zdravljenje ženskih bolezni, v Portorožu je znana solnica. Že stari Rimljani so poznali učinkovitost naših termalnih voda, saj o tem pričajo starodavne Rimske Toplice na našem ozemlju. Radenska mineralna voda, z imenom Tri srca, je znana v številnih deželah Evrope, Amerike in na Japonskem. Vsak dan napolnijo in razpošljeno po svetu

1 milijon steklenic, vodo pa črpajo pri tridesetih različnih izviroh, od katerih ima vsak svoje specifičnosti. Seveda moramo posebej omeniti Rogaško Slatino, ki letos slavi častitljiv jubilej, 320 let zdravilišča! V tem zdravilišču, ki ga omenjajo že leta 1141, se je v prejšnjem stoletju zdravila in bivala vsa evropska smetana, med njimi Napoleonov brat, pariški Rotschildi in Franc Liszt.

Posebna lepota slovenskih naravnih zdravilišč pa sta **ZELENJE** in **GOZD**. Skoraj pol Slovenije je namreč pokrite z gozdom. En sam hektar smrekovega gozda proizvaja letno 300 ton čistega kisika, kar zadostuje za 100 odraslih ljudi; v Sloveniji pa je 1.100.000 hektarov gozdov in le ca. 2 milijona prebivalcev. Tudi če ne bi bilo prav nobenih zdravilnih voda, je vsa dežela eno samo zdravilišče!

Danes omogočajo ugodne prometne zveze, da vsako leto obišče vse več turistov in bolnikov naša zdravilišča. Pripotujejo lahko na letališča v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu ali v avstrijski Gradec. Od vseh povsod je le dobro ura vožnje z avtomobilom do posameznega zdravilišča. Z rednimi avtobusnimi zvezami so zdravilišča vsakodnevno povezana z večjimi mesti in kraji, obstaja pa tudi direktna avtobusna zveza iz Münchna, z Dunaja in iz Gradca. Za vse najavljene in organizirane skupine organizirajo posebne avtobusne prevoze do zdravilišča.

Seveda pa ni zdraviliškega turizma brez hotelov, postelj in dobre ter zdrave kuhinje. Danes je v slo-

venskih zdraviliščih 6.000 postelj, od tega 1.200 v hotelih de luxe in A kategorije, 400 postelj v počitniških hišicah in stanovanjih.

Ekipe odličnih strokovnjakov skrbijo za visoko kvaliteto zdraviliških in medicinskih storitev. Med njimi je 55 zdravnikov - specialistov, 120 balneo in fizioterapevtov, ki skrbijo za pravilno nego v 19 odprtih in zaprtih bazenih s termalno in mineralno vodo.

Zdraviliški program obsega 14-dnevne in 21-dnevne kure. V naših zdraviliščih zdravijo naslednje bolezni:

- srčne bolezni, bolezni ledvic in bolezni sečnih poti
- bolezni prebavnih organov
- revmatične bolezni
- postoperativne poškodbe gibalnih organov
- bolezni hrbtenice in sklepov
- ginekološke bolezni
- kožne bolezni
- živčne bolezni in nevrotične motnje
- kronična vnetja nosu, grla in dihalnih organov.

Poleg zdravljenja pa v zdraviliščih izvajajo tudi posebne rekreativne in druge programe — na primer: shujševalne kure, kure z magnezijem, preventivne kure, lepote kure, akupunkturo, balneoterapevtske kure in druge.

Geslo naših zdravilišč je:
OBIŠČITE NAS, ČE STE ZDRAVI IN ČE ŽELITE ZDRAVI TUDI OSTATI!

Visoko v oblake

Visokogorsko smučišče na Kaninu

Od poezije kozolca...

...do tekaškega znoja

Seznam in lastnosti zdravilišč

● TERME ČATEŽ

(v združenju Emona hoteli Ljubljana), Enota Terme Čatež, 68250 Brezice, telefon 068/62010, 61011, 62110, telex 35795 yu term

Šef - zdravnik: doc. dr. Anton Franovič.

Indikacije: vneti revmatizem, degenerativni in izvensklepni revmatizem, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, nevrološke bolezni.

● ZDRAVILIŠČE DOBRNA

(v združevanju SOZD MERX), Zdravstveni zavod Zdravilišče Dobrna, 63204 Dobrna, tel. 063/778000, 778110, 778023, telex 33817 dob.

Šef - zdravnik: dr. Karel Lipovec.

Indikacije: ginekološke bolezni, degenerativni in izvensklepni revmatizem, vnetni revmatizem, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, nevrološke bolezni.

● ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE

(v združenju KRKA, Tovarna zdravil Novo mesto, enota Zdravilišča, poslovna enota Zdravilišče Dolenjske Toplice), 63350 Dolenjske Toplice, tel. 068/85730, 85701, telex 35821.

Šef - zdravnik: dr. Marija Gazič.

Indikacije: vnetni revmatizem, degenerativni in izvensklepni revmatizem, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, bolezni živčevja, nevrološke motnje.

● ZDRAVILIŠČE LAŠKO

(Zavod za medicinsko rehabilitacijo Zdravilišče Laško), Zdraviliška cesta 4, 63270 Laško, tel. 063/730010.

Šef - zdravnik: dr. Oskar Schroll.

Indikacije: vnetni revmatizem, degenerativni in izvensklepni revmatizem, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, nevrološke motnje.

● ZDRAVILIŠČE LENDAVA

(v združenju Integral - Golfturnist, Enota Naravno zdravilišče Lendava), Partizanska 14, 69220 Lendava, tel. 069/75044, 75720, telex 35264.

Šef - zdravnik: dr. Ignac Horvat.

Indikacije: revmatične bolezni, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema.

● ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

(v združenju Zdravilišče Radenska, Enota Moravske Toplice), 69221 Martjanci, tel. 069/48210, 48214, telex 35275 morto yu.

Šef - zdravnik: dr. Majda Hanžekovič.

Indikacije: vnetni revmatizem, degenerativni in izvensklepni revmatizem, kožne bolezni, stanja po operacijah in poškodbah gibalnega sistema.

● ZDRAVILIŠČE ATOMSKIE TOPLICE PODČETRTEK

(v združenju Železniško gospodarstvo TTG Ljubljana), Enota Zdravilišče Atomske Toplice Podčetrtek, 63254 Podčetrtek, tel. 063/828000, telex 33819 yu ttg at.

Šef - zdravnik: dr. Zdravko Prepelec.

Indikacije: vnetni revmatizem, degenerativni in sklepní revmatizem, kožne bolezni, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, bolezni živčevja.

● PTUJSKE TOPLICE

(v združenju Kmetijski kombinat Ptuj, Enota Ptujске Toplice), Aleja bratstva in enotnosti 1, 62250 Ptuj, Šef - zdravnik: dr. Jadviga Kosi.

Indikacije: bolezni dihal, degenerativni in sklepní revmatizem, stanja po operacijah in poškodbah gibalnega sistema.

● TALASOTERAPIJA TERME PORTOROŽ

(v združenju TOP Portorož, Enota Hoteli Palaca), 66320 Portorož, tel. 066/73341, 73144, telex 34156.

Šef - zdravnik: dr. Lojze Medved.

Indikacije: vnetni revmatizem, degenerativni in izvensklepni revmatizem, kožne bolezni, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema.

● ZDRAVILIŠČE STRUNJAN

(v združenju Krka, Novo mesto), Enota Zdravilišče Strunjan, 66320 Portorož, tel. 066/75881.

Indikacije: kožne bolezni, bolezni dihal, revmatizem, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, bolezni živčevja.

● ZDRAVILIŠČE RADENSKA

(v delovni organizaciji Zdravilišče Radenska, Radenci, Enota Naravno zdravilišče), 69252 Radenci, tel. 069/73040, 73311, telex 35269 radin yu.

Šef - zdravnik: dr. Alojz Števanec.

Indikacije: bolezni srca in ožilja, bolezni ledvic in sečnih poti, motnje v metabolismmu in prebavi, psihonevroze.

● ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

(Enota Zdraviliška dejavnost), 63250 Rogaška Slatina, tel. 063/811411, telex 33561 yu zrs.

Šef - zdravnik: prof. dr. Herbert Završnik.

Indikacije: gastroenterološke bolezni in bolezni žlez, stanja po operacijah.

● ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

(v združenju KRKA, Tovarna zdravil Novo mesto, Enota Zdravilišča poslovna enota Zdravilišče Šmarješke Toplice), 68220 Šmarješke Toplice, tel. 068/84030, telex 35866 yu zst.

Šef - zdravnik: dr. Tomislav Majič.

Indikacije: bolezni srca in ožilja, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema, nevrološke bolezni in psihonevroze.

● ZDRAVILIŠČE TOPOLŠČICA

(Zdravstveni center Titovo Velenje), Enota Naravno zdravilišče Topolščica, 63326 Topolščica.

Šef - zdravnik: dr. Marinka Bojnec.

Indikacije: revmatične bolezni, stanja po poškodbah in operacijah gibalnega sistema.

Vsa slovenska naravna zdravilišča so združena v SKUPNOST SLOVENSKEH NARAVNIH ZDRAVILIŠČ. Tomšičev trg 7, 63000 Celje, tel. 063/28017.

kjer vam lahko posredujejo tudi vse posebne informacije in navodila v zvezi z bivanjem in zdravljenjem.

Šah: po včerajšnji zmagi proti Karpovu

GARRI KASPAROV SVETOVNI PRVAK

MOSKVA — 22-letni Garri Kasparov je najmlajši svetovni prvak v zgodovini šaha. Kasparov je namreč včeraj v zadnji partiji dvoboja za svetovni naslov, ki se je pričel 3. septembra, premagal Anatolija Karpova

in tako osvojil točko (zadostoval pa mu je remi) in tako Karpovu odvzel naslov svetovnega prvaka.

Mladi izzivalec je tako na najboljši način sklenil svoj dvoboj s Karpovom, ki se mu je v 22. partiji nevarno približal na 11:12. Predzadnja partija se je končala z remijem in tako je o naslovu odločal prav zadnji boj med šahistoma. Ko bi namreč Karpov včeraj zmagal, bi izid izenačil in s tem obdržal naslov. Kasparovu je bil dovolj remi.

Oba šahista in predvsem Karpov sta včerajšnjo partijo začela dokaj agresivno. Vse do 30. poteze sta oba šahista igrala napadalno, brezkompromisno. Tudi Kasparov je igral na zmago. Od 30. poteze pa je Karpov napravil nekaj napak, ki jih je mladi izzivalec sprida izkoristil in zmagal v 42. potezi. Tedaj se je namreč Karpov, ki je bil v povsem izgubljenem položaju, predal.

Kasparov je zmagal s končnim izidom 13:11.

Namizni tenis: sinoči v Zgoniku v ženski A ligi

KRASOVKE ZANESLJIVO ZMAGALE

Kras Globtrade — Barcellona 4:0

Bernardić - Bottiglieri 2:0 (21:16, 21:15); Ukmar - Caruso 2:1 (18:21, 21:8, 21:10); Milič - Puglisi 2:0 (21:4, 21:5); Bernardić, Sedmak - Bottiglieri, Caruso 2:0 (21:13, 21:11).

Dekleta Krasa Globtrade so sinoči brez vsakršnih težav premagale šibko Barcellona. Vesti, ki so krožile pri nas med tednom o nastopu igralke Aničić za siciljsko ekipo so bile neutemeljene, saj ni omenjena igralka dobila privoljenja za nastop v Italiji niti od hrvaške namiznoteniške zveze.

Zanimivejši del sinočnjega enosmernega spopada se je odvijal pred pričetkom samega srečanja, saj so Sicilijanke prispele v Zgonik z rahlo zamudo, to pa zaradi tega, ker je ena izmed njih dopotovala v Trst iz Turina in je zamudila vlak, tako da je prišla v naše mesto tik pred pričetkom srečanja. Za nameček pa so igralke in njihov spremljevalec pozabili dokumente v hotelu, kjer so prenočevale.

V uvodnem srečanju je imela Bernardićeva nekoliko težav z najboljšo igralko Barcellona Bottiglierijevo, ko pa je v zadnji četrtini srečanja bil

končni izid v dvomu, je krasovka odločneje zaigrala in za nasprotnico ni bilo pomoči. Po prvem setu naslednjega srečanja med Ukmarjevo in Carusejevo je kazalo, da bodo gostje stanje izenačili, a to ni dovolila mlada krasovka, ki je v svojem tretjem nastopu v A ligi (2 zmagi) v ostalih dveh setih popolnoma pregazila nasprotnico. Miličevi je nato stala nasproti nedorasla Puglisijska.

V sinočnjem zmagovitem pohodu Krasa (že drugič s 4:0) v letošnjem prvenstvu sta v igri dvokraj Bernardićeva in Sedmakova dokazali, da sta zelo uigrani, saj sta s številnimi atraktivnimi udarci nekajkrat spravili občinstvo na noge. To je izredno razveseljiv podatek, saj polagoma prihajata igralki v najboljšo formo, ravno pred naslednjima najzahtevnejšima prvenstvenima nastopoma, ko se bo najprej Kras Globtrade v naslednjem kolu čez mesec dni pomeril v odločilnem srečanju, ki bo po vsej

verjetnosti odločalo o letošnjem državnem prvaku v gosteh proti Veroni, pri kateri igra tudi Marina Cergol. V zadnjem kolu prvega dela prvenstva pa bo 14. decembra prišel v goste Stetan iz Neaplja, lanski finalist »play-off« in bo marsikateremu obudil spomin na spomladansko srečanje v Repnu, ko je Kras po dvojni zmagi nad Stetanom že drugič zapored osvojil naslov državnega prvaka. (Z. Skupek)

Loris Stecca v bolnišnici

RIMINI — Italijanski boksar Loris Stecca, ki je v petek izgubil dvoboj za svetovni naslov v superpetelinji kategoriji proti Portorikancu Callejasu, se je moral po tem dvoboju zateči v bolnišnico. Stecca ima namreč razbito desno čeljust in se bo moral zdraviti približno 40 dni.

Stecca je med drugim dokaj športno izjavil, da je bil Callejas boljši od njega, pristavil pa je, da z boksom še ni končal.

Odbojka: sinoči v italijanski B ligi

Neroden spodrslijaj Mebla

Conegliano — Meblo 3:2 (8:15, 15:12, 4:15, 15:9, 15:13)
TRAJANJE SETOV: 20, 23, 16, 15 in 25 minut.

MEBLO: Kralj, Mira in Neva Grgič, Maver, Marković, Žerjal, Garbini, Foraus, Ukmar, Ušaj, Klemše, Pertot.

TOČKE: Meblo 34/55 (Maver in Marković 9, Žerjal in Klemše 4, N. Grgič in M. Grgič 3, Kralj 2); Conegliano 34/60. ZGREŠENI SERVISI: Conegliano 15, Meblo 10.

Na vročem igrišču v Coneglianu je Meblo zamudil zelo ugodno priložnost za prvo prvenstveno zmago, hkrati pa dobil potrditev, da ne bo letos prav nobeno gostovanje lahko. Naše so izgubile tekmo predvsem zaradi prekomerne negotovosti in živčnosti. Meblo je imel namreč v teku tekme nekaj odločilnih sivih trenutkov, ki so bili usodni. Mlada Žerjalova je drago plačala davek novinstva, kar je bilo sicer pričakovati. Manj pričakovano pa je bilo to, da so odgovdale tudi nekatere izkušene igralke, tako da je od posameznice na koncu povsem zadovoljila le Markovićeva, do dramatičnega konca v 5. setu, pa tudi Maverjeva, ostale pa so igrale vse preveč spremenljivo.

Za poraz je tudi nekaj tehničnih razlag, vendar se zdi, da so mu botrovala predvsem slaba duševna razpoloženost, pomanjkanje samozvesti in prisebnosti. Conegliano je solidna ekipa toda le malo boljši Meblo bi ga lahko zlahka premagal.

Tekma se je za Meblo začela dokaj obetavno. Gostiteljice so veliko grešile, napadale le preko kril, kjer pa so naša dekleta postavila dober blok. Kljub slabemu sprejemu je tako Meblo nízal točke in vse je kazalo, da ga čaka formalnost. Toda že na začetku drugega seta je bila pesem drugačna. Žerjalova je odpovedala, zmedla se je tudi Neva Grgič, številne menjave niso obrodile preobrata.

Conegliano si je s pomočjo bučnih, a zelo korektnih navijačev precej opomogel in zelo učinkovito napadal s hitrimi kombinacijami preko centra. Odlični servisi, zlasti Klemšev in pa štirje zgrešeni servisi Conegliana so v tretjem setu prekrili slabosti Mebla v sprejemu, pomanjkljivosti pa so se spet pojavile v četrtem nizu, ko so naše po začetnem vodstvu postopoma popustile pobudo gostiteljicam, manj gradile in storile več naivnih napak, kljub temu da je bila na igrišču izkušena postava brez mladih.

Peti set je Meblo dobesedno podaril Coneglianu, saj je vodil že z 10:4. Zaradi velike zmene in pretirane živčnosti pa je nasprotnicam dovolil, da so nadoknadile velik zaostanek. Nekaj res dobrih akcij domačink in vrsta pogubnih napak naših so zapечатile izid, čeprav so pri vodstvu 13:12 naše z dvema zgrešenima servisoma zopet pustile, da se jim je zmaga izmuznila iz rok. (ak)

Odbojka: v ženskem deželnem pokalu

Breg in Sloga naprej

Včeraj so se končala tekmovanja za ženski deželni pokal namenjen ekipam, ki bodo nastopale letos v C-2 in B ligi. Po predvidevanjih sta se od naših ekip v naslednje kolo uvrstila Sloga (C-2) in Breg.

V izločilni C skupini je Sloga (C-2) popravila spodrslijaj iz prejšnjega tedna, in odpravila šesterko NPT z 2:0. V začetku so bile naše igralke sicer živčne in dovolile, da je nasprotnik povedel z 12:6, nato pa so se razigrale in zlasti s prodorno igro ob mreži odločile tekmo v svojo korist. Nekoliko manj zbrano so slogašice igrale v drugi tekmi proti ekipi Le Volpi, vendar je bila razlika v tehničnem znanju prevelika, da bi bila zmaga naše ekipe kdaj v dvomu.

IZIDI: Sloga - NPT (15:12, 15:10); Sloga - Le Volpi 2:0 (15:11, 15:3).

SLOGA: Adam, Drnovšek, Križmančič, Malalan, Milkovič, Alenka in Marija Sosič, Martina in Valentina Vidali.

V skupini D, v kateri so nastopile

4 ekipe, je prvo mesto osvojil tržaški CUS, Breg pa se je z drugim mestom prav tako uvrstil v naslednje kolo. Mlade slogašice (D) pa so tudi tokrat izgubile v obeh srečanjih. Vendar pa so zlasti proti CUS igralce res dobro in le za las se jim je izmuznila zmaga. Brežanke so slavile v obeh srečanjih in kar je še zlasti zadovoljivo, je dejstvo, da so v obeh tekmah res dobro zaigrale. Tako so najprej premagale Killjoy, ki bo letos nastopal v C-2 ligi, nato pa še mlade in utrujene slogašice, ki so jim nudile zelo šibek odpor.

IZIDI: CUS - Sloga 2:1 (17:15, 15:10, 15:5); Breg - Killjoy 2:0 (15:11, 15:10); Breg - Sloga 2:0 (15:3, 15:8).

BREG: Franka, Elena in Elizabet Žerjal, Slavec, Stepančič, Ksenja in Vilma Kocjančič, Možina, Manzina, Velikonja, Mannenval, Tavčar, Komar.

SLOGA: Adam, Susič, Filipovič, Maver, Guštin, Miot, Pro, Kokoravec, Milič, Morpurgo, (Inka)

V telovadnici Kulturnega doma v Gorici so igrali zadnja srečanja B skupine. V nadaljnji del se je uvrstila šesterka Volley Club Monfalcone, medtem ko je bil Dom Agorest drugi, tretja pa Intrepida Mariano.

V včerajšnjem prvem srečanju proti Intrepidu so domovke igrale dobro in borbeno ter zasluženo zmagale, v drugem srečanju proti tržaški ekipi pa so naše popustile (zlasti v sprejemu in na centru).

VČERAŠNJI IZIDI: Dom Agorest - Intrepida Mariano 2:0 (15:10, 15:11); Volley club - Intrepida Mariano 2:0 (15:9, 15:9); Volley club - Dom Agorest 2:0 (15:8, 15:12).

DOM AGOREST: Orel, Kojanec, Zavadlal, Mulič, Pahor, Grahek, Peterin, Primožič, Humar, Kocjančič in Plet.

Mladinska odbojka

Under 18 — moški: Sloga - Bor 3:0 (15:0, 15:8, 15:5)

Odbojka: 3. kolo A-1 lige

MILAN — V 3. kolu italijanske odbojarske A-1 lige so dosegli naslednje izide: Panini - Cromochin 3:0 (15:6, 15:11, 15:10); Ugento - Belluno 3:1 (15:6, 8:15, 15:9, 15:6); Santal - Enemix 0:3 (13:15, 11:15, 11:15); Petrarca - Bistefani 2:3 (15:6, 15:13, 7:15, 9:15, 14:16); Vimerate - Zinella 1:3 (8:15, 10:15, 15:13, 2:15); Iorio - Kutiba 0:3 (3:15, 4:15, 13:15). LE-STVICA: Kutiba, Zinella, Panini 6, Bistefani, Santal 4 itd.

IZID 3. KOLA A-2 LIGE: VBU - Zucchi Cremona 3:1 (15:12, 10:15, 15:9, 15:9).

obvestila

JK ČUPA obvešča člane, da bo društvena večerja v soboto, 16. t.m. Prijave se sprejemajo pri Milku Malalanu (tel. 213-957) v torek, 12., in sredo, 13. t.m., ob poslovnih urah.

ŠPORTNA ŠOLA TRST sporoča, da bo prvi krog šahovskega turnirja za osnovnošolce, ki bo v turnirja za osnovnošolsko olimpiado 1986, ljal za osnovnošolsko olimpiado 1986, v soboto, 16. t.m., ob 15. uri v Borovem športnem centru. Turnirja se lahko udeležijo poljubno število šahistov iz šol, ki so članice ŠŠT.

Prireditelji prosijo, naj vsak udeleženec turnirja prinese s seboj šahovnico.

V prvi jugoslovanski košarkarski ligi

Poraz Ljubljancanov

Budučnost — Smelt Olimpija 116:104 (61:48)

SMELT OLIMPIJA LJUBLJANA: Brodnik 9, Zdovc 2, Polanec 10, Subotić 23, Hauptman 18, Todorović 4, Tovornik 29, Djurišić 3, Kotnik, Kovavečič 6.

TITOGRAĐ — V 7. kolu prve jugoslovanske lige je ljubljanska Smelt Olimpija zaslužno izgubila proti titograjski Budućnosti. V ljubljanskem moštvu se je še kako poznalo, da ni stopil na igrišče poškodovani Kotnik. V domači ekipi sta bila najboljša Duško Ivanović, ki je dosegel kar 38 točk, in Paspalj (29).

OSTALI SINOČNJI IZIDI
Partizan - C. zvezda 84:107 (36:46); Zadar - Sloga 130:108 (62:59); Borac - Bosna 84:74 (41:30); Šibenka - Rabotnički 107:95 (52:53). DANES: Jugoplastika - Cibona. (nb)

Gimnastika: SP v Montrealu

J. Koroljevu (SZ) zlata kolajna

MONTREAL — Na svetovnem prvenstvu v gimnastiki je Sovjetska zveza osvojila že tretjo zlato kolajno. Po zanesljivih zmagah v ekipni konkurenci, tako med moškimi kot med ženskami, je včeraj tretje zlato SZ prislužil med posamezniki Jurij Koroljev pred rojakom Artemovom. Bronasto kolajno pa je osvojil Vzhodni Nemec Silvio Kroll.

Nogomet: 2. jugoslovanska liga

Koprčani danes v Prijedoru

V 13. kolu druge jugoslovanske nogometne lige bodo Koprčani danes gostovali v Prijedoru, kjer se bodo pomerili z neugodnim tekmeccem, Rudarjem.

Nogometaši Rudarja so s 13 točkami na šestem mestu. Trener koprškega moštva Pertič je pred odhodom na težko gostovanje izjavil, da računa na točko.

Včeraj so igrali zaostali tekmi v prvi jugoslovanski nogometni ligi. Beograjski Partizan je v Nikšiću premagal domače moštvo Sutjeske kar s 4:1, beograjska Crvena zvezda pa je v Mostarju odpravila Velež z 2:0.

Tržaški rokometiši zmagali v Imoli

IMOLA — V včerajšnjem srečanju prve italijanske rokometne lige je v Imoli tržaški Cividin po zelo ogorčenem boju premagal domače moštvo Filomarket s 26:24 in tako ohranil 1. mesto na skupni lestvici.

Košarka: Stefanel v Pesaru, Segafredo doma

Težka naloga za oba

Po nedeljskem izredno težkem domačem nastopu proti državnim prvkom Simaca bo tržaški Stefanel danes v 6. kolu italijanskega prvoligaškega prvenstva igral v Pesaru proti Scavoliniju. Na dlani je, da so v tem srečanju favoriti domači košarkarji, ki imajo eno najmočnejših peterk prvenstva (Frederick, Silvester, Tillis, Magnifico, Costa ali Zampolini). Le z izredno igro vseh bi lahko Tržačani danes poskrbeli za presenečenje.

V včerajšnjem anticipiranem srečanju 6. kola je Marr Rimini nepričakovano v Caserti premagal Tanjevićevo moštvo Mobilgigija z 91:87 (43:50). Najboljši strellec pri domačem moštvu je bil Lopez (26 točk), pri gostih pa Johnson (36).

DANAŠNJI SPORED (17.30)

Scavolini - Stefanel; Simac - Mulat; Bancoroma - Silverstone; Divarese - Arexons; Viola - Berloni; Benetton - Granarolo; Cantine Riunite - Pall. Livorno.

V A-2 ligi bo goriški Segafredo igral doma proti novincu iz lige, Filantu iz Desia. Goričani bodo danes igrali za točke in tudi... za plačo, ki jo jim je vodstvo zamrznilo zaradi zadnjih poprečnih nastopov. Čeprav gostujoče košarkarje ne gre podcenjevati, pa je Segafredo v tem srečanju favorit.

DANAŠNJI SPORED (17.30)

Segafredo - Filanto; Lib. Livorno - Mister Day; Yoga - Rivestoni; Giomo - Fabbiano; Forli - Rieti; Sangiorgese - Fermi; Liberti - Pepper; Annabella - Fantoni.

Sinoči v košarkarskem promocijskem prvenstvu

Slovenski derbi Kontovelman

Kontovel Electronic Shop — Bor Radenska 79:72 (33:45)

KONTOVEL ELECTRONIC SHOP: Ban 11, Grilanc 22, Ušaj 2, Štoka 12, Kojanec 2, Lisjak 11, Čuk 8, Starc 13, Sedmak, Gruden.

BOR RADENSKA: Korošec 6, Corbatti 5, Volk 4, Pieri 11, Pregarc 27, Barut 9, Kneipp 4, Semen 6, Jankovič, Canciani.

SODNIKA: Corazza in Vicini. PON: Corbatti (25), Barut (37), Lisjak (37), Kneipp (40), Canciani (40). 3 TOČKE: Grilanc 6, Starc 1, Pieri 1. GLEDALCEV: 200.

Košarkarji Kontovela Electronic Shop so osvojili sinočni slovenski derbi 3. kola promocijskega prvenstva. Zmago pa so si priigrali v zadnjih petih minutah tekme, ko je na sceno stopil Ivo Grilanc, ki je verjetno odigral življenjsko tekmo. Dosegel je namreč kar 6 metov od treh točk (na sedem poskusov) in v bistvu sam pokopal Borove upe

v zmago. Borovci so v 35' vodili kar s 16 točkami razlike (69:53). Sploh pa so bili gostje večji del srečanja boljši od Kontovelman in so tudi zanesljivo vodili, v zadnjih minutah pa so izgubili glavo in domačini so tako, čeprav so nastopili brez Andreja Vremca, ki se je dan prej pokokal na treningu, slavili zmago.

V Kontovelmanem moštvu je poleg

Grilanca zelo dobro igral Lisjak, borovci so se izkazali glede skupinske igre, izstopal pa je David Pregarc: (D. Starc).

Santos — Breg Adriatherm 69:60 (29:25)

BREG ADRIATHERM: Kapič 1 (1:1), Koren 4, R. Žerjal 8 (0:1), Meneghetti 10 (2:5), Race 13 (5:7), Sosič, B. Žerjal, Salvi, Meazzavilla 10 (4:9), Zobec 14 (6:12).

SODNIKA: Allegretto in Valle. ON: 24. PON: R. Žerjal (39).

Brežani so se skozi vse srečanje v glavnem enakovredno borili s košarkarji Santosa. Tudi tokrat pa jim je bil usoden poprečen odstotek pri metu na koš. To pa še zlasti v drugem polčasu. (L. Koren)

Po mednarodni nogometni sredi Ogorčeni boji v A ligi

Tudi današnje deseto kolo prve italijanske nogometne lige prinaša nekaj zelo zanimivih tekem. Na prvem mestu bi omenili spopad med Interjem, ki je pravkar preskočil mednarodno oviro v pokalu UEFA in Maradonovim Napolijem, ki je porazil »nepremagljivi« Juventus z golom svojega »preroka«. Ta tekma je sedaj še posebej zanimiva, saj gre tu za spopad za vrh lestvice.

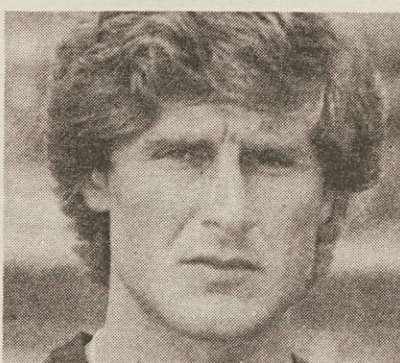
Milan, ki se trenutno nahaja na drugem mestu skupne razpredelnice, se bo podal v Videm, kjer se bo srečal z domačini Udineseja. Slednji igrajo sicer dobro, vendar pa so zadnji dve tekmi zaporedoma izgubili. Prva je bila sicer z Juventusom, vendar pa je bil naslednji spodrsrljaj prejšnjo nedeljo z Leccejem zaskrb-ljujoč. Takrat je Udinese razočaral

predvsem z igro. Že res, da je manjkal steber ekipe Barbadillo (ki bo iz pravzaprav nerazumljivih razlogov manjkal tudi danes — njegovo letalo iz Peruja naj bi imelo zamudo...), vendar pa to ni zadostno opravičilo za gladek poraz proti zadnjevrščenemu.

Izredno važna tekma bo v Turinu med »skoraj nepremagljivim« Juventusom in Romo, ki uvršča bivšega igralca evropskih prvakov Bonjeka. Vzdušje v Juventusovem taboru ni najboljše, saj ga zastuplja »afera Verona«.

DANAŠNJI SPORED (ob 14.30): Avellino - Torino; Bari - Atalanta; Inter - Napoli; Juventus - Roma; Pisa - Como; Sampdoria - Lecce; Udinese - Milan; Verona - Fiorentina.

Po dveh zaporednih porazih proti Perugii in Cremoneseju Triestina na težkem gostovanju

Pasquale Iachini

Tržaški drugoligaš Triestina se tokrat podaja v Palermo, kjer bo skušala, po trditvah trenerja Ferrarija,

iztržiti kar obe točki, sicer bi njena lestvica postala dokaj zaskrb-ljujoča. Predvsem pa bo morala opustiti vse sanje o napredovanju v A ligo, s tem pa je povezan tudi novi »futuristični« okrogli stadion pri Sv. Ani.

Čeprav noče nihče o tem govoriti, se trenutno Triestina nahaja v krizi, ki je verjetno prehodnega značaja. Njen potencial je namreč takšen, da bi se morala čimprej opomoči. Po porazu v zadnjih dveh tekmah (s Perugio na tujem in s Cremonesejem kar doma) je torej vsaj točka nujen imperativ.

Triestina bo tokrat igrala v popolni postavi, saj ima na razpolago čisto vse igralce (razen Salvadèja). Di Giovanni je namreč prestal dve koli kazni, De Falco se po daljši odsotnosti z igrišč vrača v staro for-

mo, Iachini je potencialno dober igralec A lige, pa tudi Cerone je že prejšnjo nedeljo stopil na igrišče. Torej končno lahko tudi v tržaških vrstah zavlada upravičen optimizem.

Med ostalimi tekmami bi omenili derbi kola med prvouvrščenima Lazio in Ascoli. Ti dve ekipi sta prva in edina gotova favorita za prestop v najvišjo ligo (tretji naj bi bila Triestina...) Ascoli igra doma zelo solidno, Lazio prav tako, obe ekipi pa imata nekaj težav na tujem.

DANAŠNJI SPORED: Arezzo - Vicenza; Bologna - Cesena; Campobasso - Cagliari; Cremonese - Perugia; Empoli - Brescia; Lazio - Ascoli; Monza - Catania; Palermo - Triestina; Pescara - Genoa; Sambenedettese - Catanzaro.

Mladinski nogomet: kvalitetna ekipa naraščajnikov za velike cilje Kras: z združevanjem tudi kakovost

Zadnja ekipa našega pregleda nogometnih mladincev je vrsta Krasa. Društvo goji letos, poleg seveda članske, le še eno mladinsko ekipo in sicer naraščajnike, ki pa so izredno solidno moštvo.

Odbornik Krasa in odgovorni za mladinski nogomet Vinko Grgič nas sprejel na novem sedežu društva poleg repenskega nogometnega igrišča. Prvo vprašanje, ki smo ga zastavili Vinku je:

»Zakaj samo mladinska ekipa?«
»Razlog, da imamo samo eno mladinsko ekipo je predvsem v dejstvu, da je zelo malo igralcev na razpolago, kot tudi malo odbornikov, ki bi lahko sledili tem mladim nogometašem. Letos imamo npr. moštvo, ki jo sestavljajo igralci Zarje, Primorja. Primorja ter seveda domačini. Torej smo morali tudi za eno

samo ekipo ustvariti nekako malo združenje.«

»Katero pa so razlike z lansko ekipo?«

»V bistvu ni nobene razlike. Fantje so namreč isti, ki so nastopali lani v prvenstvu najmlajših in pristali na dobrem petem mestu lestvice. Letos so se pridružili le nekateri novi elementi. Naj omenim, da so vsi fantje Slovenci, kot tudi trener Adamič, ki je obenem vratar članske ekipe. Na igrišču se torej pogovarjajo slovensko, kar seveda tudi nekaj pomeni.«

»Kako pa ocenjujete prve nastope v letošnjem prvenstvu?«

»Naše prvenstvo lahko ocenimo pozitivno. Prvo tekmo smo sicer izgubili, vse ostale pa smo zmagali. Trenutno smo drugi na lestvici s točko zaostanka za vodečim, vendar imamo tudi tekmo manj. Če bodo naši še

v naprej tako igrali, kot doslej, lahko računamo, da bomo na koncu prvega dela prvenstva pristali na prvem mestu.«

»Kakšni pa so vaši cilji s tako kakovostno ekipo?«

»Cilj je seveda, vsaj tako upamo, končno prvo mesto v naši skupini. Nakar bi se morali spoprijeti s prvouvrščenim druge skupine. Zmagovalec bi potem igral finalni del deželnega prvenstva. No, do sedaj poteka še kar dobro. Če bomo tako tudi nadaljevali, potem bomo lahko že mislili na take imenitne cilje, ki sem jih prej omenil.«

»Kakšna je morala igralcev s temi uspehi in kako sledijo treningom?«

»Logično, da je morala še precej visoka in fantje se zavedajo svojih sposobnosti. Seveda je zanje veliko zadoščenje, da se nas ostale ekipe

skoraj bojijo. Kar se tiče treningov, so se naši mladi nogometaši pridno vrgli na delo in redno sledijo treningom. Trener Adamič je ustvaril tako prijateljsko vzdušje, da se fantje z veseljem dobijo dvakrat tedensko na igrišču.« D. ZUPANČIČ

SEZNAM IGRALCEV KRASA V LETOŠNJEM PRVENSTVU
VRATARJI: Robert Cocevari; Adam Carli
BRANILCI: Michele Grgič, Andrej Mesar, Aleksander Cerne, Massimo Leone, Marino Tavčar
VEZNI IGRALCI: Dimitrij Ferluga, Štefan Kavalič, Stojan Šuc, Maurizio Dragoni, Adrijan Grmek, Alex Pečar, Aljoša Milič
NAPADALCI: Alan Škabar, Mitja Žagar, Alex Umek, Lucijan Škabar

domači šport

Danes

Nedelja, 10. novembra 1985

KOŠARKA

MOŠKA B LIGA

17.30 v tržaški športni palači: Jadrans - Nordica Montebelluna

NARAŠČAJNIKI

9.00 v Miramorskem drevoredu: Ferrovio - Bor

TROFEJA MESTA TRST

PROPAGANDA

10.30 v Trstu, na 1. maju: Bor - Servolana; 11.00 v Trstu, igrišče Nesbeda: Libertas - Sokol

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Križu: Vesna Arrigo Sport; 14.30 v Bazovici: Zarja - Vivai Busà

3. AMATERSKA LIGA

14.30 na Padričah: Gaja - CUS; 14.30 v Repnu: Kras - Breg; 14.30 na Proseku: San Nazario - Primorje; 14.30

v Trstu, igrišče Campanell: Campanelle - Primorje; 14.30 v Doberdobi: Mladost - Medea; 14.30 v Tržiču, stadion Cosulich: Fincantieri - Sovodnje; 14.30 v Štandrežu: Juventina - Staranzano

NARAŠČAJNIKI

10.30 v Repnu: Kras - CGS

NAJMLAJŠI

8.30 na Proseku: Primorje - Portuale

ZACETNIKI

11.45 v Žavljah: Zaula - Breg; 9.45 na Proseku: Primorje - Chiarbola B

ODBOJKA

UNDER 18 ŽENSKO

11.30 na Proseku: Kontovel Electronic Shop - Armes OMA

NAMIZNI TENIS

MOŠKA C LIGA

10.00 v Zgoniku: Kras Globtrade - Leoniana

ŽENSKA C LIGA

10.00 v Zgoniku: Kras Globtrade - Azzurra.

Priprave naših odbojcarskih ekip pred pričetkom prvenstev

Val: z navdušenjem v C-2 ligi

V kratkem se bo pričelo odbojcarsko prvenstvo C-2 lige, kjer bodo letos igrali naše najboljše moške postave, Bor, Val in Olympia. O Olympii in Boru smo že spregovorili, tokrat pa bi se zaustavili na pripravah štandreškega Vala, ki je eno najmlajših odbojcarskih društev v našem mestu, je pa kljub temu dosegel zares dobre rezultate.

Pred treningom smo zaprosili za pogovor trenerja prve ekipe Ivana Markiča, sicer člana tehničnega vodstva štandreškega društva.

»Kdaj ste pričeli s pripravami in v čem so te obstajale?«

»Povedati je treba, da smo prve treninge imeli že konec avgusta. Z resnim delom pa smo začeli septembra, kjer smo v domači telovadnici skrbeli predvsem za tako imenovano osnovno pripravo. Takoj za tem pa smo sodelovali na številnih prijateljskih tekmah in turnirjih z željo, da bi se čimbolj uigrali in da bi spoznali lastne vrednosti.«

»Čeprav je prehitro dajati ocene, je po vašem mnenju ekipa napredovala od lanske sezone?«

»No resnici na ljubo, je treba povedati, da je naša skrb usmerjena predvsem v to, da zavremo emocionalnost naših igralcev med tekmo. Kot se temu pravi, treba je igrati prevsem z glavo in v določenem trenutku uporabiti najbolj učinkovito rešitev. To nam bo uspelo le, ko bomo na igrišču mirni in ko bomo brzdali našo emocionalnost. Kar zadeva tehnični napredek, mislim da ga ni opaziti. To je tudi normalno če pomislimo s starejšimi igralci, katerim je težko uliti novost. Ob tem pa je treba pomisliti tudi na to, da je leto prehodno leto v odbojki. Naslednje leto bodo v tej ligi igrali pretežno mladi, zato ne vidim razloga, da bi prav v tej sezoni poiskal novih poti v tehnični igri.«

»Ker smo že pri spremembah v prvenstvu, kako ti ocenjuješ odločitev federacije, da bodo ekipe C-2 lige sestavljali le mlajši igralci?«

»Brez dvoma bo to prispevalo k boljši kakovosti odbojke. S seboj pa bo prineslo tudi precej negativnih pojavov. Po novem bodo namreč uspešna le finančno močna in organizacijsko sposobna društva, ostala bodo propadla. Vedeti pa je treba, da takih društev, šibkejših, je kar precej. Kaj z njimi?«

»Kakšne pa so možnosti Vala v letošnjem prvenstvu?«

Ivan Markič

»Je že res, da tudi mi razmišljamo o napredovanju. Če pa pogledamo stvari bolj realno, potem lahko rečem, da možnosti za napredovanje so izredno majhne, ali jih skoraj ni.«

»Kaj pa z mlajšo ekipo, ki bo prihodnje leto, po vsej verjetnosti, zamenjala to postavo v C-2 ligi?«

»Druga ekipa trenutno ni še zrela za tak korak. Mislim, da so kakovostno slabši od sedanjih prve ekipe,

saj so z delom pričeli pred kratkim. Mislim, da bomo prve rezultate pri tej ekipi beležili, ko bodo fantje imeli 23, 24 let. Sicer še boljše možnosti imamo s tistimi igralci, ki danes imajo 15 let. Ti bodo prav gotovo kakovostna skupina, ki bo brez dvoma prekašala sedanjo. Najmlajši so namreč že od prvih odbojcarskih korakov dobili vse potrebne elemente, ki so potrebni, da se mladenič spremeni v dobrega odbojkarja. Zato se nimamo kaj bati glede bodočnosti Vala.«

Razgovor napisal:
RUDI PAVŠIČ

SEZNAM IGRALCEV VALA V PRVENSTVU C-2 LIGE

Rajko PETEJAN	1960	184	cm	t
Mavricij ČERNIC	1960	185	cm	t
Rado PETEJAN	1956	183	cm	t
Ivan PLESNIČAR	1954	177	cm	p
Lucijan ČERNIC	1952	177	cm	p
Franco ALLESCH	1960	186	cm	t
Renco FAGANEL	1958	186	cm	t
David MUČIČ	1958	181	cm	t
Franco MERVIC	1956	185	cm	t
Igor JUREN	1963	181	cm	t

OLYMPIC sport
TRST — UL. DEL BOSCO 10/A — TEL. (040) 773902

PUHOVKE

PO CENI...

GENERALI
Assicurazioni Generali S.p.A.

V CENI SMUČI JE VKLJUČENO ZAVAROVANJE R.C.
ALI SKIPASS ZA SAPPADO

OBLAČILA

daniel hechter
cacharel

SERGIO
TACCHINI

LACOSTE

ellesse

FILA

PORTOBELLO'S

ŠPORT - OBUTVE

new balance

lotto

SUPERGA

Valport

CONVERSE

KARHU

PUMA

adidas

Champion

ASICS TIGER

NIKE

PIRELLI

Butterfly

tommasini
UL. MAZZINI 37-39

